

Regeringens proposition

2003/04:170

Program för energieffektivisering, m.m.

Prop.
2003/04:170

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 juni 2004

Lars Engqvist

Leif Pagrotsky
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en lag om program för energieffektivisering.

En effektiv användning av energi är en betydelsefull faktor i såväl energi- som miljöpolitiken. Energiintensiva företag som i sina industriella verksamheter använder el i tillverkningsprocessen ges enligt förslaget en möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering. Ett deltagande i ett sådant program är uppdelat i två perioder. Under den första perioden om två år skall företagen införa och certifiera ett standardiserat energiledningssystem, göra fördjupade kartläggningar och analyser av sin energianvändning, införa energieffektiviserande rutiner för projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar och för inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar samt åta sig att genomföra eleffektiviserande åtgärder. Efter denna periods utgång skall företagen, till tillsynsmyndigheten, lämna en redovisning av programtidens första två år och ge förslag på eleffektiviserande åtgärder. Om tillsynsmyndigheten fastställer företagets redovisning skall de, under den andra perioden om tre år, genomföra dessa eleffektiviserande åtgärder. Efter programtidens utgång skall företagen, till tillsynsmyndigheten, lämna en slutlig redovisning och myndigheten skall pröva om företagen uppnått en ökad effektivisering av elanvändningen. De företag, som så önskar, kan därefter påbörja en ny femårig programperiod.

Propositionen innehåller också förslag om ändringar i lagen om skatt på energi, som föranleds av den föreslagna lagen om program för energieffektivisering. Dessa ändringar innebär att elektrisk kraft befrias från energiskatt, om den förbrukats i sådan industriell verksamhet i tillverkningsprocessen som omfattas av ett godkännande att delta i program för energieffektivisering. Befrielsen är begränsad till elektrisk kraft som inte

används i sådana processer som är befriade från skatt enligt andra bestämmelser om skattefrihet. Propositionen innehåller även förslag till ändringar i skattebetalningslagen föranledda av skattebefrielsen för elektrisk kraft.

Propositionen innehåller slutligen en bedömning av hur elcertifikatsystemet kan antas komma att utvecklas.

Lagen om program för energieffektivisering och övriga lagförslag föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Programtiden föreslås dock kunna räknas från och med den 1 juli 2004 så att skattebefrielse för den elektriska kraft som förbrukas kan ges från samma tidpunkt.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	5
2	Lagtext.....	6
2.1	Förslag till lag om program för energieffektivisering.....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	13
2.3	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	19
3	Ärendet och dess beredning.....	22
4	Bakgrund	23
5	En lag om program för energieffektivisering	26
6	Befrielse från energiskatt på elektrisk kraft.....	30
6.1	Avdrag för skatt på elektrisk kraft	30
6.2	Skattebefriad förbrukare	32
6.3	Återbetalning av energiskatt	34
6.4	Skattskyldighet.....	35
6.5	Skattskyldighetens inträde	36
7	Godkännande av företag.....	38
8	Energiledningssystem.....	41
9	Företagens redovisning.....	51
9.1	Undantag från en fastställd redovisning	54
10	Deltagande i ett nytt program för energieffektivisering	55
11	Återkallelse av ett godkännande.....	56
11.1	Återkallelse på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter	57
12	Tillsyn.....	58
13	Ansvar.....	60
14	Överklagande.....	62
15	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	63
16	Övriga styrmedel	64
17	Offentligfinansiella och andra effekter.....	65
17.1	Domstolarnas, åklagares och polisens uppgifter.....	66
18	Förslagets effekter för små och medelstora företag	67
19	Ett råd för energieffektivisering	68
20	Elcertifikatsystemets utveckling.....	68
20.1	Internationell marknad för elcertifikat	69
21	Författningskommentar	72
21.1	Förslaget till lag om program för energieffektivisering....	72
21.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	91

21.3	Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	95	Prop. 2003/04:170
Bilaga 1	Sammanfattning av departementspromemorian Förslag till program för energieffektivisering i energiintensiva företag (Ds 2003:51).....	96	
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	98	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	105	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	106	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	122	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 juni 2004.....	135	
	Rättsdatablad.....	136	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2003/04:170

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om program för energieffektivisering,
2. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi, och
3. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om program för energieffektivisering

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens ändamål

1 § Lagens ändamål är att främja en effektiv användning av energi. I detta syfte innehåller lagen bestämmelser som ger energiintensiva företag en möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot en befrielse från energiskatten på elektrisk kraft i enlighet med bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Definitioner

2 § I denna lag avses med

företag: ett företag i sin helhet eller en del av ett företag som kan driva sin verksamhet självständigt och med egna medel,

energiledningssystem: ett standardiserat system för att styra ett företags verksamhet och organisation, vilket syftar till en effektiv energi-användning,

effektiviserande åtgärd: en åtgärd som medför en minskad användning av elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi, och

elkrävande utrustning: en utrustning vars elanvändning beräknas överstiga 30 megawattimmar per år.

Ansökan om godkännande för att delta i ett program för energieffektivisering

3 § Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall vara godkänt av tillsynsmyndigheten. Ett godkännande skall meddelas på ansökan av företaget, om det

1. bedriver industriell verksamhet,
2. använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen,
3. uppfyller något av kraven på energiintensitet i 4 §, och
4. kan förväntas genomföra vad som följer av 5–14 §§.

Ett godkännande skall gälla från det månadskifte som följer efter den dag då en ansökan kommit in till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får i särskilda fall bestämma att ett godkännande skall gälla från ett senare månadskifte. En femårig programperiod börjar löpa från den dag då ett godkännande har börjat att gälla.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en ansökan om godkännande skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

4 § Ett företag skall vid tillämpningen av denna lag anses energiintensivt om

1. inköpskostnaderna för energiprodukter och el uppgått till minst 3 procent av företagets produktionsvärde under basåret, eller
2. energi-, koldioxid- och svavelskatterna på de energiprodukter och den el som förbrukats av företaget under basåret uppgått till minst 0,5 procent av företagets förädlingsvärde under samma period.

Vid beräkningen av inköpskostnaderna samt förbrukningen av energiprodukter och el skall el, värme och energiprodukter som används för uppvärmning och i stationära motorer beaktas, liksom de energi-, koldioxid- och svavelskatter som tagits ut på sådana produkter. Sådana skatter skall beräknas på de energimängder som använts av företaget under basåret, men efter de skattenivåer som gäller när ansökan om godkännande görs.

Med basår enligt första stycket 1 och 2 avses det kalenderår som föregår en ansökan om godkännande enligt 3 §, eller ett annat kalenderår som väl avspeglar företagets industriella verksamhet.

Energiledningssystem

5 § Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall inom två år från det att ett godkännande enligt 3 § har börjat gälla

1. tillämpa ett standardiserat energiledningssystem som uppfyller de krav som följer av 6 § och låta ett ackrediterat certifieringsorgan certifiera systemet, och
2. fullgöra de särskilda skyldigheter som följer av 7–10 §§.

6 § Det standardiserade energiledningssystem som ett företag tillämpar skall dokumenteras och innehålla krav om att företaget

1. fastställer en energipolicy, som är relevant för verksamhetens art och omfattning, anger de övergripande riktlinjerna för företagets energianvändning och arbete med energiledningssystemet och innehåller ett åtagande om en fortlöpande effektivisering av företagets energianvändning,
2. fortlöpande kartlägger och analyserar företagets energianvändning och anger de energieffektiviserande åtgärder som skall vidtas,
3. fastställer energimål, som är förenliga med företagets energipolicy samt är mätbara och tidsbestämda,
4. upprättar en handlingsplan, som anger vilka åtgärder som krävs för att företagets energimål skall uppnås, vilka resurser som krävs för sådana åtgärder och när dessa åtgärder skall inledas och vara genomförda,
5. fastställer rutiner, som säkerställer att företaget
  - a) värderar den energianvändning som följer av projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar, drift och underhåll av sådana anläggningar, inköp av energikrävande utrustning och råvaror till sådana anläggningar samt nya eller ändrade verksamheter, produkter eller tjänster,

b) regelbundet övervakar och mäter den energianvändning som har betydelse för att energimålen uppnås,

c) förebygger och korrigerar avvikelser från energiledningssystemet, samt

d) informerar och utbildar de anställda i den utsträckning som behövs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt, och

6. skapar en organisationsstruktur och tillhandahåller de resurser som krävs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt.

Särskilda skyldigheter utöver energiledningssystemet

7 § Utöver vad som följer av 6 § 2 skall företagen

1. beskriva energianvändningen i företagets produktionsprocesser och hjälpsystem och hur dessa kan samverka i energieffektiviserande syfte,

2. göra en bedömning av hur företagets energianvändning kan förändras på kort och lång sikt till följd av planerade eller förväntade ändringar i produktionsförhållandena, och

3. ange de eleffektiviserande åtgärder i företagets tillverkningsprocess som skall vidtas.

8 § De eleffektiviserande åtgärder som företaget angett enligt 6 § 2 och 7 §, och som medför investeringar som beräknas vara återbetalda inom tre år, skall fastställas i en åtgärdsförteckning och tas upp i en sådan handlingsplan som avses i 6 § 4.

En eleffektiviserande åtgärd som medför en investering som beräknas vara återbetald först efter en längre tid än som anges i första stycket får också fastställas i en sådan åtgärdsförteckning, om det behövs för att uppfylla de krav som i 11 § andra stycket 3 ställs på eleffektiviserande åtgärder.

En kalkyl över kostnaderna för de investeringar som avses i första eller andra stycket skall göras utan ränteberäkning. Kalkylen skall baseras på den investeringskostnad som åtgärden medför, företagets genomsnittliga elpris under det år då åtgärdsförteckningen fastställs och den minskade elanvändning som åtgärden förväntas medföra vid en oförändrad produktionsvolym.

9 § Utöver vad som följer av 6 § 5 a, skall företaget vid projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar ange olika lösningar och bedöma hur de i energieffektiviserande syfte kan samverka med den befintliga anläggningen samt bedöma vilka livscykelkostnader de har.

En lösnings livscykelkostnad skall beräknas som summan av den investeringskostnad som lösningen medför och lösningens energikostnad under dess förväntade brukstid.

10 § Utöver vad som följer av 6 § 5 a, skall företaget vid inköp av en elkrävande utrustning välja den utrustning som är mest energieffektiv utifrån energiklassificering eller beräknad livscykelkostnad, om merkostnaden för en sådan utrustning jämförd med en i andra avseenden likvärdig utrustning beräknas vara återbetald inom tre år.

En utrustnings livscykelkostnad skall beräknas som summan av den investeringskostnad som utrustningen medför och utrustningens elkostnad under dess förväntade brukstid, omräknade till nuvärden. Ett sådant nuvärde får beräknas som rakt nuvärde eller med annuitet och med hänsyn till kalkylränta och prisförändringar.

En kalkyl över kostnaden för inköp som avses i första stycket skall göras utan ränteberäkning. Kalkylen skall baseras på den investeringskostnad som utrustningen medför, företagets genomsnittliga elpris under det år då inköpet görs och den minskade elanvändning som utrustningen förväntas medföra vid en oförändrad produktionsvolym.

Redovisning och tillsynsmyndighetens bedömning av företagens åtaganden

11 § När två år förflutit från det att ett godkännande enligt 3 § har börjat gälla, skall företaget inom tre månader till tillsynsmyndigheten ge in en redovisning av programperiodens första två år.

Tillsynsmyndigheten skall bedöma om företagets redovisning kan fastställas. Ett beslut om att fastställa redovisningen skall meddelas, om företaget

1. tillämpar ett standardiserat energiledningssystem och givit in ett certifieringsintyg från ett ackrediterat certifieringsorgan, som visar att energiledningssystemet uppfyller de krav som följer av 6 §,

2. genomfört och givit in en kartläggning och analys som uppfyller de krav som följer av 7 §,

3. givit in en åtgärdsförteckning som uppfyller de krav som följer av 8 § och de eleffektiverande åtgärderna, sammantagna, kan förväntas medföra att en ökad eleffektivitet i slutet av programperioden som i stort sett motsvarar vad som skulle ha uppnåtts om en energiskatt i nivå med 0,5 euro per megawattimme hade tillämpats under hela programperioden, och

4. har infört rutiner för projekteringar, ändringar och reoveringar av företagets anläggningar samt för inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar och givit in en dokumentation, som visar att rutinerna uppfyller de krav som följer av 9 och 10 §§.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en redovisning skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

12 § Om en redovisning enligt 11 § inte har lämnats eller om tillsynsmyndigheten i annat fall inte kan fastställa en sådan redovisning, skall myndigheten återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget inte längre skall delta i programmet. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

13 § Om det finns synnerliga skäl får tillsynsmyndigheten, på ansökan av företaget, besluta att en eleffektiverande åtgärd som omfattas av ett fastställelsebeslut enligt 11 § andra stycket 3 inte behöver genomföras under programperioden, eller att en rutin som omfattas av ett fastställelsebeslut enligt 11 § andra stycket 4 inte behöver tillämpas i ett enskilt fall.

14 § När fem år förflutit från det att ett godkännande enligt 3 § har börjat gälla, skall företaget inom tre månader ge in en slutlig redovisning till tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten skall pröva om företaget uppnått en sådan ökad eleffektivitet som avses i 11 § andra stycket 3.

Vid tillämpningen av andra stycket skall sådana åtgärder anses genomförda som omfattas av ett beslut enligt 13 §.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en slutredovisning skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

15 § Om en slutlig redovisning enligt 14 § inte har lämnats eller om den lämnade redovisningen är så bristfällig att den inte kan ligga till grund för en prövning enligt 14 § andra stycket, får tillsynsmyndigheten besluta att företaget inte har fullgjort sina åtaganden enligt programmet för energieffektivisering.

16 § Om ett företag vill delta i ett nytt program för energieffektivisering, som skall starta i direkt anslutning till den pågående programperioden, skall företaget ansöka om ett nytt godkännande enligt 3 § innan den pågående programperioden löpt ut. Ett nytt beslut om godkännande enligt 3 § skall gälla från den tidpunkt då den tidigare programperioden löpte ut.

Återkallelse av beslut om godkännande och redovisningar

17 § Om ett företag vill avbryta sitt deltagande i ett program för energieffektivisering eller om ett företag har ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller de krav som anges i 3 § första stycket, skall företaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Har tillsynsmyndigheten fått en sådan anmälan eller har myndigheten av någon annan anledning fått kännedom om att ett företag har ändrat sin verksamhet enligt vad som sägs i första stycket, skall myndigheten återkalla det tidigare godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget inte längre skall delta i programmet. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

18 § Om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 § och dessa uppgifter haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering, skall tillsynsmyndigheten återkalla det tidigare godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget inte längre skall delta i programmet.

Om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en slutlig redovisning enligt 14 § och dessa uppgifter haft betydelse för tillsynsmyndighetens prövning av om företaget uppnått en sådan ökad eleffektivitet som avses i 11 § andra stycket 3, skall tillsynsmyndigheten återkalla det tidigare meddelade beslutet enligt 14 §.

Beslut enligt första och andra stycket gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

19 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall utöva tillsyn enligt denna lag och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

20 § Tillsynsmyndigheten får förelägga ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering eller ett sådant företags elleverantör att tillhandahålla uppgifter eller handlingar eller att lämna upplysningar i den utsträckning det behövs för tillsynen.

21 § Om ett företag inte lämnar en redovisning enligt 11 eller 14 § i rätt tid, eller om den lämnade redovisningen är ofullständig, får tillsynsmyndigheten förelägga företaget att lämna en redovisning eller att göra de kompletteringar som behövs.

22 § Tillsynsmyndigheten skall på begäran få tillträde till företagets lokaler och områden som hör till sådana lokaler i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

23 § Ett föreläggande enligt 20 eller 21 § eller en begäran enligt 22 § får förenas med vite.

Om det finns anledning anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Elektronisk hantering

24 § En ansökan om godkännande enligt 3 §, en redovisning enligt 11 och 14 §§ samt en anmälan enligt 17 § och därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

Ansvar

25 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar en oriktig eller vilseledande uppgift i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 §, om uppgiften haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering.

I ringa fall döms inte till ansvar.

26 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalkens eller skattebrottslagens (1971:69) bestämmelser.

27 § Den som överträtt ett vitesföreläggande får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet.

28 § Beslut av tillsynsmyndigheten i följande fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut i frågor om godkännande enligt 3 §,
2. beslut med anledning av en redovisning enligt 11 eller 14 §,
3. återkallelser av godkännande enligt 12, 17 eller 18 §,
4. undantag enligt 13 § beträffande en åtgärd eller en rutin,
5. beslut enligt 15 § att ett företag inte har fullgjort sina åtaganden,
6. förelägganden m.m. som har förenats med vite enligt 23 §.

Andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2. Ett företag som inom tre månader från lagens ikraftträdande ansöker om godkännande enligt 3 § har rätt att få den femåriga programperioden att börja löpa den 1 juli 2004, om ansökningen leder till ett beslut om godkännande. Ett sådant beslut om godkännande skall anses gälla från och med den 1 juli 2004.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi dels att 11 kap. 5, 9, 11 och 12 §§ samt rubriken närmast före 11 kap. 12 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 11 kap. 7 § skall lyda ”Skattskyldighetens inträde m.m.”,

dels att det i lagen skall införas sju nya paragrafer, 11 kap. 7 a, 7 b, 11 a–11 c, 13 och 14 §§, samt närmast före 11 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

5 §

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. yrkesmässigt framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent),

2. yrkesmässigt levererar av honom framställd skattepliktig elektrisk kraft eller av annan framställd elektrisk kraft (leverantör),
och

3. *den som* för annat ändamål än som avses i 9 § säljer eller förbrukar elektrisk kraft, som förvärvats utan skatt mot försäkran enligt 11 §.

2. yrkesmässigt levererar av honom framställd skattepliktig elektrisk kraft eller av annan framställd elektrisk kraft (leverantör),

3. för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 säljer eller förbrukar elektrisk kraft, som förvärvats utan skatt mot försäkran enligt 11 §,

4. *för annat ändamål än det som var föremål för skattefriheten, säljer eller förbrukar elektrisk kraft för vilken avdrag för skatt har gjorts enligt 9 § 7.*

Den som godkänts att delta i ett program för energieffektivisering enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering och som förbrukat elektrisk kraft för vilken avdrag för skatt har gjorts enligt 9 § 6–7 eller skatten återbetalats enligt 13 § är skyldig att betala energiskatt om tillsynsmyndigheten beslutar att,

1. *åtagandena enligt 14 eller 15 § lagen om program för energieffektivisering inte är uppfyllda, eller*

2. *återkalla godkännanden enligt 12, 17 eller 18 § lagen om program för energieffektivisering.*

Den för vars räkning elektrisk kraft förs in till Sverige och den som utan att betala ersättning tar emot skattepliktig elektrisk kraft anses ha framställt den elektriska kraften.

Prop. 2003/04:170

Med tillsynsmyndighet i andra stycket, 7 b § första stycket och 11 c § första stycket menas den myndighet som avses i 19 § lagen om program för energieffektivisering.

7 a §

Skyldigheten att betala energiskatt för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4 inträder när elektrisk kraft tas i anspråk för annat ändamål än sådan industriell verksamhet i tillverkningsprocessen som omfattas av ett godkännande att delta i programmet för energieffektivisering.

7 b §

Skyldigheten att betala energiskatt för den som är skattskyldig enligt 5 § andra stycket inträder vid tidpunkten för tillsynsmyndighetens beslut att

- 1. åtagandena enligt programmet inte uppfyllts, eller*
- 2. återkalla godkännandet att delta i programmet.*

Skatt enligt första stycket skall betalas för den elektriska kraft som förbrukats under den tid som den skattskyldige deltog i programmet. Skatten skall bestämmas till belopp som motsvarar vid varje tidpunkt gällande skattesats och med beaktande av vid tidpunkten gällande bestämmelser om befrielse från skatt.

Redovisningsperioden för skatt enligt andra stycket skall omfatta den tid som deltagandet pågått.

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft som

1. förbrukats eller sålts för förbrukning i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats eller sålts för förbrukning för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan framställning av produkter som avses 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats eller sålts för förbrukning i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2.

5. förbrukats eller sålts för förbrukning i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2,

6. förbrukats i den industriella tillverkningsprocessen hos den skattskyldige, om denne deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2, 3 eller 5,

7. tagits emot av en skattebefriad förbrukare i enlighet med vad som framgår av dennes godkännande enligt 11 a §.

11 §²

Annan än den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2 får köpa elektrisk kraft utan energiskatt mot att han lämnar en försäkran till leverantören att den elektriska kraften skall användas för ett sådant ändamål som avses i 9 §.

Annan än den som är skattskyldig får köpa elektrisk kraft utan energiskatt mot att han lämnar en försäkran till leverantören att den elektriska kraften skall användas för ett sådant ändamål som avses i 9 § 1–5.

¹ Lydelse enligt prop. 2003/04:144, bet. 2003/04:SkU36.

² Senaste lydelse 2003:810.

Skattebefriad förbrukare

11 a §

Som skattebefriad förbrukare får godkännas den som

1. deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering,

2. förbrukar elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 9 § 2, 3 eller 5, och

3. med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheter i övrigt är lämplig.

Ett godkännande enligt första stycket får meddelas för viss tid eller tills vidare. Ett godkännande får förenas med villkor.

Den som godkänts som skattebefriad förbrukare har rätt att från en skattskyldig köpa elektrisk kraft utan skatt i det fall som omfattas av godkännandet.

11 b §

En skattebefriad förbrukare skall löpande bokföra inköp och förbrukning av elektrisk kraft befriad från skatt och på lämpligt sätt se till att det finns underlag för kontrollen av att kraften använts för det ändamål som var förutsättning för skattebefrielsen.

11 c §

Godkännande som skattebefriad förbrukare får återkallas om

1. tillsynsmyndigheten enligt 12, 17 eller 18 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering har återkallat godkännandet att delta i programmet,

2. förutsättningarna för godkännandet som skattebefriad förbrukare i övrigt inte längre finns,

3. den elektriska kraften har använts för annat ändamål än som anges i godkännandet som skattebefriad förbrukare,

4. förbrukaren inte fullgör sina skyldigheter enligt 11 b §, eller

5. förbrukaren inte medverkar vid skatterevision enligt skattebetalningslagen (1997:483).

Beslut om återkallelse gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Återbetalning av energiskatt **Återbetalning av energiskatt** *m.m.*

12 §³

Om elektrisk kraft har förbrukats i annan yrkesmässig jordbruksverksamhet än vid växthusodling eller i yrkesmässig skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, beslutar beskattningsmyndigheten efter ansökan om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraften.

Ansökan om återbetalning skall omfatta perioden den 1 juli–den 30 juni (årsperiod). Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns. Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och ett belopp beräknat efter skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del av skillnaden som överstiger 1 000 kronor per årsperiod.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av årsperioden respektive kalenderkvartalet.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och ett belopp beräknat efter skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del av skillnaden som överstiger 1 000 kronor per årsperiod.

13 §⁴

Om någon som inte är skattskyldig eller skattebefriad förbrukare deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering och har

³ Senaste lydelse 2003:810.

⁴ Tidigare 13 § upphävd genom 2002:422.

förbrukat elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 9 § 2, 3 eller 5, beslutar beskattningsmyndigheten efter ansökan om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraften.

14 §

Ansökan om återbetalning enligt 12 och 13 §§ skall omfatta perioden den 1 juli – den 30 juni (årsperiod). Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av årsperioden respektive kalenderkvartalet.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

2. Den som omfattas av punkten 2 i övergångsbestämmelsen till lagen (2004:000) om program för energieffektivisering har, efter ansökan, rätt till återbetalning av påford energi skatt på elektrisk kraft som förbrukats i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5 lagen om skatt på energi, för tiden den 1 juli – den 31 december 2004. Ansökan om återbetalning av skatt skall ha kommit in till beskattningsmyndigheten senast den 31 december 2005.

2.3 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Prop. 2003/04:170

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 §, 10 kap. 32 a § och 11 kap. 1 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

Vad som sägs i denna lag om skatt och skattskyldig gäller även

1. avgift och avgiftsskyldig,
2. belopp som skall dras från ersättning för arbete, ränta eller utdelning för betalning av preliminär skatt (avdragen skatt) och den som är skyldig att göra sådant avdrag, samt
3. skattetillägg, förseningsavgift, kontrollavgift och ränta och den som är skyldig att betala skattetillägg, avgift eller ränta.

Med skatt likställs

1. belopp som någon annan än den skattskyldige är betalningsskyldig för enligt denna lag eller, såvitt gäller belopp som har debiterats enligt denna lag, 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag, och

2. belopp som betalats tillbaka till den skattskyldige men som på grund av ett senare beskattningsbeslut skall betalas in igen till Skatteverket.

Med skattskyldig likställs

1. handelsbolag även om det inte är skyldigt att betala någon av de skatter som anges i 1 §,
2. den som har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen (1994:200),
3. den som utan att vara skattskyldig här i landet har fått en F-skattsedel enligt 4 kap. 7 eller 8 §,
4. den som Skatteverket enligt 23 kap. 3 § har beslutat skall svara för redovisning och betalning av skatt som hänför sig till verksamhet som bedrivs genom enkelt bolag eller partrederi,
5. den som är grupphuvudman enligt 6 §,
6. delägare i handelsbolag som enligt 2 kap. 20 § lagen om handelsbolag och enkla bolag har ålagts betalningsskyldighet för skatt,
7. dödsbo som enligt 54 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall förskjuta arvsskatt,
8. den som har rätt till återbetalning enligt
  - a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
  - b) 8 § lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,
  - c) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller
  - d) 28–30 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
9. den som har rätt till återbetalning, kompensation eller nedsättning enligt 9 kap. 2–6 §§ eller 8 a, 9, 10 eller 11 § eller 11 kap. 12 § lagen (1994:1776) om skatt

9. den som har rätt till återbetalning, kompensation eller nedsättning enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8 a, 9, 10 eller 11 §, 11 kap. 12 eller 13 § lagen (1994:1776) om

¹ Senaste lydelse 2003:747.

på energi eller omfattas av ett slutligt beslut om skattenedsättning enligt 9 kap. 9 b § andra stycket samma lag, och

10. den som i egenskap av företrädare för en juridisk person är betalningsskyldig enligt 12 kap. 6 eller 6 a § eller som träffat överenskommelse enligt 12 kap. 7 c §.

skatt på energi eller omfattas av ett slutligt beslut om skattenedsättning enligt 9 kap. 9 b § andra stycket samma lag, och

10 kap.

32 a §²

Den som är skattskyldig enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och som inte skall registreras enligt 3 kap. 1 § första stycket 7 f–h, skall redovisa skatten i en särskild skattedeklaration för varje skattepliktig händelse. Deklarationen skall lämnas in senast fem dagar efter den skattepliktiga händelsen.

Den som är skattskyldig enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och som inte skall registreras enligt 3 kap. 1 § första stycket 7 f–h, skall redovisa skatten i en särskild skattedeklaration för varje skattepliktig händelse. Deklarationen skall lämnas in senast fem dagar efter den skattepliktiga händelsen. *För den som är skattskyldig enligt 11 kap. 5 § andra stycket lagen om skatt på energi skall dock deklarationen lämnas in senast en månad efter dagen för tillsynsmyndighetens beslut.*

Även den som är skattskyldig enligt 16 § första stycket lagen om tobaksskatt, 15 § lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 § lagen om skatt på energi och som inte företräds av en representant som är godkänd av Skatteverket skall redovisa skatten i en särskild skattedeklaration för varje skattepliktig händelse. Deklarationen skall lämnas in senast vid den skattepliktiga händelsen.

Om den som är skattskyldig enligt 9 § 5 eller 16 § fjärde stycket lagen om tobaksskatt, 8 § 5 lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 1 § 5 lagen om skatt på energi inte ställt säkerhet för skattens betalning, skall deklarationen i stället för vad som föreskrivs i första stycket lämnas in senast vid den skattepliktiga händelsen.

11 kap.

1 §³

Genom beskattningsbeslut bestäms om den som är skattskyldig skall betala skatt eller få tillbaka skatt och skattens storlek.

Som beskattningsbeslut anses också

1. beslut om betalningsskyldighet enligt 12 kap.,
2. omprövningsbeslut enligt 21 kap.,
3. beslut i fråga om återbetalning av ingående skatt enligt 10 kap.

² Senaste lydelse 2003:664.

³ Senaste lydelse 2003:747.

9–13 §§ mervärdesskattelagen (1994:200),

4. beslut om betalningsskyldighet för arvsskatt och gåvoskatt enligt lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,

5. beslut om återbetalning av skatt enligt

a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

b) 8 § lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,

c) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller

d) 28–30 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

6. beslut om återbetalning, kom-
pensation eller nedsättning enligt 9
kap. 2–6 §§, 8 a, 9 eller 9 b §
andra stycket eller 10 eller 11 §
eller 11 kap. 12 § lagen
(1994:1776) om skatt på energi,
och

6. beslut om återbetalning,
kompensation eller nedsättning
enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8 a, eller
9 §, 9 b § andra stycket, 10 eller
11 §, 11 kap. 12 eller 13 § lagen
(1994:1776) om skatt på energi,
och

7. överenskommelse om betalningsskyldighet enligt 12 kap. 7 c §, om företrädaren har fullföljt en överenskommelse på överenskommet sätt inom rätt tid.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 31 augusti 2000 att i Näringsdepartementet tillsätta en förhandlare med uppgift att ta fram underlag och förslag till s.k. långsiktiga avtal, med syfte att uppnå effektivare energianvändning i den energiintensiva industrin. I departementspromemorian *Förslag till program för långsiktiga avtal med energiintensiv industri* (Ds 2001:65) presenterades ett principförslag om program rörande energieffektivisering och andra åtgärder för att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser. För ett fullt utvecklat förslag krävdes bl.a. ytterligare utredning inom vissa områden och att man hade fortsatta kontakter med företrädare för industrin. Promemorian har remissbehandlats.

I propositionen *Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning* (prop. 2001/02:143) gjorde regeringen bedömningen att ett program för långsiktiga avtal med den energiintensiva industrin skulle kunna utgöra en åtgärd på nationell nivå som kan bidra till att uppfylla det nationella klimatmålet och Sveriges del av EU:s gemensamma åtagande enligt Kyotoprotokollet. Regeringen konstaterade vidare att möjligheten att införa ett sådant program borde undersökas vidare och att det fortsatta arbetet med att utveckla ett program för långsiktiga avtal om energieffektivisering borde utgå från det förslag som presenterades i den ovan nämnda departementspromemorian.

I budgetpropositionen för 2004 (prop. 2003/04:1) föreslog regeringen att den nuvarande nollskattesatsen för el som förbrukas inom bl.a. tillverkningsindustrin skulle avskaffas och från och med den 1 juli 2004 ersättas av den skattenivå om 0,5 öre per kWh, som motsvaras av minimumnivån i rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 27.10.2003, s. 51, Celex 32003L0096), (energiskattedirektivet). Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens proposition (prop. 2003/04:1, volym 1, bet. 2003/04:FiU1, rskr. 2003/04:42, SFS 2003:810). Samtidigt konstaterade regeringen att energiskattedirektivet ger en möjlighet att underskrida den nämnda minimiskattenivån och att företag, som gör ett åtagande genom ett avtal om att främja energieffektivisering och minska de specifika koldioxidutsläppen, bör kunna få utnyttja denna möjlighet.

Mot den angivna bakgrunden har i Näringsdepartementet en departementspromemoria, *Förslag till program för energieffektivisering i energiintensiva företag* (Ds 2003:51), tagits fram av den förhandlare som regeringen tillkallade i augusti 2000 och som till sitt förfogande haft en expertgrupp bestående av företrädare för berörda departement och myndigheter. Promemorian innehåller förslag till en lag om program för energieffektivisering och ändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorian lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Näringsdepartementet (N2003/ 7721/ESB).

De nu föreliggande förslagen till lag om program för energieffektivisering samt till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi och lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) har beretts dels inom Regeringskansliet och i den nämnda expertgruppen, dels med Skatteverket samt Energimyndigheten. Energimyndigheten har i sin tur haft en referensgrupp med företrädare för näringslivet inom det aktuella området. Näringsdepartementet har även haft kontakter med företrädare för industrin.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 29 april 2004 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*.

Regeringen har i propositionen i allt väsentligt följt Lagrådets förslag och synpunkter. Dessutom har redaktionella ändringar gjorts i lagtexten.

Regeringen behandlar Lagrådets synpunkter i avsnitten 5, 6, 7 och 9 samt i författningskommentarerna till de föreslagna lagarna.

Statsstödsprövning m.m.

Den skattenedsättning som föreslås i propositionen fordrar Europeiska kommissionens godkännande ur statsstödssynpunkt. Regeringen har lämnat in en ansökan till kommissionen i denna del och bedömer att ett godkännande av förslaget kan fås i sådan tid att riksdagen kan beakta det vid sin behandling av denna proposition. Eftersom den föreslagna lagen om program för energieffektivisering innehåller tekniska regler, har en sådan anmälningsplikt bedömts föreligga, som följer av förordningen (1994:2029) om tekniska regler. Regeringen avser att uppdra åt Kommerskollegium att göra en sådan anmälan och bedömer att även denna skall kunna behandlas i sådan tid, att riksdagen kan beakta det vid sin behandling av propositionen.

4 Bakgrund

I departementspromemorian *Förslag till program för långsiktiga avtal med energiintensiv industri* (Ds 2001:65) presenterades ett förslag om program rörande energieffektivisering och andra åtgärder för att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser. Syftet med ett sådant program var att på ett kostnadseffektivt sätt minska utsläppen av växthusgaser och därigenom bidra till uppfyllandet av det svenska klimatmålet, som fastslogs av riksdagen i 2002 års klimatpolitiska beslut (prop. 2001/02:55, bet. 2001/02:MJU10, rskr. 2001/02:163). Studier hade visat att det inom den energiintensiva industrin finns utrymme för en fortsatt minskning av sådana utsläpp genom ett strukturerat arbete med energieffektivisering i företagen och nya tekniker.

Förslaget till program innebär att företag inom den energiintensiva industrin skulle erbjudas att träffa avtal med staten för en period om fem

till tio år. Genom avtalen skulle företagen åta sig att införa s.k. energiledningssystem och att genomföra energieffektiviserande åtgärder. Avtalen föreslogs innehålla kvalitativa mål i form av krav på kartläggningar av företagens energianvändning, sökande efter effektiviseringsåtgärder och upprättande av handlingsplaner samt uppföljning av de nämnda åtgärderna. Det föreslagna programmet innebar dessutom krav på företagen, att faktiskt genomföra energieffektiviserande åtgärder, som skulle gå utöver normala, företagsekonomiska lönsamhetskrav. Eftersom den energiintensiva industrin i hög grad arbetar i internationell konkurrens, föreslogs att staten skulle erbjuda ekonomiska incitament till de företag som ingick avtal, för att deras konkurrenskraft inte skulle skadas. I första hand föreslogs att man skulle överväga möjligheten till lättnader i energiskatterna. För ett komplett förslag krävdes det dock ytterligare utredning inom vissa områden och att man hade fortsatta kontakter och diskussioner med företrädare för industrin.

Förslaget remitterades och ett flertal remissinstanser ställde sig positiva till förslaget. Några remissinstanser anförde emellertid reservationer mot långsiktiga avtal. De gjorde exempelvis gällande att avtalen skulle ha svåröverskådliga effekter och, beroende på utformningen, kunna påverka konkurrensen samt att frågan behövde utredas vidare.

I propositionen *Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning* (prop. 2001/02:143) gjorde regeringen bedömningen att ett program för långsiktiga avtal med den energiintensiva industrin, skulle kunna utgöra en åtgärd på nationell nivå som kan bidra till att uppfylla det nationella klimatmålet och Sveriges del av EU:s gemensamma åtagande enligt Kyotoprotokollet. Möjligheterna att införa ett sådant program borde enligt regeringen undersökas vidare och införandet av ett sådant program borde ske på ett sådant sätt att den energiintensiva industrins internationella konkurrenskraft upprätthålls. Regeringen anförde slutligen, att det fortsatta arbetet med att utveckla ett program för långsiktiga avtal om energieffektivisering borde utgå från det förslag som presenterats i den ovan nämnda departementspromemorian.

Vid Europeiska kommissionens statsstödsprövning av den svenska energibeskattningen av industriell verksamhet har kommissionen ifrågasatt den nollskattesats på el som gäller för sådan verksamhet. Kommissionen har inlett ett formellt granskningsförfarande och i sitt yttrande framförde regeringen bl.a. sin avsikt att införa den minimiskattesats om 0,5 euro per MWh el, som anges i energiskattedirektivet, och som bl.a. kommer att omfatta tillverkningsindustrin. Direktivet skall tillämpas av medlemsstaterna fr.o.m. den 1 januari 2004. Den nämnda miniminivån behöver inte uppnås förrän den 1 januari 2007, om medlemsstaten har svårigheter att införa skatten, men med hänsyn till det pågående statsstödsärendet har regeringen ansett att en minimiskattenivå för el bör införas så snart som möjligt. I budgetpropositionen för 2004 (prop. 2003/04:1) föreslog regeringen därför att nollskattesatsen för el som förbrukas inom bl.a. tillverkningsindustrin skall avskaffas och, från och med den 1 juli 2004, ersättas av en skatt om 0,5 öre per kWh. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (prop. 2003/04:1, bet. 2003/04:FiU1, rskr. 2003/04:42, SFS 2003:810).

Artikel 17 i energiskattedirektivet ger medlemsstaterna en möjlighet att sätta ned de skattenivåer som annars skulle gälla för energiintensiva

företags användning av energiprodukter och elektricitet. Enligt den nämnda artikeln får medlemsstaterna tillämpa skattenedsättning för förbrukning av elektrisk kraft i vissa fall, under förutsättning att ett genomsnitt av de minimiskattenivåer som föreskrivs i direktivet iakttas för varje företag. En total skattebefrielse är enligt samma artikel möjlig under förutsättning att de energiintensiva företagen ingår de avtal, genomför de system för handel med utsläppsrätter eller likvärdiga arrangemang som anges i direktivet. Sådana åtaganden från företagets sida måste dock leda till att miljömål eller ökad energieffektivitet uppnås, som i stort sett motsvarar vad som skulle ha uppnåtts om gemenskapens minimiskattesatser hade tillämpats.

Mot den angivna bakgrunden riktades fokus i den senare departementspromemorian, *Förslag till program för energieffektivisering i energiintensiva företag* (Ds 2003:51), på åtgärder som medför en effektivare elanvändning i företagen. Denna förändring jämförd med 2001 års förslag beror dels på att det handelssystem med utsläppsrätter som skall införas inom EU med start den 1 januari 2005 förväntas bli ett effektivt styrmedel i klimatpolitiken, dels på att en tillämpning av möjligheterna till befrielse från direktivets minimiskattesats på el i första hand bör kombineras med krav på åtgärder som kan öka de energiintensiva företagens effektivitet i elanvändningen. Det nu föreslagna systemet har dock stora likheter med förslaget i den tidigare departementspromemorian *Förslag till program för långsiktiga avtal med energiintensiv industri* (Ds 2001:65), eftersom de metoder som företagen skall använda sig av är likartade i de båda systemen.

Utländska erfarenheter och tidigare studier har visat att långsiktiga avtal med företagen kan vara ett kostnadseffektivt komplement till andra styrmedel, för att få till stånd utsläppsminskningar. På senare tid har emellertid andra studier visat att sådana avtal inte alltid har en sådan styrande effekt, som varit avsikten.

Det principförslag som presenterades i departementspromemorian (Ds 2001:65) innebar långsiktiga avtal för att främja energieffektivisering och andra åtgärder inom energiintensiv industri, som kan påverka utsläppen av klimatpåverkande gaser. Förslaget byggde på att avtal skulle träffas mellan staten och företagen, som bl.a. innebar att företagen skulle åta sig att genomföra energieffektiviseringsåtgärder. Ett ekonomiskt incitament att ingå sådana avtal skulle i första hand vara lättnader i energiskatterna. Avtalskonstruktionen väckte emellertid ett antal rättsliga frågor, som redovisades i promemorian. En viktig fråga var de rättsliga förutsättningarna för staten att ingå civilrättsligt bindande avtal med de deltagande företagen och vilka rättsverkningar ett sådant avtal får. Privaträttsliga avtal inom områden som huvudsakligen omfattas av offentlig-rättslig reglering kan ge upphov till gränsdragningsproblem mellan frågor som omfattas av avtalsfrihet och frågor som, genom normbundenheten, begränsar det allmännas handlingsutrymme. Sådana begränsningar är exempelvis att staten inte kan träffa avtal om framtida myndighetsutövning eller lagstiftningsåtgärder. Erfarenheterna av långsiktiga avtals effekter och dessa rättsliga problem har inneburit att det nu föreliggande förslaget har en annan lösning, som inte bygger på avtal mellan staten och företagen, utan på lagreglerade krav på åtaganden som

5 En lag om program för energieffektivisering

Regeringens förslag: En lag om program för energieffektivisering införs. Lagens ändamål är att främja en effektiv användning av energi. I detta syfte skall lagen innehålla bestämmelser om en möjlighet för energiintensiva företag att delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot att de medges befrielse från energiskatten på elektrisk kraft. Regeringen skall utse en myndighet som skall handlägga de frågor som enligt den föreslagna lagen, eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, skall ligga på tillsynsmyndigheten.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget. *Skatteverket* har avstyrkt förslaget med hänsyn främst till den skatterättsliga konstruktionen, vilken behandlas i avsnitt 6. *Konjunkturinstitutet* avstyrker förslaget med motiveringen att det inte finns något underlag som visar att systemet skulle ge så stora fördelar att de överväger de nackdelar som uppkommer när skattenedsättningen för de energiintensiva företagen skall finansieras. *Miljöbalkskommittén* konstaterar att för de stora, industriella verksamheter som torde beröras av programmet, kan införandet av energiledningssystem och energianalyser bidra till att uppfylla miljöbalkens krav på kunskap. *Energimyndigheten* menar att införandet av programmet kan ge upphov till betydande synergieffekter. Befintliga styrmedel får en förstärkt miljöeffekt till följd av ökad kunskap i företagen kring den egna potentialen för energieffektiviseringar, man kan samordna de olika register som erfordras och information från företagens energikartläggningar och analyser kan användas vid till exempel utvärdering av styrmedlens effekter. *Energimyndigheten* anser även att det bör läggas stor vikt vid att precisera och utveckla det regelverk som skall vara styrande för systemet. *Gröna näringsens riksorganisation (GRO)* är generellt positiv till inrättandet av ett program för energieffektivisering. GRO anser emellertid att det föreslagna incitamentet med befrielse från elskatt är alltför begränsat. Som ett utökad incitament förordar GRO att företag som deltar i programmet bl.a. skall ges nedsättning eller befrielse från koldioxidskatt på bränslen för uppvärmning vid växthusodling.

Skälen för regeringens förslag: En effektiv användning av energi är en betydelsefull faktor i såväl energi- som miljöpolitiken. De företag som använder stora mängder energi har en viktig roll att spela i dessa sammanhang. Trots att industrins produktion ökat kraftigt sedan 70-talet, så har dess energianvändning legat på ungefär samma nivå. Det beror dels på effektiviseringar, dels på förändringar i produktionen. Hela två tredjedelar av industrins energianvändning går till basindustri t.ex. pappersbruk, gruvindustrin och kemisk industri. I dessa branscher är energi en

huvudråvara och energikostnaden utgör därför en stor del av förädlingsvärdet.

En effektiv användning av energi i sådana företag innebär i huvudsak att företagen använder en mindre mängd energi per producerad enhet eller att de i större utsträckning tar tillvara överskottsenergi. Kostnadsbesparingar i allmänhet, som är en följd av en effektivare energianvändning, borde i sig vara motiverande för åtgärder inom dessa områden. Att införa och tillämpa energiledningssystem, som innebär en fortlöpande och systematisk kartläggning och analys av ett företags hela energianvändning, att införa även andra energieffektiviserande rutiner i den löpande verksamheten och att genomföra åtgärder som är mer omfattande och som går utöver normala företagsekonomiska lönsamhetskrav, kräver emellertid ytterligare ekonomiska incitament. Sådana måste således skapas. En lösning, som är förenlig med rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 27.10.2003, s. 51, Celex 32003L0096), (energiskattedirektivet), är att koppla företagens åtaganden till en befrielse från den skatt på elektrisk kraft som införs för bl.a. tillverkningsindustrin den 1 juli 2004 och som skall uppgå till 0,5 öre per kWh använd el.

De berörda svenska företagen verkar i många fall på en internationell marknad med konkurrentländer såväl inom som utanför EU. När det gäller konkurrentländerna inom EU, medger energiskattedirektivet att medlemsstaterna väntar med att införa minimiskattesatsen på elektrisk kraft till år 2007, om det finns svårigheter med att införa den. En situation där svenska energiintensiva företag får bära kostnaden för skatten samtidigt som vissa medlemsländer inom EU ännu inte har infört motsvarande skatt riskerar att skada konkurrenskraften för dessa företag. I konkurrentländerna utanför EU finns ingen motsvarande harmonisering av energiskatter och följaktligen är det rimligt att anta att riskerna för försämrad konkurrenskraft gentemot konkurrenter i dessa länder är minst lika stora.

Enligt artikel 17 i energiskattedirektivet kan energiintensiva företag åta sig att uppnå miljömässiga målsättningar eller ökad energieffektivitet genom avtal, deltagande i handelssystem för utsläppsrätter eller liknande åtgärder, och i gengäld få en möjlighet till en befrielse från de minimiskattesatser som anges i direktivet. En sådan befrielse kan ske om i huvudsak två förutsättningar är för handen. De åtaganden som företagen gör måste leda till att miljömål uppnås, eller till en ökad energieffektivitet, som i stort sett motsvarar vad som skulle ha uppnåtts om man i stället tillämpat de minimiskattesatser som anges i direktivet. Företagens åtaganden skall således ersätta skatten som styrmedel. Vidare skall en sådan nedsättning vara förenlig med gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön, de s.k. miljöriktlinjerna (EGT C 37, 3.2.2001, s. 3.) I punkt 51.1.a i de nämnda riktlinjerna förskrivs att medlemsstaterna skall säkerställa en noggrann övervakning av att företagen fullgör sina åtaganden och att det skall finnas tillämpliga sanktioner i de fall företagen inte gör det.

Det föreslagna systemet bygger på att energiintensiva företag, som i sin industriella verksamhet använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen, kan delta i program för energieffektivisering i utbyte mot en

befrielse från energiskatten på elektrisk kraft i enlighet med bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Sådana företag skall ansöka om godkännande hos tillsynsmyndigheten för att delta i program för energieffektivisering. Ett deltagande i programmet innebär att företagen gör åtaganden om att införa och certifiera energiledningssystem, gör kartläggningar och analyser av sin energianvändning och genomför åtgärder, som innebär en effektivare elanvändning. Systemet innebär även att företagen skall lämna redovisningar till tillsynsmyndigheten och visa att de fullgjort sina åtaganden och därigenom kvalificerat sig för en befrielse från skatten på elektrisk kraft. För en effektiv tillsyn krävs att myndigheten har befogenhet att övervaka och kontrollera företagen och att proportionella sanktioner kan tillämpas i de fall företagen inte fullgör sina åtaganden enligt programmet. Systemet innebär åtaganden i förhållande till det allmänna, ingrepp i företagets ekonomiska förhållanden och det innehåller sanktioner av olika slag. Det krävs således att ett antal bestämmelser, som skall vara styrande för programmets olika funktioner, meddelas genom lag.

En viktig fördel med systemet, sett i förhållande till det styrmedel som skatten utgör, är det specifika, systematiska arbetssätt som följer av energiledningssystemet och andra ingående krav. Den information som sammanställs genom företagets energikartläggningar och analyser kan också komma till nytta för att uppfylla miljöbalkens krav och för att underlätta företagets agerande inom det kommande systemet för handel med utsläppsrätter. Regeringen bedömer således att det finns goda möjligheter till synergieffekter mellan det föreslagna systemet och andra styrmedel. Energiskattedirektivets bestämmelser innebär att det skall finnas en klar koppling mellan kraven på företagets åtaganden och de incitament som erbjuds. Det är vidare eftersträvansvärt med renodlade system, som innebär att man begränsar antalet styrmedel som används för att uppnå en viss effekt. På det klimatpolitiska området är handeln med utsläppsrätter tillsammans med koldioxidskatten effektiva styrmedel. Mot bakgrund av detta finner regeringen att det inte är lämpligt att koppla ett deltagande i programmet till krav på åtaganden för att minska klimatpåverkan och den skatt som finns på det området.

De ekonomiska incitamenten för företag som deltar i det föreslagna programmet för energieffektivisering utgår från de kostnader som den nya energiskatten på elektrisk kraft innebär för dessa företag. I andra länder tillämpas system med långsiktiga avtal och liknande åtaganden, där företagets incitament kan vara kopplade även till andra delar av företagets kostnader för energi. Det föreslagna programmets utformning på längre sikt bör rimligen anpassas till energiskattesystemets och andra styrmedels utveckling. Det föreslagna systemets förhållande till andra styrmedel behandlas närmare i avsnitt 16.

Enligt energiskattedirektivets artikel 17.4 skall de arrangemang, som berättigar till en befrielse från direktivets minimiskattesats på el, leda till att miljömål uppnås, eller till en ökad energieffektivitet, som i stort sett motsvarar vad som hade uppnåtts om direktivets minimiskattesatser hade tillämpats. Sverige inför den i direktivet föreskrivna minimiskattesatsen den 1 juli 2004. Denna skatts effekt som styrmedel för företagets elanvändning kan, av naturliga skäl, inte på förhand bedömas i detalj.

Samtidigt skall det föreslagna systemet ersätta skatten som styrmedel och leda till det nämnda resultatet.

Mot bakgrund av att den skatt som införs den 1 juli 2004 uppgår till 0,5 öre per kWh, har *Lagrådet* i sitt yttrande anfört att dess styrande effekt på företagens handlande får antas vara mycket begränsad. Till detta kommer, enligt yttrandet, att företagen måste underkasta sig ett omfattande byråkratiskt system med därtill hörande kostnader enligt det föreslagna programmet och att företagen i allmänhet kommer att tvingas genomföra investeringar och liknande kostnadskrävande åtgärder. Med hänsyn till det anförda kan det enligt Lagrådets mening ifrågasättas om lagförslagen kan antas tillgodose de syften som angivits i lagrådsremissen.

Ett deltagande i programmet är frivilligt. Som anges i avsnitt 7 innebär detta att det får förutsättas att företagen gör en grundlig utvärdering av vilka åtaganden som följer av programmet och värderar dessa i förhållande till den extra kostnad som den nya skatten utgör. Den skatt om 0,5 öre per kWh som införs den 1 juli 2004 motsvarar energiskattedirektivets minimiskattenivå om 0,5 euro per MWh. För ett energiintensivt företag, som använder ansenliga mängder el, representerar denna tillkommande skatt en betydande kostnadsökning. Av de tidigare nämnda miljöriktlinjerna följer att en förutsättning, för att den skattebefrielse som följer av ett deltagande i programmet för energieffektivisering skall kunna godkännas ur statsstödssynpunkt, är att medlemsstaten skall säkerställa en noggrann övervakning av att företagen fullgör sina åtaganden. Med hänsyn härtill och till den skattemässiga förmån som är kopplad till ett deltagande i programmet har en byråkrati kring systemet inte kunnat undvikas, även om ambitionen vid framtagandet av förslaget varit att underlätta administrationen så mycket som möjligt. Den administration som tillämpningen av energiledningssystem innebär torde även av andra skäl bli begränsad, eftersom de företag som redan har andra ledningssystem kan samordna systemen. Energieffektiviseringar i företag innebär mycket ofta investeringar i ny, bättre och därmed energieffektivare teknik. Regeringen bedömer dock att de tillkommande administrativa kostnader som systemet medför för företagen torde vara relativt små, i förhållande till den tillkommande kostnad som skatten i annat fall skulle ha utgjort och till de fördelar som följer av bl.a. energiledningssystemets effektivare rutiner för den löpande verksamheten.

I förhållande till lagrådsremissens förslag har de krav på en ökad eleffektivisering som ställs på företagen omformulerats i syfte att uppnå en bättre överensstämmelse med energiskattedirektivets bestämmelser. Vidare anser regeringen att sanktionerna i systemet bör förstärkas genom att det krävs av företagen att de under programperioden fullt ut genomför de aktuella eleffektiviseringsåtgärderna, för en rätt till befrielse från energiskatten. Den möjlighet till partiell befrielse från skatten på elektrisk kraft om endast vissa av de eleffektiviserande åtgärderna genomfördes, som föreslogs i 15, 17 och 18 §§ i lagrådsremissens förslag till lag om program för energieffektivisering, tas alltså bort. Regeringen anser sammanfattningsvis att systemets styreffekt förstärkts genom det nu föreliggande förslaget och att dess syften därmed uppnås. Regeringen gör därför bedömningen att det föreslagna programmet för

energieffektivisering – och särskilt det krav på effektiviseringar av företagens elanvändning som beskrivs i avsnitt 9 – kommer att leda till avsedd effekt. Lagrådets synpunkter i dessa delar är därför tillgodosedda.

Mot bakgrund av vad som tidigare anförts om energiskattesystemets utveckling och de erfarenheter som tillämpningen av det föreslagna programmet för energieffektivisering väntas ge, bör en utvärdering av systemets effekter göras, vilket av naturliga skäl kan göras först när den inledande programperioden om fem år är avslutad. I detta sammanhang blir företagets syn på och erfarenheter av systemet mycket viktig och åskådliggörs bäst av i vilken utsträckning de väljer att delta i programmen för energieffektivisering.

Statens energimyndighet (Energimyndigheten) är sektorsmyndighet för energifrågor i Sverige. Myndigheten har en väl utvecklad befintlig verksamhet med inriktning mot energianvändningen i industrin. Regeringens avsikt är därför att utse Energimyndigheten till tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndighetens befogenheter framgår av avsnitt 12.

6 Befrielse från energiskatt på elektrisk kraft

6.1 Avdrag för skatt på elektrisk kraft

Regeringens förslag: Den som är skattskyldig för elektrisk kraft får göra avdrag för skatten i sin energiskattedeklaration om den elektriska kraften förbrukats i verksamhet, antingen hos den skattskyldige själv eller hos en skattebefriad förbrukare, som omfattas av ett godkännande att delta i ett program för energieffektivisering. Avdragsrätten gäller dock inte energiskatt på sådan elektrisk kraft som används i processer som redan är befriade från skatt enligt andra bestämmelser om skattefrihet.

Departementspromemorians förslag: I promemorian föreslås att företag som deltar i program för energieffektivisering kan befrias från energiskatt. Befrielsen från energiskatt ges genom att den skattskyldige elleverantören får göra avdrag i sin energiskattedeklaration för skatt på elektrisk kraft som levereras till företag som deltar i programmet. Avdrag får även göras vid förbrukning av egen producerad elektrisk kraft. En tillsynsmyndighet kontrollerar om de företag som deltar i program för energieffektivisering har uppfyllt de åtaganden som programmet innebär och därmed också att villkoren för skattebefrielsen är uppfyllda. Förslaget skiljer sig från regeringens genom att det krävs att köparen av elektrisk kraft är en av Skatteverket godkänd skattebefriad förbrukare för att elleverantören skall få göra avdrag i sin energideklaration.

Remissinstanserna: Skatteverket menar att det bör förtydligas i vilken verksamhet som avdrag kan medges för energiskatt på elektrisk kraft. Övriga remissinstanser anmärker inte på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Ett deltagande i ett program enligt lagen om program för energieffektivisering (LPE) föreslås ge rätt till

befrielse från energiskatt. Befrielsen från energiskatt skall ses som ett incitament till att vidta åtgärder för att förbättra eleffektiviteten.

Enligt artikel 17 i energiskattedirektivet får medlemsstaterna tillämpa skattenedsättning för förbrukning av energiprodukter och elektrisk kraft i vissa fall under förutsättning att ett genomsnitt av de minimiskattenivåer som föreskrivs i direktivet iakttas för varje företag. Enligt artiklarna 17.2 och 17.4 får medlemsstaterna tillämpa skattenivåer ned till noll vid förbrukning av energiintensiva företag, under förutsättning att företagen ingår avtal eller genomför likvärdiga arrangemang som leder till att miljömål eller ökad energieffektivitet uppnås, i stort sett motsvarande vad som skulle ha uppnåtts om gemenskapens vanliga minimiskattesatser hade iakttagits. En sådan skattenedsättning utgör driftsstöd, vars förenlighet med EG:s regler om statligt stöd måste prövas och godkännas av kommissionen innan den kan träda i kraft.

Lagen om program för energieffektivisering omfattar endast tillverkningsprocessen, dvs. en del av den industriella verksamheten där förbrukningen kan vara omfattande. Vidare framgår av 3 § LPE att endast företag som kan anses energiintensiva får delta i program för energieffektivisering. Befrielsen är således begränsad till sådan verksamhet där det kan finnas möjlighet till energieffektivisering. En sådan befrielse bedöms vara i överensstämmelse med EG-rätten.

Enligt 3 § LPE skall ett företag godkännas för att få delta i ett program för energieffektivisering. Ett sådant godkännande ges av den myndighet som utövar tillsyn över programmet. Den elektriska kraft som förbrukas av företag som har godkänts att delta i ett program skall befrias från energiskatt. En befrielse från energiskatt på elektrisk kraft kan utformas på olika sätt. Regeringen har valt att utgå från den systematik som för närvarande präglar lagen (1994:1776) om skatt på energi (LSE). För att undvika omfattande administration med återbetalning av skatt som tagits ut på sådan elektrisk kraft bör ett förfarande inrättas som möjliggör att förbrukaren inte behöver ansöka om befrielse utan kan köpa den elektriska kraften utan skatt av leverantören. Det föreslås därför att den skattskyldige leverantören får göra avdrag i sin energiskattedeklaration för elektrisk kraft som tagits emot i en verksamhet som omfattas av ett sådant godkännande som anges i 3 § LPE. En förutsättning är dock att den förbrukare som godkänts att delta i programmet dessutom har godkänts av beskattningsmyndigheten som skattebefriad förbrukare för att kunna köpa elektrisk kraft utan skatt (se avsnitt 6.2).

Även de som förbrukar egen producerad elektrisk kraft och deltar i ett program för energieffektivisering får göra avdrag för skatten på den elektriska kraft de förbrukat inom den verksamhet som omfattas av programmet.

För de företag som inte är godkända som skattebefriade förbrukare ges befrielsen inte med ett skatteavdrag för leverantören, utan genom ett återbetalningsförfarande för den som förbrukat den elektriska kraften (se vidare avsnitt 6.3).

Regeringen delar *Skatteverkets* uppfattning att det bör tydliggöras vilken verksamhet avdrag kan medges för. Som angetts ovan är ett program för energieffektivisering begränsat till tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Enligt 11 kap. 9 § LSE ges rätt till avdrag för påförd energiskatt för viss förbrukning av elektrisk kraft. Eftersom de

olika avdragsberättigade situationerna delvis avser samma förbrukning kan den skattskyldige vara berättigad till avdrag för samma skatt mer än en gång. Detta är emellertid inte avsikten. Avdrag för påförd energiskatt kan endast ges om avdrag för samma skatt inte medgetts tidigare. Avdrag för skatt som påförts elektrisk kraft som förbrukats i verksamhet som omfattas av program för energieffektivisering medges således inte om den elektriska kraften används i processer som redan är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet.

6.2 Skattebefriad förbrukare

Regeringens förslag: Den som med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheter i övrigt är lämplig får godkännas som skattebefriad förbrukare av elektrisk kraft. En sådan förbrukare får köpa elektrisk kraft utan att skatt påförs. Godkännandet är begränsat till sådan elektrisk kraft som förbrukas i den del av tillverkningsprocessen i industriell verksamhet som omfattas av ett program för energieffektivisering och inte används i sådana processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet.

Godkännande av skattebefriad förbrukare skall återkallas om tillsynsmyndigheten har återkallat godkännandet att delta i programmet, förutsättningarna för godkännandet som skattebefriad förbrukare i övrigt inte längre finns, den elektriska kraften har använts för annat ändamål än som anges i godkännandet som skattebefriad förbrukare, förbrukaren inte fullgör sina skyldigheter eller förbrukaren inte medverkar vid skatterevision. Beslut om återkallelse skall gälla omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Departementspromemorians förslag: I promemorian föreslås att ett företag kan köpa elektrisk kraft utan skatt genom att i anmälan till leverantören försäkra att den elektriska kraften skall användas i sådan verksamhet som omfattas av ett program för energieffektivisering. Förslaget avviker från regeringens, som föreslår att det krävs ett godkännande som skattebefriad förbrukare för att kunna köpa elektrisk kraft utan skatt.

Remissinstanserna: *Skatteverket* anför att en förutsättning för skattebefrielse är att det finns ett fortlöpande informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheten och Skatteverket.

Skälen för regeringens förslag: För att tillåta köp av elektrisk kraft utan skatt för de företag som deltar i ett program för energieffektivisering krävs att det finns möjlighet för beskattningsmyndigheten att kontrollera förbrukningen. Enligt 11 kap. 11 § lagen (1994:1776) om skatt på energi (LSE) ges i dag möjlighet att köpa elektrisk kraft utan skatt mot att en försäkran lämnas till leverantören om att den elektriska kraften skall användas för vissa särskilt angivna ändamål. En skattebefrielse som är konstruerad på detta sätt är dock svår att kontrollera och ger inte tillräcklig säkerhet att den elektriska kraften använts till avsett ändamål. För bränslen har försäkranssystemet därför ersatts av en möjlighet för förbrukare av bränsle att enligt 8 kap. LSE godkännas som skattebefriad förbrukare. En skattebefriad förbrukare har rätt att köpa bränsle utan

skatt för det ändamål som framgår av godkännandet. Med denna konstruktion har Skatteverket lättare att kontrollera att skattebefrielsen inte missbrukas. Med hänsyn härtill föreslår regeringen att skattefriheten för elektrisk kraft åstadkoms genom ett system med skattebefriade förbrukare.

För att godkännas som skattebefriad förbrukare krävs att köparen är godkänd av beskattningsmyndigheten. Som skattebefriad förbrukare får godkännas den som förbrukar elektrisk kraft för ett sådant ändamål som omfattas av ett godkännande att delta i ett program för energieffektivisering. I konsekvens med vad som ovan sagts om avdragsrätten för den skattskyldige leverantören, får godkännande som skattebefriad förbrukare endast avse sådan elektrisk kraft som förbrukas i tillverkningsprocessen och inte används i sådana processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet.

Lagrådet har förordat en utformning av bestämmelsen om skattebefriade förbrukare i 11 kap. 11 a § LSE, som innebär att skattefrihet endast medges för förbrukning i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 9 § 2, 3 eller 5. Regeringen ansluter sig till den föreslagna utformningen. Det bör dock noteras att skattefrihet gäller även om den industriella verksamhet som omfattas av programmet ingår som en del i en tillverkningsprocess. Enligt regeringens mening krävs det således inte för rätt till skattebefrielse vid deltagande i programmet att tillverkningsprocessen utgör en egen, självständig process.

Även om köp av elektrisk kraft utan skatt av skattebefriad förbrukare ger bättre förutsättningar för kontroll är ett godkännande som sådan förbrukare ett förtroende och därför krävs någon form av prövning av företagets lämplighet. Liksom för skattebefriad förbrukare av bränsle krävs det därför att förbrukaren med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheter i övrigt är lämplig. Samma vandelsprövning som vid godkännande av skattebefriad förbrukare för bränsle skall således göras vid ett godkännande att köpa elektrisk kraft utan skatt.

Ett godkännande som skattebefriad förbrukare skall kunna återkallas om tillsynsmyndigheten har återkallat godkännandet att delta i programmet, om förutsättningarna för godkännandet som skattebefriad förbrukare i övrigt inte längre finns, den elektriska kraften har använts för annat ändamål än som anges i godkännandet som skattebefriad förbrukare, om förbrukaren inte fullgör sina skyldigheter eller om förbrukaren inte medverkar vid skatterevision. En förutsättning för att det skall vara möjligt för Skatteverket att hantera administrationen kring skattebefriade förbrukare är, som *Skatteverket* anför, ett fortlöpande informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheten och Skatteverket.

Beslut om återkallelse gäller omedelbart. Liksom vid köp av bränsle utan skatt kan dock beskattningsmyndigheten bestämma annan tidpunkt för när beslutet skall börja gälla.

En skattebefriad förbrukare av bränsle skall löpande bokföra inköp och förbrukning av elektrisk kraft befriad från skatt och på lämpligt sätt se till att det finns underlag för kontrollen av att den elektriska kraften som köpts in befriad från skatt använts för det ändamål som var förutsättning för skattebefrielsen. Motsvarande bör även gälla för skattebefriade förbrukare av elektrisk kraft.

De som förbrukar egen producerad elektrisk kraft och deltar i ett program för energieffektivisering behöver inte godkännas som skattebefriade förbrukare eftersom dessa företag redan finns registrerade i skattesystemet som skattskyldiga och dessa företag således får del av skattebefrielsen genom avdrag i sin energiskattedeklaration.

6.3 Återbetalning av energiskatt

Regeringens förslag: Den som inte är skattskyldig eller skattebefriad förbrukare har rätt till återbetalning av energiskatten på elektrisk kraft om den förbrukats i sådan verksamhet som omfattas av ett godkännande att delta i program för energieffektivisering och inte använts i sådana processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet.

Departementspromemorians förslag: Promemorian föreslår ingen återbetalning av energiskatt.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Skälen för regeringens förslag: Avsikten är som nämnts att elektrisk kraft skall kunna köpas utan skatt av de företag som deltar i program för energieffektivisering. Det är emellertid möjligt att ett företag inte uppfyller förutsättningarna för att godkännas som skattebefriad förbrukare. Det kan således uppkomma situationer där ett företag godkänts att delta i ett program för energieffektivisering, men inte ansetts lämplig att godkännas som skattebefriad förbrukare. I dessa fall kan inte avdrag för skatt medges för den skattskyldige leverantören trots att den elektriska kraften skall användas i verksamhet som omfattas av program för energieffektivisering. Även dessa företag måste emellertid ges rätt till elskattebefrielse. För dessa företag föreslås att det blir möjligt att begära återbetalning av den skatt som den skattskyldige elleverantören erlagt.

Liksom vid köp av elektrisk kraft utan skatt som skattebefriad förbrukare avses endast skatt på elektrisk kraft som förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet och som inte används i sådana processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet. I övrigt skall samma regler om tidsfrister m.m. gälla som för återbetalning i samband med viss yrkesmässig jordbruksverksamhet.

6.4 Skattskyldighet

Regeringens förslag: Skyldigheten att betala energiskatt utvidgas till att omfatta den som för annat ändamål än industriell verksamhet i tillverkningsprocessen förbrukar eller säljer elektrisk kraft som befriats från skatt med anledning av ett deltagande i program för energieffektivisering. Skyldig att betala energiskatt är även den som visserligen förbrukat sådan elektrisk kraft för ändamål som omfattas av ett program för energieffektivisering, men inte uppfyllt sina åtaganden i enlighet med programmet eller fått sitt godkännande återkallat. Skyldigheten att betala skatt omfattar endast den kraft som förbrukats i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet och inte använts i sådana processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet.

Departementspromemorians förslag stämmer överens med regeringens. I regeringens förslag förtydligas dock att skattskyldigheten endast omfattar den del av tillverkningsprocessen som omfattas av skattebefrielse med anledning av deltagande i program för energieffektivisering.

Remissinstanserna: *Skatteverket* anser att ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering bör bli återbetalningsskyldigt för all energiskatt på elektrisk kraft som skulle ha erlagts under deltagandet i programmet. Skattskyldigheten bör inträda när beslutet om återkallelse meddelas och gälla omedelbart. *Energimyndigheten* förordar att förbrukaren, och inte leverantören, görs återbetalningsskyldig om de krav som ställs på deltagandet i programmet inte uppfylls. Övriga remissinstanser anmärker inte på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till att avsikten med skattebefrielsen är att öka energieffektiviseringen är det väsentligt att befrielse från skatt endast ges till verksamhet där åtgärder vidtagits för att uppnå effektivitetsvinster. Har de åtaganden som gjorts inom ramen för ett program för energieffektivisering inte uppfyllts skall därför företagen göras skattskyldiga för den kraft som förbrukats i sådan verksamhet. Det samma gäller om ett godkännande att delta i ett program återkallats.

I tre fall kan tillsynsmyndigheten återkalla ett godkännande att delta i programmet. Enligt 12 § lagen om program för energieffektivisering (LPE) kan ett godkännande att delta i ett program för energieffektivisering återkallas om det visar sig vid delredovisning att ett företag inte uppfyllt sina åtaganden. Enligt 17 § LPE skall ett godkännande att delta återkallas om företaget själv begär det. Enligt samma lagrum skall ett godkännande även återkallas om verksamheten ändrats så att den inte längre är energiintensiv eller har någon tillverkningsprocess. Enligt 18 § LPE skall ett godkännande återkallas om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

I konsekvens med vad som ovan sagts om avdragsrätten för den skattskyldige leverantören och godkännande som skattebefriad förbrukare omfattar skattskyldigheten endast sådan elektrisk kraft som förbrukats i

tillverkningsprocessen och inte använts i sådana processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet.

Det kan uppkomma situationer där den elektriska kraften förbrukas för annat ändamål än sådan verksamhet som omfattas av programmet. Dessa fall regleras delvis genom att företaget skall anmäla ändrad verksamhet. För det fall någon sådan anmälan inte görs uppkommer skattskyldighet för den elektriska kraften.

De fall där skattskyldighet uppkommer är således när förbrukaren inte uppfyllt sina åtaganden i enlighet med programmet, fått sitt godkännande återkallat eller förbrukat den elektriska kraften för annat ändamål.

Normalt skulle det vara den skattskyldige elleverantören som skall beskattas eftersom det är han som medgetts avdrag i samband med försäljning till skattebefriad förbrukare. Som *Energimyndigheten* framför kan det dock tyckas oskäligt att beskatta leverantören i efterhand när en skattebefriad förbrukare använt den elektriska kraften för annat ändamål. Det är därför lämpligt att en skattebefriad förbrukare som använt den elektriska kraften i verksamhet som inte omfattas av ett program för energieffektivisering blir skattskyldig i stället för leverantören av den elektriska kraften. Om skatten på den elektriska kraften återbetalats till förbrukaren blir denne skattskyldig.

6.5 Skattskyldighetens inträde

Regeringens förslag: Skattskyldigheten inträder vid tidpunkten för tillsynsmyndighetens beslut om att åtagandena enligt ett program om energieffektivisering inte uppfyllts eller myndighetens beslut att återkalla ett godkännande att delta i programmet. När den elektriska kraften tas i anspråk för verksamhet som inte omfattas av programmet inträder skattskyldigheten när kraften tas i anspråk för detta ändamål.

Departementspromemorians förslag: Stämmer i huvudsak överens med regeringens.

Remissinstanserna: *Skatteverket* anser, liksom *Svea hovrätt*, att det är svårt att utläsa när skattskyldigheten inträder och menar att skattskyldighetens inträde bör vara kopplad till ett beslut eller utlåtande från tillsynsmyndigheten och att detta bör ha omedelbar verkan. *Skatteverket* pekar även på att den som är skattskyldig skall redovisa den skattepliktiga händelsen senast fem dagar efter skattskyldighetens inträde. Det kan bli svårt för den skattskyldige att förutse tidpunkten för skattskyldighetens inträde eftersom denna är beroende av tillsynsmyndighetens bedömning. Övriga remissinstanser anmärker inte på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: En förutsättning för ett skattebeslut är att det klart kan fastställas att skattskyldigheten inträtt. Skattskyldighetens inträde måste därför bestämmas till en tydlig händelse. Liksom *Skatteverket* och *Svea hovrätt* anser regeringen att i de fall åtaganden enligt ett program för energieffektivisering inte uppfyllts eller ett godkännande att delta i ett program blivit återkallat, skall skattskyldigheten inträda när tillsynsmyndigheten beslutar om att åtagandena inte uppfyllts, eller när myndigheten återkallar ett godkännande att delta i programmet.

För det fall den elektriska kraften använts för annat ändamål än inom ramen för sådan verksamhet som omfattas av programmet inträder skattskyldigheten i samband med ianspråktagandet av kraften. Den som tar i anspråk den elektriska kraften görs skattskyldig och skall påföras skatten genom ett nytt skattebeslut, utan att någon ändring görs av det ursprungliga skattebeslutet som gavs i samband med leveransen av den elektriska kraften. Även i det fall företag använt sig av egen producerad elektrisk kraft inträder skattskyldigheten vid ianspråktagandet (se 11 kap. 7 § 1 b lagen [1994:1776] om skatt på energi [LSE]).

Skatteverket och *Svea hovrätt* anför att tillsynsmyndighetens beslut i de nämnda fallen bör ha omedelbar verkan. Regeringen instämmer i denna bedömning, särskilt med hänsyn till vikten av att endast ge befrielse för energiskatt för tid som omfattas av programperioden.

I lagrådsremissen föreslogs att skatt skall betalas för den elektriska kraft som förbrukats under den tid som den skattskyldige deltog i programmet, i förhållande till den andel av åtagandena enligt programmet som den skattskyldige inte uppfyllt. Avsikten med befrielsen från energiskatt är att ge incitament till att vidta de åtgärder som omfattas av programmet för energieffektivisering. Avsikten är dock inte att företag kan välja att endast genomföra vissa åtgärder och därmed få motsvarande skattebefrielse. Programmet skall ses som en helhet och kan ett företag inte uppfylla sina åtaganden menar regeringen att ett belopp motsvarande hela den skatt som företaget befriats från skall betalas tillbaka. Regeringen avviker således från förslaget i lagrådsremissen i denna del och föreslår inte en begränsning av skattskyldigheten till den del av kraften som är hänförlig till de åtaganden som inte uppfyllts. Detta är i linje med vad som föreslagits ovan under avsnitt 5, om tillsynsmyndighetens prövning av hur åtagandena uppfyllts under programperioden.

Enligt 10 kap. 14 § skattebetalningslagen (1997:483), (SBL), omfattar en redovisningsperiod en månad, om inte något annat särskilt föreskrivs. Även om det är möjligt att redovisa förbrukningen för varje månad är det inte alltid möjligt att hänföra den elektriska kraft som skattskyldighet uppkommer för till skilda månader. Mot bakgrund härav skall redovisningsperioden omfatta hela den period som tillsynsmyndighetens beslut avser.

Vid bestämmande av den skatt som skall tas ut när skattskyldighet uppkommer måste hänsyn tas till att skattesatsen kan ha varierat under den tid ett godkännande att delta i program för energieffektivisering funnits. Hänsyn måste även tas till bestämmelser om skattebefrielse. Eftersom det inte går att hänföra den förbrukning som skattskyldighet uppkommit för till viss period måste en uppskattning göras av den skatt som skulle ha betalats.

Enligt 10 kap. 32 a § SBL skall den som är skattskyldig enligt LSE redovisa skatten i en särskild skattedeklaration för varje skattepliktig händelse. Deklarationen skall lämnas in senast fem dagar efter den skattepliktiga händelsen. Som *Skatteverket* påpekat kan det bli svårt för den skattskyldige att förutse tidpunkten för skattskyldighetens inträde eftersom denna är beroende av tillsynsmyndighetens bedömning. Ytterligare tid för att fullgöra deklARATIONSSKYLDIGHETEN krävs för att den skattskyldige skall få rimlig tid på sig att kunna ställa samman en deklARATION. Ett fullgörande av deklARATIONSSKYLDIGHETEN senast en månad efter till-

7 Godkännande av företag

Regeringens förslag: Ett företag som deltar i ett program för energi-effektivisering skall vara godkänt av tillsynsmyndigheten. Ett godkännande skall meddelas efter ansökan från företaget, om det bedriver industriell verksamhet, använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen, är energiintensivt och kan förväntas genomföra de åtaganden som följer av programmet.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag omfattade dock en vidare krets av företag, eftersom någon uttrycklig begränsning till att företagen skall använda el i sin industriella tillverkningsprocess inte finns i promemorians förslag.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten*, som konstaterar att den gällande nollskattesatsen på el täcker en vidare krets av företag än energiskattedirektivets definition, anser att man noga bör följa effekterna för de företag som inte kommer att omfattas av det föreslagna systemet. Vidare bedömer myndigheten att många företag inom energi-omvandlingssektorn kommer att uppfylla kriterierna för energiintensitet. Eftersom det inte är önskvärt att öka andelen storskalig elvärme i det svenska fjärrvärmesystemet, bör denna omständighet särskilt beaktas vid den slutliga utformningen av systemet. *Konkurrensverket* anser att förslaget kan ha en negativ påverkan på konkurrensen mellan svenska företag, genom att dessa ges olika förutsättningar att verka på marknaden och att den skarpa definitionen av energiintensiva företag kan skapa tröskel-effekter. Även *Kammarrätten i Stockholm* menar att modellen kan ge upphov till påtagliga tröskeleffekter. *Skatteverket* menar att det bör förtydligas om avdrag medges för elektrisk kraft som förbrukas i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller vid yrkesmässig växthusodling, eller för all den elektriska kraft som förbrukas inom alla verksamheter som uppfyller kriterierna för att vara ett energiintensivt företag. *Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet (SKGS)* anser att kriterierna i definitionen av energiintensiva företag inte bör inskränkas till att enbart omfatta el, värme och energiprodukter som används för uppvärmningsändamål. Vidare menar SKGS att de gränsdragningar i procent som uttrycks i definitionen innebär att företag över tiden omväxlande kan omfattas av definitionen, eller falla utanför den och att de företag som vid program-mets start är energiintensiva skall anses vara det under hela program-perioden. SKGS anser vidare att kostnaderna för att delta i ett program i flera fall kan vara väsentligt högre än den som anges i departements-promemorian. *Svensk Industriförening* anser att definitionen av energi-intensiva företag är alltför snäv och att en gräns vid 1,5 procent av pro-duktionsvärdet skulle innebära att kretsen mindre företag som vill delta i programmet skulle öka. *Svenskt Näringsliv* framhåller att även mindre och medelstora företag som är energiintensiva kan vara intresserade av

att delta i programmet. *Statskontoret* anser att de administrativa kraven på företagen inte skall bli mer omfattande än nödvändigt.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 juli 2004 ersätts den nuvarande nollskattesatsen på elektrisk kraft som förbrukas i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller i jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet (inklusive vid yrkesmässig växthusodling) med en energiskatt om 0,5 öre per kWh. Den möjlighet som energiskattedirektivet ger medlemsstaterna att tillämpa skattenedsättning, bygger på förutsättningen att de företag som beviljas nedsättning är energiintensiva. Enligt direktivets definition i artikel 17.1 är ett företag energiintensivt om antingen energiprodukternas och elektricitetens inköpskostnad uppgår till minst 3 procent av produktionsvärdet, eller den nationellt erlagda energiskatten uppgår till minst 0,5 procent av förädlingsvärdet. Inom ramen för denna definition får medlemsstaterna tillämpa mer restriktiva begrepp, inbegripet definitioner av förädlingsvärde, process- och sektorsvisa definitioner. Att nationellt tillämpa lägre procentsatser och att på så sätt vidga definitionen av energiintensiva företag, är däremot inte möjligt.

Den definition av energiintensiva företag som här föreslås är förenlig med artikel 17.1 i energiskattedirektivet. De medlemsstater som tillämpar en annan definition av energiintensitet skall enligt samma artikel beviljas en övergångsperiod t.o.m. den 1 januari 2007 som längst, för en anpassning till direktivets definition. Att nu, i detta sammanhang, använda sig av den definition som finns i direktivet är därför lämpligt. I författningskommentaren till 3 och 4 §§ i den föreslagna lagen om program för energieffektivisering utvecklas närmare innebörden av de olika begrepp som förekommer i definitionen av energiintensiva företag.

Energiskattedirektivet anger de definitioner och andra förutsättningar som gäller för de medlemsstater som önskar tillämpa skattenedsättning för energiförbrukning i energiintensiva företag. Valet av en viss gränsdragning innebär ofrånkomligen att det uppstår vissa tröskeeffekter. Regeringen bedömer emellertid att definitionen är sådan att den täcker de företag för vilka en skatt på elektrisk kraft skulle medföra de största negativa effekterna på konkurrenskraften. Såsom framgår av regeringens överväganden nedan, finns det dock anledning att särskilt följa de effekter som systemet har.

I departementspromemorian *Förslag till program för långsiktiga avtal med energiintensiv industri* (Ds 2001:65) redovisades bl.a. energianvändningen för åren 1999 och 2000 i branscherna för utvinning av mineral, massa-, pappers- och pappersvarutillverkning, tillverkning av baskemikalier, tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter samt stål- och metallframställning. Baserat på den totala elanvändningen i de nämnda branscherna skulle en energiskatt på 0,5 öre per kWh använd el innebära en total skattekostnad om ca 200 miljoner kronor per år. För det enskilda företaget torde ett deltagande i ett program för energieffektivisering vara intressant, om kostnaden för skatten på elektrisk kraft överstiger de fasta kostnaderna för att införa och tillämpa ett energiledningssystem. Ett deltagande i programmet bedöms bl.a. medföra kostnader för en heltidstjänst med huvudansvar för att ett energiledningssystem införs, tillämpas och utvecklas. Därtill kommer kostnader för extra arbetsinsatser och eventuell fortbildning av befintlig personal

eller inköp av extern kompetens. Systemet ställer dessutom krav på investeringar, som har identifierats i företagens energiledningsarbete. Energimyndigheten har gjort en bearbetning av statistik från Statistiska Centralbyrån för att bedöma hur många företag som kan vara intresserade av att delta i ett program. Utgångspunkten för myndighetens bedömning är att de krav som ställs på företagen i systemet innebär en merkostnad och att de företag, vars tillkommande elskatt överstiger denna kostnad, kan vara intresserade av att delta i programmet. Enligt myndighetens beräkning skulle detta vara fallet för ett sextio-tal energiintensiva industriföretag.

Utgångspunkten för programmet har varit att finna ett system för energieffektivisering i verksamheter som kännetecknas av en hög energianvändning och där förutsättningarna för energieffektivisering bedöms som goda, om företagen ges ett ekonomiskt incitament i form av skattelättnader. Målgruppen under utredningsarbetet har med hänsyn härtill varit energiintensiva industriföretag. Mot bakgrund av myndighetens bedömning av vilka företag som kan vara intresserade av att delta i systemet samt att elförbrukningen hos företag i servicesektorn samt i jordbruksnäringen är förhållandevis låg, anser regeringen att endast företag som bedriver industriell verksamhet bör omfattas av systemet.

Det föreslagna systemet är helt nytt. När det varit i kraft en tid och det varit möjligt att utvärdera systemets olika funktioner och effekter är det rimligt att överväga en eventuell utvidgning till fler sektorer eller branscher.

En strävan vid framtagandet av detta förslag har varit att skapa ett system med så begränsade administrativa inslag som möjligt. Det föreslagna systemet skall, enligt ovan, omfatta energiintensiv industri som använder el i sin tillverkningsprocess. En prövning av om företaget uppfyller kriteriet för att definieras som energiintensivt och att det använder elektrisk kraft i sin industriella tillverkningsprocess måste därför göras. Vidare har, i enlighet med *Lagrådets* förslag, ytterligare ett kriterium uppställts för ett deltagande i ett program, vilket innebär att tillsynsmyndigheten skall pröva om företaget kan förväntas genomföra de åtaganden som följer av programmet.

Denna prövning görs lämpligen genom att företagen ansöker om godkännande hos tillsynsmyndigheten för att delta i ett program för energieffektivisering. Ett beslut om godkännande innebär att företaget får delta i ett sådant program och att det dessutom, enligt de föreslagna bestämmelserna i lagen (1994:1776) om skatt på energi, får en befrielse från den skatt på elektrisk kraft i den industriella verksamhetens tillverkningsprocess som annars skulle ha belastat företagens elförbrukning. Denna skattebefrielse gäller löpande under programtiden. I den mån företaget inte uppfyller sina åtaganden enligt programmet, blir företaget skyldigt att betala den skatt som det befriats från under programtidens löptid (se avsnitt 6).

SKGS har i sitt remissvar pekat på att en skarp gränsdragning vid definitionen av energiintensiv industri kan få till effekt att ett företag, som kvalificerat sig för att delta i ett program, omväxlande kan falla inom eller utanför definitionen. Ett system som innebär att sådana variationer skall beaktas inom ramen för programmet medför inte bara oöverskådliga administrativa problem. Dessutom kan en sådan lösning bli

kontraproduktiv i den bemärkelsen att företagen kan avstå från att genomföra eleffektiviserande åtgärder, som innebär en risk för att de inte längre kan anses energiintensiva. Den prövning som tillsynsmyndigheten skall göra skall därför gälla företagets energiintensitet vid ansökan om godkännande. Som framgår av avsnitt 10 får en förnyad prövning av energiintensiteten ske inför nästa program, om företaget önskar delta i ett sådant.

Med hänsyn till den prövning som tillsynsmyndigheten skall göra, torde ansökningsförfarandet bli förhållandevis begränsat såvitt avser företagens uppgiftsskyldighet. Vilka uppgifter som skall lämnas i en ansökan om godkännande bör lämpligen regleras i verkställighetsföreskrifter, som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Beskattningsmyndighet för energiskatten på elektrisk kraft är Skatteverket. Verket kommer således i denna egenskap att hantera befrielsen från skatt på elektrisk kraft i enlighet med de föreslagna bestämmelserna i lagen (1994:1776) om skatt på energi, på grundval av tillsynsmyndighetens beslut i frågor som rör godkännande för att delta i programmet. Tillsynsmyndighetens skyldighet att förse beskattningsmyndigheten med bl.a. sådana beslut bör regleras i förordning, som avses meddelas av regeringen.

I avsnitt 5 redogör regeringen för sin syn på det föreslagna programmet eventuella utveckling och understryker den roll som företagen har i detta sammanhang. Eftersom deltagandet i programmet är frivilligt och det innebär relativt betungande åtaganden i syfte att uppnå energiskattdirektivets krav, får det förutsättas att företagen gör en grundlig utvärdering av vilka åtaganden som följer av programmet och värderar dessa i förhållande till de kostnader som den nya skatten på elektrisk kraft hade medfört för det enskilda företaget.

8 Energiledningssystem

Regeringens förslag: Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall införa ett standardiserat och certifierat energiledningssystem, göra en särskild kartläggning och analys som innebär att eleffektiviserande åtgärder identifieras och införa särskilda, energieffektiviserande rutiner, som går utöver energiledningssystemets krav.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorian innehöll dock inga uttryckliga förslag om särskilda rutiner vid projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar eller vid inköp av elkrävande utrustning till sådana anläggningar, utöver vad som redan följer av energiledningssystemets krav.

Remissinstanserna: *Statskontoret* anser det angeläget att de krav som ställs på företagen är tydliga och balanserade i förhållande till den fördel som de får genom deltagandet i programmet. Samtidigt är det viktigt att kraven på genomförande av åtgärder blir tydliga, likvärdiga och balanserade i förhållande till skattenedsättningen. *Naturvårdsverket* anser att

kraven som ställs på företagen i programmet är låga, men att det ändå kan ge ett visst positivt bidrag till ökad energieffektivisering. De åtgärder som företagen skall genomföra bör ändras på flera punkter för att göra programmet mer samhällsekonomiskt effektivt. *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC)* anser att det redan från början bör ställas ett krav på att energiledningssystemen skall vara certifierade av ett ackrediterat certifieringsföretag och att certifiering bör kunna ske även med utländska standarder, förutsatt att kraven är likvärdiga. *Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet, SKGS, och Svenskt aluminium* anser att ett energiledningssystem skall införas i enlighet med den standard som utarbetats inom Swedish Standards Institute (SIS), men att företag som har miljöledningssystem eller andra system bör kunna inlemma energiledningssystemet i dessa. *Svenskt näringsliv* och *Svenskt aluminium* anser att statliga bidrag bör utgå, för genomförandet av energianalysen. *Konkurrensverket* och *Konjunkturinstitutet* anser att de kvalitativa mål som uppställs för företagen medför problem, till exempel en risk för en godtycklig kontroll av företagen. *Statskontoret* efterfrågar en precisering av hur återbetalningstiden skall beräknas, så att den görs på ett enhetligt sätt. *Energimyndigheten* anser att det ännu inte går att avgöra vilka resultat programmet slutligen kan komma att få, om man utgår från de föreslagna reglerna för vilka åtgärder som företagen åläggs att genomföra, då effekterna på energianvändningen och kostnaderna kommer att bero på dels företagets egen energikartläggning, dels tolkningen av de regler som föreslås för undantag från kravet på genomförande. *Energimyndigheten* anser vidare att det bör uppställas ett krav om att de energiledningssystem som företagen inför, skall certifieras av ett ackrediterat certifieringsorgan. *SKGS* menar att återbetalningstiden för de åtgärder som företagen skall genomföra, skall beräknas genom diskontering av kassaflöden med den kalkylränta som företagen normalt använder vid investeringskalkyler. *Naturvårdsverket* anser att det är merkostnaden, som är förknippad med högre energieffektivitet, som skall ingå i kalkylen för att förhindra att en total kostnad för en investering som görs av delvis andra skäl (såsom naturlig reinvestering eller dylikt) belastar kalkylen.

Skälen för regeringens förslag: Begreppet energiledningssystem är nytt. Ett strukturerat arbete med miljöledningssystem har pågått i näringslivet under ett antal år. ISO 14001 och EMAS är två internationella system för miljöledning. ISO – Internationella standardiseringsorganisationen – är en världsomspännande federation för standardisering som utarbetat standarden ISO 14001, Miljöledningssystem – Kravspecifikation med vägledning för användning. EMAS – Eco Management and Audit Scheme – är EU:s frivilliga system för miljöstyrning och miljörevision, som är fastställt genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 761/2001 av den 9 mars 2001 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning.

Ett första steg vid införandet av ett miljöledningssystem som ISO 14001 är att företaget gör en miljöutredning av verksamheten. Då skall verksamhetens miljöaspekter beskrivas och de mest betydande aspekterna skall identifieras. Med utgångspunkt från utredningen skall företaget formulera och anta en miljöpolicy med övergripande och

detaljerade miljömål samt ett miljöledningsprogram som visar hur man avser att uppfylla målen. Som framgår nedan i detta avsnitt bygger ett energiledningssystem i allt väsentligt på samma principer, med skillnaden att fokus ligger just på företagets energianvändning. Man kan därför hävda att begreppet energiledningssystem ligger mycket nära de andra ledningssystem som redan är vedertagna begrepp i näringslivet.

I avsnitt 4 finns en kortfattad redovisning av innehållet i departementspromemorian *Förslag till program för långsiktiga avtal med energintensiv industri* (Ds 2001:65). Den promemorian var i huvudsak inriktad på minskade klimatemissioner, men de metoder man förordade för att uppnå detta var i huvudsak desamma som nu föreslås. Energimyndigheten hade funnit att generella kvantitativa mål i form av absoluta eller relativa energi- eller klimatmål är olämpliga på såväl bransch- som företagsnivå. Motivet till denna slutsats var att förutsättningarna skiljer sig starkt mellan olika branscher, företag och över tiden samt att ansvaret för genomförandet faktiskt ligger hos de enskilda företagen. Energimyndighetens synpunkter och utländska erfarenheter ledde till slutsatsen att åtaganden på företagsnivå bör uttryckas i kvalitativa termer och vara lika för alla företag. Man föreslog därför att målen på företagsnivå skulle innebära krav på ett strukturerat arbete med energifrågorna med krav på energiledningssystem och genomförande av effektiviseringsåtgärder i anslutning därtill. För det system som nu föreslås är samma bedömningar och slutsatser relevanta. Att bara uppställa kvantitativa mål om generella sänkningar av elanvändningen i företagen, och att koppla sparade MWh till skattekonor kan synas vara den lösning som är mest rättvis och lättast att kontrollera. Så är dock inte fallet. De företag som kommer att omfattas av systemet tillhör inte bara vitt skilda branscher utan de enskilda företagen har dessutom olika förutsättningar i fråga om teknisk utveckling, anläggningarnas och utrustningens ålder samt konjunktur- och investeringscykler. Ett system med generella, kvantitativa mål för elanvändningen riskerar dessutom att missgynna de företag som redan nått långt i sin effektivisering och konjunkturrelaterade ändringar i produktionen kan ge antingen positiva eller negativa effekter i fråga om måluppfyllelsen. Att kontrollera ett sådant system väcker även frågor om vad som skall anses vara en rättvisande energieffektivisering och vid vilken tidpunkt en sådan skall mätas.

Det föreslagna systemet bygger på att företagen skall uppnå en effektivare energianvändning med fokus satt på eleffektiviseringar. Denna avvägning mellan energieffektiviseringar i allmänhet och eleffektiviseringar i synnerhet bygger på att en ensidig inriktning på bara eleffektiviseringar riskerar att systemet, sett i ett helhetsperspektiv, blir kontraproduktivt, eftersom en minskad elanvändning kan kompenseras med en ökad användning av andra energislag. Mot den angivna bakgrunden är således ett i huvudsak kvalitativt och därmed flexibelt system, som utgår från företagens egna förutsättningar, att föredra på den generella nivån. Genom ett sådant system har de enskilda företagen möjlighet att delta utifrån sina unika förutsättningar och kan göra det oberoende av yttre omständigheter. Samtidigt kan konstateras att ett krav i energiledningssystemet är att företagen skall ställa upp energimål som är mätbara och genomföra de effektiviseringsåtgärder som krävs för att uppnå energimålen. Att det inte anges några kvantitativa mål på generell

nivå för programmet, hindrar således inte att det kommer att finnas mätbara resultat – men dessa skall ställas i relation till mätbara mål som är företagsspecifika och som utgår från de förutsättningar som energiledningsarbetet i det enskilda företaget ger.

System som liknar det nu föreslagna finns bl.a. i Storbritannien, Nederländerna, Danmark och Finland. I Danmark tillämpas sedan den 1 augusti 2000 bl.a. en förordning om avtal om energieffektivisering och statsstöd till täckning av utgifter för koldioxidavgift (BEK nr 659 af 04/07/2000). I denna förordning finns krav på de enskilda företagen att undersöka och kartlägga verksamhetens energiförbrukning i syfte att finna möjliga energibesparingar och effektiviseringar och att utarbeta och införa energiledningssystem. Bestämmelserna innehåller i huvudsak krav på energikartläggning, energipolicy, energimål, energihandlingsplan, energirelaterade inköp och projekteringar, uppdatering av energikartläggningen samt organisationen, ansvar, befogenheter och dokumentation. I det danska systemet finns sedan 2001 en standard för energieffektivisering, DS 2403.

Swedish Standards Institute, SIS, är en fristående ideell förening med ett stort antal medlemmar som är företag, myndigheter och andra organisationer. SIS är i sin tur medlem i ISO, som är det globala standardiseringsorganet och CEN, som är den europeiska motsvarigheten. SIS och projektdeltagarna utarbetar standarder inom de flesta områden, till exempel bygg och anläggning, ledningssystem, material och mekateknik samt miljö och säkerhet. SIS verksamhet domineras av det internationella arbetet i ISO och CEN. Det innebär att SIS är företagets och myndigheternas samarbetspartner vid utformningen av standarder som passar den svenska marknaden, likväl som den internationella. Med det danska systemet som utgångspunkt har SIS i samverkan med Energimyndigheten och tillsammans med företrädare för näringslivet och andra sakkunniga på området utarbetat en svensk standard för energiledningssystem, SS 62 77 50. Det finns således, såvitt är känt, två standarder för energiledning som båda uppfyller de krav som ställs i den föreslagna lagen. Det nu föreslagna systemet har således en relativt lång utveckling bakom sig och en förankring såväl på myndighetsnivå som bland företrädare för näringslivet.

En grundläggande förutsättning bör således vara att företagen skall införa ett standardiserat energiledningssystem, som uppfyller de krav som ställs i den föreslagna lagen om program för energieffektivisering. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC, och Energimyndigheten anser att det redan från början bör ställas ett krav på att det energiledningssystem som företagen tillämpar skall vara certifierat av ett ackrediterat certifieringsorgan. En sådan certifiering underlättar väsentligt den kontroll som tillsynsmyndigheten skall ansvara för och den redovisningsskyldighet som åligger företagen enligt förslaget. För företagen innebär det dessutom att de kan samordna sina ledningssystem inom miljö, kvalitet och energi liksom certifieringen för respektive system. Ett krav om att de energiledningssystem som företagen tillämpar skall vara certifierade bör därför uppställas. Den svenska standarden, SS 62 77 50, färdigställdes och gavs ut under hösten 2003. För närvarande pågår ett arbete som innebär att fristående certifierare utbildas för att kontrollera företagets arbete med energiledningssystemen. En

certifierare som genomgått en sådan utbildning blir ackrediterad av SWEDAC enligt en standard för energiledningssystem, som i dessa fall är den danska standarden, DK 2403, eller den svenska, SS 62 77 50, och får därigenom rätt att utföra certifieringar av ifrågavarande slag. Som framgår av avsnitt 9 skall en sådan certifiering vara klar när företaget, efter två år, lämnar en första redovisning till tillsynsmyndigheten. Certifieringens betydelse beskrivs närmare i samma avsnitt, som gäller företagets redovisning av deltagandet i det föreslagna programmet.

Energiledningssystem

Ett energiledningssystem är i likhet med ett kvalitets- eller miljöledningssystem ett verktyg för företagets ledning och övriga anställda, att arbeta med vissa frågor – i detta fall energi – på ett konsekvent och systematiskt sätt. Systemets olika delar har en given funktion och de samverkar och är därför en förutsättning för varandra. Ansvar för att införa ett energiledningssystem ligger på företagets ledning. Ledningen har även ansvar för att energiledningssystemet fortlöpande tillämpas i företagets verksamhet i enlighet med systemets rutiner och att den information som systemet genererar används i syfte att kontinuerligt effektivisera företagets energianvändning. Erfarenheter från arbete med miljöledning visar att företagets arbete med energianvändningen redan kan hanteras inom ramen för miljöledningssystemens huvudstrukturer. De företag som kommer att delta i program för energieffektivisering har i många fall redan infört miljöledningssystem. Det är dock viktigt att systemet utformas så att energiledningssystemet kan användas inom ett företags befintliga system, men också att det kan användas självständigt av de företag som inte redan har sådana och att det – framför allt – är likformigt för alla företag. Det standardiserade energiledningssystem som ett företag tillämpar måste således innehålla ett antal grundläggande krav, som kan tillämpas av alla företag, oavsett de enskilda företagets förutsättningar.

Ett sådant grundläggande krav är en *dokumentation*, i pappersform eller elektronisk, som beskriver energiledningssystemets huvuddelar och hur dessa samverkar. En sådan dokumentation är avgörande för företagets tillgång till information om energiledningsarbetet och de krav som ställs på detta i den löpande verksamheten. Ett krav på dokumentation är också motiverat med hänsyn till den kontroll som certifieringsorganet och tillsynsmyndigheten skall utöva.

Ett energiledningssystem skall innehålla en *energipolicy*, som i förekommande fall kan samordnas med företagets miljö- och kvalitetspolicy. En energipolicy innebär att företaget bestämmer sina intentioner med och principer för energianvändningen och att de övergripande riktlinjerna för företagets energiledningsarbete slås fast. Den skall också innehålla ett åtagande om en fortlöpande effektivisering av företagets energianvändning. En fungerande energipolicy skall vara relevant i förhållande till verksamhetens art och omfattning och spela en viktig roll när företaget fastställer sina energimål och sedermera följer upp dessa. Kravet på relevans i förhållande till verksamhetens art och omfattning innebär en flexibilitet och att olika företags energipolicies skiljer sig åt beroende på vad som är företagets verksamhet eller verksamheter och vilka energi-

aspekter dessa verksamheter ger upphov till. Eftersom den skall ange de övergripande riktlinjerna för företagets arbete med energiledningssystemet, är den ett viktigt dokument för de anställda att ha kännedom om i det löpande arbetet med energirelaterade frågor.

Ett fungerande energiledningssystem och de beslut som skall fattas inom ramen för energiledningssystemet förutsätter även att företaget har en tillförlitlig information om hela sin energianvändning och att denna information alltid finns tillgänglig. En fortlöpande *energikartläggning och analys* är därför en viktig del av systemet. En sådan kartläggning och analys innebär att alla energiaspekter, som har en betydande påverkan på företagets energianvändning, kartläggs och analyseras. Eftersom systemet utgår från det enskilda företagets förutsättningar är det de energiaspekter som karaktäriserar just det enskilda företaget som skall kartläggas, dvs. vilka verksamheter, aktiviteter, produkter eller tjänster som påverkar dess energianvändning. Eftersom syftet med införandet av ett energiledningssystem är energieffektivisering, skall kartläggningen och analysen identifiera energieffektiviserande åtgärder. Exempel på sådana åtgärder är att företaget förändrar sin energiförsörjning; byter energibärare (t.ex. el, ånga och värme); byter utrustning; inför förbättrade styr- och reglersystem; inför förbättrade rutiner för projektering, drift och underhåll av företagets anläggningar och för inköp av utrustning till dessa anläggningar; inför förändrade produktionsprocesser, genomför processintegration, eller ökar sitt utbyte av energi med omgivande samhälle.

Med en fastställd energipolicy och med stöd av den information som följer av energikartläggningen och analysen har företagen en grund att stå på när det skall uppställa *energimål* för företagets olika verksamheter. När företaget fastställer sina energimål kan hänsyn tas dels till de yttre krav som ställs på verksamheten i fråga, dels till företagets egna betydande energiaspekter, tekniska och ekonomiska möjligheter samt egna krav på drift och affärsmässighet. Dessa mål skall vara mätbara, tidsbestämda och förenliga med energipolicyn.

Att uppnå energimålen förutsätter i sin tur att företaget har en *handlingsplan*. En sådan innebär att företaget, med stöd bl.a. av energikartläggningen och analysen, utarbetar och inför en plan för hur företaget skall uppnå de beslutade energimålen. En sådan plan skall innehålla information om vem som skall ansvara för att åtgärderna genomförs, vilka resurser detta kräver i fråga om personal och ekonomi samt om de tider som skall hållas för genomförandet.

I det löpande arbetet med energiledningssystemet krävs även fastställda *rutiner* som säkerställer att man i det dagliga arbetet också arbetar med energieffektivisering. Dessa rutiner kan i huvudsak indelas i de områden som beskrivs nedan.

Ett viktigt område är att företaget vid projekteringar, renoveringar och ändringar av företagets anläggningar så tidigt som möjligt i processen bedömer och värderar den energianvändning som blir följd av sådana åtgärder.

Ett annat viktigt område är den löpande driften och underhållet av företagets anläggningar samt inköp av energikrävande utrustning och råvaror till dessa. När sådana rutiner etableras, blir energianvändningen

en faktor som alltid tas med i beräkningen, tillsammans med övriga överväganden som görs i det dagliga arbetet.

Ett annat viktigt område är att företaget har fastställda rutiner som säkerställer en regelbunden övervakning och mätning av företagets energianvändning och en effektiv kontroll av att företagets energimål uppnås. Sådana rutiner kan bestå i att viss personal får ansvar för att registrera energianvändningen inom de områden som energimålen berör. Det är även viktigt att rutiner fastställs, som säkerställer att förebyggande och korrigerande åtgärder vidtas, som åtgärdar avvikelser från energiledningssystemet. Sådana rutiner kan innebära att företaget tillämpar metoder för hur avvikelser skall behandlas efter att de uppmärksamats och hur företaget skall förhindra att avvikelser uppstår igen. Slutligen skall rutiner fastställas som innebär att energiledningssystemets dokumentation, företagets interna kommunikation av systemet och den utbildning om systemet kräver, utformas så att systemets olika funktioner säkerställs.

Ett energiledningssystem skall slutligen innebära att företaget anpassar sin organisation så att energiledningssystemet kan införas och utvecklas. Det är här fråga om att – inom de ramar som uppställs av associationsrätten – anpassa företagets organisation, så att energiledningssystemet fungerar. Det kan vara fråga om att inrätta nya funktioner, att ändra gamla eller att inrätta nya befattningar med ansvar för systemets olika delar. Det innebär även att företaget tillhandahåller de resurser som krävs för att systemets olika funktioner säkerställs. Resurser är i detta sammanhang exempelvis ekonomiska och tekniska resurser, anställda som skall arbeta med energiledningssystemet på såväl ledningsnivå som i den övriga verksamheten, speciella kunskaper som dessa personer har eller som kan förvärfvas genom utbildning eller träning, dokumenthantering samt intern och extern kommunikation om energiledningssystemet och företagets energiresultat. I fråga om personella resurser är det viktigt att ledningen fastställer och kommunicerar roller, ansvar och befogenheter för de anställda som påverkar energianvändningen i företaget. Behov av utbildning för medarbetare som har betydelse för energianvändningen skall identifieras, så att deras kompetens hålls på en relevant nivå.

Särskilda skyldigheter utöver energiledningssystemet

Såsom ovan beskrivits innebär ett energiledningssystem ett systematiskt arbete med ett företags samtliga energifrågor. Genom kartläggningen och analysen får företaget en grund att stå på, eftersom den skall omfatta samtliga energiaspekter som har en betydande påverkan på företagets energianvändning och skall innehålla en identifiering av energieffektiviserande åtgärder. Den kartläggning och analys som skall göras inom ramen för energiledningssystemet ställer emellertid inte krav på vidare eller djupare analyser av företagets produktionsprocesser och de hjälpsystem som hör till dessa. Det bör därför finnas särskilda krav, utöver de som följer av energiledningssystemet, om att kartläggningen och analysen även skall beskriva företagets energianvändning i produktionsprocesser och hjälpsystem i ett systemperspektiv och innehålla en bedömning av hur energianvändningen kan förändras på kort och lång sikt till följd av planerade eller förväntade ändrade produktions-

förhållanden. En sådan bedömning kan utgöra ett underlag vid företagets beslut om förändringar i sitt energisystem och möjliggör därför ett långsiktigt tänkande. I ett systemperspektiv analyseras hur olika delar i en anläggning kan samverka från energisynpunkt, genom till exempel integration av processer. Syftet med denna särskilda kartläggning och analys är att företaget skall finna åtgärder för att öka effektiviteten i företagets energisystem i ett helhetsperspektiv. Eftersom det föreslagna systemet har en koppling till skatten på elektrisk kraft skall dessa effektiviseringsåtgärder fokusera på eleffektiverande åtgärder i företagets tillverkningsprocess. Exempel på sådana åtgärder är att effektivisera elanvändningen i processutrustning som elpannor, kylanläggningar eller raffinörer samt motordrivna hjälpsystem och belysning. Åtgärdsförslag från den grundläggande kartläggningen och analysen är sannolikt av en enklare karaktär än de som kommer från den särskilda kartläggning och analys som nu beskrivits.

De eleffektiverande åtgärder som företaget funnit vid kartläggningen och analysen skall fastställas i en särskild åtgärdsförteckning, som skall upptas i företagets handlingsplan, där det skall anges när åtgärderna skall inledas och vara genomförda. Därtill kommer att sådana åtgärder skall vara genomförda innan programperioden är slut, för att företaget skall vara berättigat till en befrielse från skatten på elektrisk kraft. De överväganden som företagen har att göra i detta sammanhang är således inte bara vilka åtgärder som i sak kan vara lämpliga att genomföra. Företaget måste dessutom bedöma om det är realistisk att åtgärden kommer att vara genomförd inom den nämnda tiden. Mer omfattande åtgärder kan exempelvis kräva miljöprövning enligt miljöbalkens bestämmelser och med hänsyn till utgången av en sådan prövning och den tid en sådan prövning kan ta, är det angeläget att företaget tar med detta i sin bedömning.

Som framgår av avsnitt 9 om företagets redovisning, skall dessa åtgärder medföra en ökad eleffektivitet. Denna effektivisering skall ställas i relation till företagets verksamhet, aktiviteter, produkter och tjänster, så att ett rättvisande resultat uppnås. I ett högteknologiskt företag, med modern utrustning, kan en effektivisering vara något lägre, medan ett mindre utvecklat företag kan nå upp till en högre effektivisering. Detta mått av flexibilitet är nödvändigt av ytterligare två skäl. Dels är åtgärdernas effekter från energieffektiviseringssynpunkt förhållandevis trubbiga instrument att använda vid en beräkning av sådana effekter, dels skulle en exakt gräns medföra icke önskvärda tröskeeffekter, som kan leda till oskäliga resultat i det enskilda fallet.

När det gäller skyldigheten att genomföra mer omfattande eleffektiverande åtgärder, skall hänsyn till de företagsekonomiska aspekterna också tas. Ett vanligt och enkelt sätt att beräkna och uttrycka dessa är i form av åtgärdens återbetalningstid, som är ett mått på hur lång tid det beräknas ta att återvinna de upppoffringar som åtgärden beräknas medföra. Beräkningar av återbetalningstid kan ske med eller utan hänsyn till en räntefaktor, som skall återspegla företagets kapitalkostnader och avkastningskrav. Med hänsyn till svårigheten att fastställa en sådan representativ storhet för skilda företag under en längre tidsperiod, föreslås att återbetalningstiden i detta sammanhang skall beräknas utan hänsyn till räntefaktorn. I övrigt skall, som normalt är, själva investeringen

beaktas och – med hänsyn till att det är fråga om eleffektiviserande åtgärder – det genomsnittliga elpris som företaget betalar och den förväntade minskade elanvändning som är en följd av åtgärden vid oförändrad produktionsvolym. En rimlig avvägning är att bara sådana åtgärder som har en återbetalningstid om högst tre år skall fastställas i en sådan åtgärdsförteckning och tas upp i företagets handlingsplan. Dessa åtgärder, om de fastställs av tillsynsmyndigheten, skall företaget genomföra för att få en befrielse från skatten på elektrisk kraft. Ett flexibelt system förutsätter dock att företagen har rätt att även ta upp åtgärder med en längre återbetalningstid, om andra åtgärdsförslag inte finns och det bedöms nödvändigt för att uppfylla kravet på en ökad eleffektivisering.

Ett energiledningssystem ställer krav på att företaget skall fastställa vissa rutiner inom olika områden. Några av de beskrivna rutinerna gäller den energianvändning som följer av projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar. Sådana aktiviteter innebär ofta ett förberedande arbete, en utredning av alternativa lösningar, upphandling av utrustning för den valda lösningen och slutligen en genomförandefas. I tidiga stadier av en sådan process har företaget stora möjligheter att påverka sin framtida energianvändning i den aktuella, nya delen av anläggningen och företaget skall därför fastställa särskilda rutiner för sådana situationer. Vid bedömningen av dessa olika lösningar bör företaget använda sig av systemperspektiv, som innebär att det beaktar och utreder möjligheter till utbyte av energi mellan nya och befintliga delar av anläggningen i ett energieffektiviserande syfte. Vid en sådan bedömning skall företaget också bedöma de olika lösningarnas livscykelkostnad för att få ett bedömningsunderlag som visar vilken påverkan de olika lösningarna har på energieffektiviteten. En lösnings livscykelkostnad är summan av det investeringsbelopp den innebär och lösningens energikostnad under dess brukstid.

Ett annat område där särskilda rutiner skall fastställas är inköp av elkrävande utrustning till företagets anläggningar, då man antingen köper nytt, eller byter ut befintlig utrustning. Vid inköp av sådan utrustning, som förväntas använda mer än 30 MWh per år, skall den utrustning väljas som tillhör den mest energieffektiva klassen, om sådan är beslutad, eller har den lägsta livscykelkostnaden. Med energieffektivaste klass menas den högsta klass vid en energiklassificering som beslutats av EG eller Energimyndigheten. Exempel på sådan klassificering är EG:s klassificering av elmotorer, Eurodeem, och Energimyndighetens programkrav. Om den aktuella utrustningen inte omfattas av en sådan klassificering, skall företaget i stället jämföra de olika utrustningarnas livscykelkostnad. En utrustnings livscykelkostnad är i dessa fall summan av den investering som utrustningen medför och kostnaden för utrustningens elanvändning under dess brukstid. Av företagsekonomiska skäl bör en begränsning finnas även här, som innebär att den energieffektivaste utrustningen bara behöver väljas om dess merkostnad har en återbetalningstid om högst tre år. Merkostnaden för den energieffektivaste utrustningen skall i dessa fall bedömas genom en jämförelse med att byta ut den befintliga utrustningen med en likvärdig sådan, eller att köpa en ny utrustning, med likvärdiga funktioner, men som inte uppfyller de krav på energieffektivitet som anges ovan. Vid beräkningen av återbetalningstiden skall inte heller i detta fall ränta

beaktas, utan beräkningen skall utgå från den investering som utrustningen medför, det genomsnittliga elpris som företaget betalat under det år då inköpet görs samt den förväntade minskade elanvändning som utrustningen ger upphov till vid oförändrad produktionsvolym.

Erfarenheter från Danmark har visat att de beskrivna rutinerna medverkat till en mycket god energieffektivisering i företagen. Frågan är då i vad mån rutinerna kan samordnas med de eleffektiviseringsåtgärder som företagen skall fastställa i sin särskilda åtgärdsförteckning och på så sätt få en koppling till skatteincitamentet. I vissa fall, då en sådan eleffektiviseringsåtgärd innebär projekteringar, ändringar och reoveringar av företagets anläggningar, eller inköp av elkrävande utrustning till dessa, kan företaget redan på förhand ha konstaterat att rutinen i fråga kommer att tillämpas som en del av åtgärden och kan i den situationen också göra en bedömning av vad rutinen tillför i fråga om eleffektivisering. I andra situationer, när tillämpningen av dessa rutiner inte kunnat planeras bidrar de inte bara till en effektivare energianvändning i företagen, utan även till de övergripande, sammantagna effekterna av systemets tillämpning och därmed till dess legitimitet.

En effektivare användning av energi och elektricitet

Energiskattedirektivets bestämmelser innebär en direkt koppling mellan en befrielse från en skatt som motsvarar minimiskattenivån på el och de eleffektiviserande åtgärder som företagen genomför. Såsom beskrivits ovan syftar ett energiledningssystem till att finna energieffektiviserande åtgärder i allmänhet, medan den särskilda kartläggningen och analysen, som omfattar samtliga produktionsprocesser och hjälpsystem och som skall göras i ett systemperspektiv, är inriktad på att finna eleffektiviserande åtgärder. Att analysen är systeminriktad innebär att den utgår från anläggningens totala energianvändning och tar hänsyn till hur olika delar av energianvändningen påverkas av varandra. Att denna energianalys skall vara systeminriktad är nödvändigt för att företaget skall kunna identifiera åtgärder som är riktade mot såväl en fristående som en systemsamverkande elanvändning och för att korrekt kunna kvantifiera den förändrade elanvändning som en åtgärd medför, kostnaderna för annan energianvändning och åtgärdernas återbetalningstid. Om ett företag, i stället för att anlägga detta systemperspektiv, bara riktade analysen mot eldriven utrustning, riskerar det dels att inte finna vissa typer av åtgärder som kan ha stor betydelse för elanvändningen, dels att de totala kostnaderna för åtgärderna felbedöms. En sådan ensidig inriktning kan dessutom påverka hela programmets effektivitet och medföra extra kostnader för företagen, eftersom en eleffektiviserande åtgärd, sedd isolerad, kan innebära en icke önskvärd ökad användning av andra energislag. För en processindustri, som har starka kopplingar mellan elanvändning och övrig energianvändning, exempelvis massa- och pappersindustrin, är systeminriktningen särskilt viktig. Inom vissa företag eller branscher, som helt domineras av en fristående elanvändning, kan emellertid en helt elinriktad analys fungera väl. I dessa blir den systeminriktade analysen följaktligen mindre omfattande och utpräglad inriktad på el, men de krav som ställs på den djupare analysen fungerar dock på alla typer av företag som kommer att delta i program för energi-

effektivisering. Sammanfattningsvis bedöms kraven på en djupare och systeminriktad analys öka systemets trovärdighet och ge en bra grund för ett systematiskt, långsiktigt energiarbete som bygger på en fullständig information om företagets hela energianvändning.

Prop. 2003/04:170

9 Företagens redovisning

Regeringens förslag: När två år förflutit av programperioden skall företagen ge in en delredovisning av programperiodens första två år till tillsynsmyndigheten och lämna förslag på åtgärder som innebär en ökad effektivisering av företagets elanvändning i tillverkningsprocessen. Om redovisningen uppfyller de krav som ställs i den föreslagna lagen skall myndigheten fastställa redovisningen. När fem år förflutit av programperioden skall företagen lämna en slutlig redovisning av hela programperioden och visa att de uppnått en sådan ökad effektivisering.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet, SKGS, Svensk aluminium* och *SGU* anser att om det i energianalysen identifierats åtgärder som kräver så stora resurser att företagen inte praktiskt kan genomföra dem inom den angivna tiden eller om investeringsutrymmet är så begränsat att det krävs en längre genomförandeperiod, så bör det finnas en möjlighet att sträcka ut tiden för genomförande utöver de tre åren, förutsatt att åtgärder påbörjats under genomförandeperioden. Även *Svenskt näringsliv* framhåller att tiden för genomförande av investeringarna kan behöva förlängas och att vissa investeringar kan kräva miljö-tillstånd.

Skälen för regeringens förslag: Energiledningssystemet och de särskilda energieffektiviserande rutiner som företagen skall tillämpa i den löpande verksamheten är medel för att uppnå de energieffektiviseringar, med fokus på en effektivare elanvändning, som är programmets syfte. Ambitionen är dessutom att göra programmet så administrativt enkelt som möjligt för såväl företagen som tillsynsmyndigheten. Samtidigt innebär de EG-rättsliga kraven, den nära kopplingen till de skatterättsliga bestämmelserna och de stora ekonomiska besparingar som skattebefrielsen medför för de deltagande företagen, att en kontroll av företagets agerande inom ramen för programmet behövs redan efter de två inledande åren. Det avgörande beslutet, om företagen haft rätt till en befrielse från skatten på elektrisk kraft under hela programperioden, måste vänta tills programtiden är slut och den kontroll som skall göras efter två år bör närmast innebära att företagen får en bekräftelse på att de energieffektiviserande åtgärder som de föreslagit motsvarar energiskattdirektivets krav. De deltagande företagen skall därför, till tillsynsmyndigheten, ge in en redovisning av de två första åren av programmet, som tillsynsmyndigheten skall bedöma och – om företagen uppfyllt den föreslagna lagens krav – fastställa.

De företag som deltar i ett program för energieffektivisering, skall införa ett standardiserat energiledningssystem. Som framgår av avsnitt 8, innebär ett sådant system att företagen skall arbeta med sina energifrågor på ett systematiskt sätt och det innehåller ett antal funktioner som skall prägla den löpande verksamheten i företaget. Att lägga en bevisbörda på det enskilda företaget om att det skall visa att det faktiskt infört ett standardiserat energiledningssystem i alla dess delar och faktiskt tillämpat det på ett korrekt sätt under programmets två inledande år är inte rimligt. Det är inte heller rimligt att tillsynsmyndigheten skall kontrollera detta och – om så är fallet – prestera motbevisning när så behövs. Det är i detta sammanhang som den certifiering som beskrivits i avsnitt 8 i stället får en central roll. Ett oberoende, ackrediterat certifieringsorgan har en funktion som kan liknas vid en auktoriserad revisor och utgör en garant för att energiledningssystemet har införts och tillämpas på ett korrekt sätt. Detta sker genom besök hos företaget, då certifieraren, på plats, kan granska hela systemet. Från kontrollsynpunkt är en sådan granskning fullt tillräcklig. Till skillnad från den omfattande redovisning som annars skulle bli följden, kan företagets redovisningskyldighet dessutom inskränkas till att ge in ett certifieringsintyg. Att en sådan certifierare dessutom får en god kännedom om företagets energiledningssystem innebär att denne, i förekommande fall, kan ge praktiska råd och annan information som är användbar i den dagliga praktiska tillämpningen av systemet.

Den kartläggning och analys som företagen skall göra som ett tillkommande krav utöver energiledningssystemet, vilken beskrivs i avsnitt 8, måste däremot redovisas genom att företagen ger in en dokumentation över kartläggningen och analysen, så att tillsynsmyndigheten kan granska denna och bedöma om den gjorts på det sätt som den föreslagna lagen föreskriver.

När det gäller de särskilda rutiner som företagen skall införa som ett tillkommande krav utöver energiledningssystemet, vilka också beskrivs i avsnitt 8, så är det tillfyllest att företaget visar att det infört sådana rutiner och att företagets dokumentation också visar att rutinerna uppfyller de krav som ställs på dessa enligt den föreslagna lagen. Sådana rutiner har inte alltid en direkt koppling till de eleffektiviserande åtgärder som företaget skall genomföra under systemets sista tre år och även om rutinerna är införda, så kanske de i vissa fall aldrig aktualiseras och tillämpas, eftersom företaget kanske inte gör några projekteringar, ändringar eller renoveringar av företagets anläggningar under programperioden eller – vilket kanske är mer ovanligt – inte haft anledning att köpa någon elkrävande utrustning under samma tid. De bör ändå ingå som en del av företagets redovisning, då den faktiska tillämpningen av sådana rutiner bidrar till det föreslagna systemets totala effekt i fråga om eleffektiviseringar, som är viktiga för att påvisa systemets legitimitet och styrande effekt i fråga om elanvändningen.

Artikel 17.4 i energiskattedirektivet föreskriver att de åtgärder som företagen vidtar för att medges en befrielse från energiskatten måste leda till en ökad energieffektivitet som i stort sett motsvarar vad som skulle ha uppnåtts om direktivets minimiskattesats hade iakttagits. Direktivet är nytt och någon praxis har ännu inte utvecklats i fråga om direktivets närmare innebörd i denna del. De krav på eleffektivisering som ställs på

företagen är utformade med ledning av direktivets bestämmelser (jämför ovan under avsnitt 5). I författningskommentaren till 11 § finns de bedömningar och den prövning redovisad som de deltagande företagen och tillsynsmyndigheten har att göra.

Många av de företag som kan tänkas delta i programmet har redan vidtagit energibesparande åtgärder och tillämpar en modern och energieffektiv teknologi. Genom den ovan beskrivna anpassningen till direktivets bestämmelse uppnås en flexibilitet, som innebär att det enskilda företags effektiviseringsåtgärder ställs i direkt relation till den kostnadsökning och därmed till den styrande effekt som skatten hade haft för det enskilda företaget om den hade tillämpats. För mindre effektiva företag innebär däremot anpassningen, att större krav kan ställas på eleffektiviserande åtgärder för att uppfylla den föreslagna lagens och därmed direktivets krav. Detta mått av flexibilitet är nödvändigt av ytterligare två skäl. Dels är åtgärdernas effekter från energieffektiviseringsynpunkt förhållandevis trubbiga instrument att använda vid en beräkning av sådana effekter, dels skulle en exakt gräns medföra icke önskvärda tröskeffekter, som kan leda till oskäligen resultat i det enskilda fallet.

Den ökade effektivisering som skall uppnås skall ställas i relation till företagets verksamhet, aktiviteter, produkter och tjänster, så att resultaten blir rättvisande. Det innebär att en åtgärd, som bara består i att en elkrävande maskin stängs av, inte uppfyller kravet på en eleffektiviserande åtgärd.

En mycket viktig uppgift som tillsynsmyndigheten har att bedöma är således de eleffektiviserande åtgärder som fastställts av företagen i en åtgärdsförteckning, som tagits in i företagets handlingsplaner, och som redovisas för myndigheten. Kan de föreslagna åtgärderna fastställas även av myndigheten, för att de bedöms medföra en ökad effektivisering av företagets elanvändning, vet företaget vad som krävs i fråga om genomförande under programperiodens andra del och det kan verka i enlighet med tillsynsmyndighetens beslut. Kan en delredovisning inte fastställas, skall myndigheten omgående återkalla det tidigare meddelade godkännandet och företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet.

När fem år förflutit från det ursprungliga godkännandet skall företagen på nytt ge in en redovisning till tillsynsmyndigheten, som skall bedöma om företagen fullgjort de åtaganden som följer av programmet.

Lagrådet har i sitt yttrande anfört att det är mindre viktigt att tillsynsmyndigheten vid sin prövning av ett företags slutredovisning undersöker om företaget har tillämpat ett visst energiledningssystem eller vissa fastställda rutiner, men att det däremot är av central betydelse att myndigheten prövar om företaget har uppnått en sådan ökad eleffektivisering som anges i energiskattedirektivet. Regeringen delar den uppfattningen och föreslår därför att den materiella prövning som myndigheten skall göra skall inriktas på de krav som ställs i fråga om en ökad eleffektivisering hos företagen. Kontrollen efter fem år har således en stor betydelse, eftersom den är avgörande för om företagets deltagande gett en sådan ökad eleffektivisering som motsvarar lagens krav och som i sin tur är avgörande för om företaget kvalificerat sig för en skattebefrielse som omfattar programperioden om fem år.

Energimyndigheten har emellertid påtalat vikten av att tillämpningen av energiledningssystemet ingår som en del av företagets slutredovisning och att ett certifieringsintyg inges i samband med denna. Såsom tidigare nämnts kan tillämpningen av energieffektiviserande rutiner utgöra en del av de eleffektiviserande åtgärder som företaget skall ha genomfört eller så kan de ha tillämpats oberoende av sådana åtgärder. Deras bidrag till systemets totala effektiviserande effekt är viktig och de bör således också rapporteras till tillsynsmyndigheten vid den slutliga redovisningen. Verkställighetsföreskrifter om att certifieringsintyg skall inges och hur de nämnda rutinerna skall redovisas samt vilka övriga uppgifter som skall lämnas i en slutlig redovisning avses meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

9.1 Undantag från en fastställd redovisning

Regeringens förslag: Om det finns synnerliga skäl får tillsynsmyndigheten besluta att en eleffektiviserande åtgärd, som fastställts i en delredovisning, inte behöver genomföras under programperioden, eller att en rutin för projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar, eller för inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar, inte behöver tillämpas i ett enskilt fall.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. I departementspromemorian finns inget förslag om att ett beslut om undantag även kan omfatta rutiner för projekteringar, ändringar eller renoveringar av företagets anläggningar eller för inköp av elkrävande utrustning till sådana anläggningar.

Remissinstanserna: *Statskontoret* anser det angeläget att de krav som ställs på företagen är tydliga och balanserade i förhållande till den fördel som de får genom deltagandet i programmet.

Skälen för regeringens förslag: Det föreslagna systemet får inte tillämpas stelt och låsa in företagen i långsiktiga planer, som senare kan visa sig vara omöjliga att genomföra eller mindre lämpliga i ett företags-ekonomiskt eller tekniskt perspektiv. En flexibilitet måste därför återspeglas i de bestämmelser som skall vara styrande för systemet.

De eleffektiviserande åtgärder som företagen redovisat och som blivit fastställda av tillsynsmyndigheten kan under vissa förhållanden, i praktiken, visa sig vara ogenomförbara eller helt onödiga. Det kan vara fråga om sådana tillkommande omständigheter, som företaget inte haft anledning att förutse när det redovisade åtgärderna för tillsynsmyndigheten och fick dem fastställda och som innebär att en åtgärd visar sig vara omöjlig att genomföra eller helt onödig. Det kan exempelvis vara fallet när sådana nya omständigheter innebär att åtgärden blivit tekniskt omöjlig att genomföra, eller oväntade omläggningar av produktionen eller förändringar i anläggningen såsom brand, maskinhaverier eller andra extraordinära händelser, gjort åtgärden onödig. Systemet medger inte en möjlighet att ”byta ut” en redan fastställd åtgärd mot en annan, eftersom en sådan möjlighet skulle ha en förhållandevis liten praktisk betydelse. De åtgärder som företagen bestämt skall genomföras

har redan övervägts vara lämpliga och det kan i ett sent skede visa sig vara omöjligt att finna en ersättningsåtgärd.

Situationer kan också uppkomma då ett företag, som fått rutiner rörande projekteringar, ändringar eller reoveringar av företagets anläggningar eller inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar fastställda, men finner att tillämpningen av rutinen i det enskilda fallet inte är lämplig, för att den skulle ge en försämrad produktkvalitet eller försämrad teknisk tillförlitlighet eller att förändringar i produktionen eller företagets anläggningar medför att tillämpningen av rutinen skulle bli onödig.

Det bör därför, i de beskrivna situationerna, finnas en möjlighet för företagen att ansöka om att tillsynsmyndigheten i ett enskilt fall förklarar att åtgärden eller rutinen inte skall omfattas av det tidigare meddelade fastställelsebeslutet. De föreslagna bestämmelserna bör tillämpas med stor restriktivitet, eftersom en mer liberal tillämpning kan medföra att det föreslagna programmet förlorar i trovärdighet och legitimitet, vilket på sikt kan innebära att det bedöms som mindre verkningsfullt och inte får sin avsedda effekt som ett styrmedel i stället för skatten på elektrisk kraft.

10 Deltagande i ett nytt program för energieffektivisering

Regeringens förslag: Om ett företag vill delta i ett nytt program för energieffektivisering i anslutning till det tidigare, kan företaget ansöka om det. Om en sådan ansökan görs innan den tidigare programperioden är slut skall ett beslut om godkännande för ett nytt program gälla från den tidpunkt när den tidigare programperioden löpte ut.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: De företag som vill delta i ett nytt program för energieffektivisering i anslutning till det pågående programmet måste på något sätt tillkännage detta för tillsynsmyndigheten. En praktisk lösning hade varit att detta kunde göras i samband med den slutliga redovisningen, vilket föreslogs i departementspromemorian. En sådan lösning medför dock problem med att det ofrånkomligen uppkommer ett glapp mellan den tidigare perioden och den följande, då någon grund för skattebefrielse inte skulle finnas under en viss tid och skatt tas ut på företagets elförbrukning. Det är därför nödvändigt att skapa en möjlighet för företagen att redan innan den första programperioden löpt ut kunna ansöka om att få delta i ett nytt program och att tillsynsmyndighetens beslut kan ges en retroaktiv verkan, så att den nya programperioden börjar i direkt anslutning till den tidigare. För att godkännas på nytt skall samma prövning äga rum som vid det ursprungliga godkännandet. Företaget skall således fortfarande vara energieffektivt och använda den elektriska kraften i sin industriella

tillverkningsprocess och förväntas kunna fullgöra de åtaganden som följer av programmet. De företag som ansöker på nytt är kända av myndigheten och den särskilda administration som detta medför torde vara begränsad. Eftersom de företag som deltar i ett nytt program redan tillämpar ett energiledningssystem, finns det skäl som talar för att den nya programperioden bör vara kortare än fem år. Samtidigt kommer de särskilda kartläggningarna och analyserna, som går utöver energiledningssystemets krav, att ställa större krav på företagen och bli mer omfattande, eftersom de mer uppenbara eleffektiviserande åtgärderna redan torde vara identifierade och genomförda. Att laborera med en kortare programperiod innebär dessutom att systematiken i systemet går förlorad. Det är därför sammantaget lämpligast att låta den nya programperioden löpa på samma sätt som den tidigare och med tillämpning av samma bestämmelser.

Inget hindrar dock att företag först vid en senare tidpunkt ansöker om att delta i ett nytt program för energieffektivisering. I detta uppstår dock ett glapp mellan perioderna och den skattebefrielse för elektrisk kraft som följer av deltagandet i ett program.

11 Återkallelse av ett godkännande

Regeringens förslag: Om ett företag vill avbryta sitt deltagande i ett program för energieffektivisering, eller om det ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller de krav som ställs för ett godkännande, skall företaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Om myndigheten får en sådan anmälan, eller om den av andra skäl får kännedom om att företaget ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt, skall den återkalla godkännandet och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Skattemyndighetens specialrevisionsenhet* anser det olyckligt om ett företag blir återbetalningsskyldigt för hela skattebeloppet, trots att det haft kostnader och faktiskt genomfört en viss energieffektivisering.

Skälen för regeringens förslag: Ett grundläggande krav på det föreslagna systemet är att den ökade eleffektivisering som det skall medföra i stort sett skall motsvara den effekt som hade uppnåtts om de deltagande företagen betalat en energiskatt på elektrisk kraft motsvarande EU:s minimiskattenivå. Det föreslagna systemet skall således ha ungefär samma styrande effekt som skatten. Det är därför naturligt att ett deltagande i programmet är frivilligt för företagen, som på så sätt väljer ett styrmedel framför ett annat. Ett annat grundläggande krav är att det föreslagna systemet kommer att omfatta energiintensiva företag, som i sin industriella verksamhet använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen. Dessa omständigheter är samtidigt förutsättningar för att få ett godkännande för att delta i ett program för energieffektivisering. Om ett

företag väljer att avbryta sitt deltagande i programmet, eller om det ändrat sin verksamhet på ett sådant ingripande sätt, att det inte längre uppfyller kraven för godkännande, skall det anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Myndigheten kan även på andra sätt, genom sin tillsyn, ha fått kännedom om att företaget ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller kraven för godkännande. När myndigheten fått en sådan anmälan, eller fått kännedom om att ett företag inte längre är berättigat att delta i programmet för energieffektivisering, skall den efter sedvanlig, förvaltningsrättslig kommunikation med företaget återkalla sitt godkännande och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. I avsnitt 5 och 6.5 redogör regeringen för sina skäl för att inte föreslå en begränsning av skattskyldigheten till de åtaganden som inte fullgjorts enligt programmet. En partiell skattebefrielse är således inte möjlig.

11.1 Återkallelse på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter

Regeringens förslag: Har ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande eller i en delredovisning och har dessa uppgifter haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering, skall tillsynsmyndigheten återkalla det tidigare beslutet om godkännande och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en slutredovisning och dessa uppgifter haft betydelse för tillsynsmyndighetens prövning av om företaget uppnått en ökad energieffektivisering, skall myndigheten återkalla det tidigare meddelade beslutet i fråga om slutredovisningen.

Departementspromemorians förslag: Departementspromemorian innehöll inget förslag i denna del.

Remissinstanserna: *Skatteverket* påtalar att det i departementspromemorian inte finns några bestämmelser om under vilka förutsättningar tillsynsmyndigheten kan återkalla ett godkännande och – om en grund för sådan återkallelse ges – att tillsynsmyndighetens beslut i så fall skall gälla omedelbart och att företaget skall bli skyldigt att betala skatt för hela den period som godkännandet avsett.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 11 beskrivs företagens möjlighet att frivilligt avbryta ett program för energieffektivisering och tillsynsmyndighetens möjlighet att besluta om ett sådant avbrytande, även om företaget inte anmält att det inte längre uppfyller förutsättningarna för att delta i ett program. Såsom *Skatteverket* påtalat bör det även finnas en möjlighet för tillsynsmyndigheten att ingripa, om de grundläggande förutsättningarna för att delta i ett program för energieffektivisering aldrig varit för handen och företaget därför, på oriktiga grunder, kommit att delta i programmet. Att bara sådana företag som uppfyller sådana förutsättningar får delta i program för energieffektivisering är avgörande för systemets trovärdighet. Har ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter om dessa förhållanden i en ansökan om godkännande, och har det på så sätt, på felaktiga grunder, kommit att

delta i ett program för energieffektivisering, skall tillsynsmyndigheten ha rätt att återkalla ett tidigare meddelat godkännande och – efter sedvanlig förvaltningsrättslig kommunikation med företaget – besluta att det skall avbryta sitt deltagande i programmet. Har ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en delredovisning, och har dessa haft betydelse för företagets rätt att fortsätta sitt deltagande, skall tillsynsmyndigheten ha rätt att återkalla sitt beslut om godkännande och på samma sätt besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Till skillnad från de fall som beskrivs i avsnitt 11 har företaget i dessa fall kommit att delta i programmet utan att vara berättigat till det. De avgörande förutsättningarna för en skattebefrielse har därför inte funnits, antingen från början, eller efter att den lämnade delredovisningen fastställts. Företaget skall alltså betala skatt på den el som förbrukats under programperioden.

Slutligen kan det visa sig att ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en slutredovisning och att dessa uppgifter haft betydelse för tillsynsmyndighetens prövning av om företaget uppnått en ökad energieffektivisering. I en sådan situation, då den programperiod som redovisningen avser redan gått till ända, skall tillsynsmyndigheten i stället återkalla det tidigare meddelade beslutet rörande redovisningen.

12 Tillsyn

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten skall ha ett ansvar när det gäller efterlevnaden av den föreslagna lagen om program för energieffektivisering och av de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen. Myndigheten skall ha rätt att förelägga de företag som deltar i ett program för energieffektivisering och ett sådant företags elleverantör att tillhandahålla uppgifter eller handlingar eller att lämna upplysningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Myndigheten skall även ha rätt att förelägga företaget att lämna redovisningar och att göra de kompletteringar som behövs i en sådan redovisning. Tillsynsmyndigheten skall även på begäran få tillträde till företagets lokaler och områden som hör till sådana lokaler i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt skall inte omfatta bostäder. Ett föreläggande eller en sådan begäran skall få förenas med vite.

En ansökan om godkännande, en redovisning och en anmälan till myndigheten samt därtill hörande handlingar skall få överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. De föreslagna bestämmelserna om tillsynen var emellertid mer generellt avfattade.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* har ställt sig tveksam till den föreslagna utformningen av bestämmelserna om tillsynsmyndighetens befogenheter i fråga om tillsynen. De föreslagna bestämmelserna är – med beaktande av deras ingripande karaktär – enligt

kammarrättens mening alltför oprecisa såväl i fråga om vem som omfattas av tillsynen som vilka befogenheter myndigheten ges i samband med tillsyn. Enligt Kammarrättens mening kan ifrågasättas om tillsynsmyndighetens befogenheter i nämnda avseenden skall vara mindre väl avgränsade än t.ex. motsvarande reglering för Konkurrensverket i konkurrenslagen.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av avsnitt 5 skall den myndighet som regeringen bestämmer utöva tillsyn över efterlevnaden av den föreslagna lagen och de föreskrifter som kommer att meddelas.

I det föreslagna systemet kommer tillsynsmyndigheten att ha kontrollerande och beslutande funktioner som, för att kunna fullgöras på ett effektivt sätt, förutsätter att myndigheten får tillgång till ett fullständigt kontroll- och beslutsunderlag. Detta är inte minst viktigt med hänsyn till den nära kopplingen till de skatterättsliga bestämmelserna och de skattemässiga effekter som ett deltagande i programmet har för de deltagande företagen. *Kammarrätten i Stockholm* har i sitt remissvar ställt sig tveksam till den i departementspromemorian föreslagna utformningen av bestämmelserna om tillsynsmyndighetens befogenheter. När det gäller myndighetens allmänna behov av uppgifter och handlingar för att fullgöra sitt tillsynsansvar, samt i fråga om ansökningar om godkännande och företagets redovisningar och de behov som kan uppkomma i fråga om kompletterande uppgifter, handlingar eller upplysningar har regeringen ingen erinran mot att föreslå mer precisa bestämmelser. Om det behövs för att tillsynsmyndigheten skall kunna fullgöra sina uppgifter enligt lagen, bör myndigheten således ha rätt att förelägga ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering eller företagets elleverantör att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller upplysningar. Om ett företag inte lämnar en redovisning i tid, eller om den lämnade redovisningen är ofullständig, bör tillsynsmyndigheten få förelägga företaget att ge in en redovisning eller att göra de kompletteringar som behövs.

I normalfallen torde företagets ansökningar om godkännande och redovisningar kunna granskas och beslut kunna fattas med stöd av de handlingar som företagen ger in till myndigheten. Det kan dock uppkomma situationer då myndigheten behöver göra en närmare kontroll av om förutsättningarna för att delta i ett program för energieffektivisering är för handen och detta bara kan göras på plats. En särskild viktig kontroll gäller de energieffektiviserande åtgärder som företagen skall genomföra och det kan i sådana situationer vara nödvändigt att granska även sådana på plats. Den nära kopplingen till de skatterättsliga bestämmelserna innebär också att tillsynsmyndighetens befogenheter inte bör utformas så att de i väsentliga avseenden avviker från beskattningsmyndighetens möjlighet till kontroll av företagen. Tillsynsmyndigheten bör därför ges en rätt att få tillträde till företagets lokaler och områden som hör till sådana lokaler. Kammarrätten har i sitt remissvar pekat på den reglering som styr Konkurrensverkets befogenheter i fråga om bl.a. undersökningar hos företag. Enligt 47 § konkurrenslagen (1993:20) får Stockholms tingsrätt på ansökan av Konkurrensverket besluta att verket får genomföra en undersökning hos ett företag, eller hos någon annan än det företag som är föremål för undersökning, för att utreda om företaget har överträtt något av lagens förbud och ett sådant beslut får enligt 49 §

samma lag meddelas utan att den som ansökan avser får tillfälle att yttra sig. Det kan vidare konstateras att verket, enligt 51 § konkurrenslagen, ges en rätt att granska bokföring och andra affärshandlingar, att ta kopior och göra utdrag ur bokföring och affärshandlingar och att begära muntliga förklaringar på plats. Det kan således konstateras att verkets befogenheter enligt konkurrenslagen är vida. Tillsynsmyndighetens föreslagna rätt att få tillträde till de deltagande företagens lokaler är mer begränsad, vilket är naturligt med hänsyn till vad som är det tänkta syftet med en sådan kontroll på plats. Det syftet innebär också att det inte finns något behov av att låta tillsynsmyndigheten komma oanmäld, utan det är fullt tillräckligt att myndigheten, på begäran, skall få tillträde till företagens lokaler och områden. Ytterligare en begränsning, som är självklar i sammanhanget, är att tillträdet till företagens lokaler och områden bara får ske i den utsträckning det behövs för tillsynen och att tillsynsmyndighetens rätt inte skall omfatta bostäder. Mot den angivna bakgrunden anser regeringen att ett särskilt tillståndsförfarande inte är nödvändigt.

En effektiv tillsyn ställer vidare krav om att ett föreläggande eller en begäran enligt ovan skall få förenas med vite.

Det föreslagna systemet medför en viss administration för såväl tillsynsmyndigheten som de deltagande företagen. En förutsättning för en rationell hantering av myndighetens ärenden är att kommunikationen mellan företagen och myndigheten kan ske med hjälp av datorer. Ansökningarna om godkännande för att delta i program för energieffektivisering, liksom företagens del- och slutredovisningar och de anmälningar till myndigheten som kan aktualiseras, samt därtill hörande handlingar bör få överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

13 Ansvar

Regeringens förslag: Straffansvar införs för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnat en oriktig eller vilseledande uppgift i en ansökan om godkännande eller i en delredovisning efter två år och en sådan uppgift haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering. Ansvar skall dock inte utdömas enligt den föreslagna lagen, om gärningen omfattas av bestämmelser i brottsbalken eller i skattebrottslagen (1971:69).

Departementspromemorians förslag: Promemorian innehöll ingen straffbestämmelse.

Remissinstanserna: *Skatteverket* påtalar att det i departementspromemorian inte finns några bestämmelser om sanktioner för de företag som inte uppfyller förutsättningarna för ett deltagande och att det – i stället för en delvis återbetalning av skatten – kan vara en lämplig sanktion att betala en administrativ avgift, som tillsynsmyndigheten skall besluta om.

Skälen för regeringens förslag: Departementspromemorian innehöll inget förslag om straffansvar. Med hänsyn till systemets koppling till skatterättsliga bestämmelser och de krav som från kontrollsynpunkt bör

kunna ställas på de deltagande företagen, är det dock motiverat att föreslå en sådan bestämmelse. *Skatteverkets* förslag utgår från ett förslag där förutsättningarna för att återkalla ett godkännande på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter inte finns. Den möjligheten finns nu enligt förslaget i avsnitt 11.1 och risken för att ett företag, på oriktiga grunder, kommer att delta i systemet är liten. Dessutom innebär den föreslagna skatterättsliga konstruktionen att företaget blir betalningsskyldigt för hela den skattebefrielse som blivit en följd av ett sådant deltagande på felaktiga grunder. Motivet för Skatteverkets förslag om en administrativ avgift i stället för en återbetalning av skatt har därför fallit bort. Däremot finns det fortfarande behov av en sanktion i dessa fall, vilket inte minst följer av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön, de s.k. miljöriktlinjerna (EGT C 37, 3.2.2001, s. 3.) I punkt 51.1.a i de nämnda riktlinjerna förskrivs att medlemsstaterna skall säkerställa en noggrann övervakning av att företagen fullgör sina åtaganden och att det skall finnas tillämpliga sanktioner i de fall företagen inte gör det. Utöver den sanktion som det innebär att betala skatt för perioden, om åtagandena inte uppfylls, anser regeringen att det även är lämpligt att kriminalisera vissa ageranden.

Det föreslagna systemet och dess fortlevnad på sikt är beroende av att det kommer att verka som ett alternativt styrmedel i stället för skatten på elektrisk kraft och att det ger de avsedda resultaten i fråga om eleffektiviseringar i energiintensiv industri. Den nära kopplingen till de skatterättsliga bestämmelserna och den fördel de deltagande företagen har genom skattebefrielsen under programperioden gör det särskilt viktigt att systemet kommer att omfatta just de företag som uppfyller förutsättningarna för att delta i programmet. Det är en sådan grundläggande omständighet som är av stor betydelse för systemets trovärdighet. De företag som deltar i systemet skall uppfylla två avgörande kriterier; de skall uppfylla kravet på energiintensitet och de skall i sin industriella verksamhet använda el i tillverkningsprocessen. Tillsynsmyndigheten kan visserligen, genom förelägganden, kräva in uppgifter och handlingar till stöd för sin bedömning, men det är i första hand företagen som har ett ansvar för att förse myndigheten med ett korrekt beslutsunderlag rörande dessa grundläggande krav. En straffbestämmelse är därför motiverad, som gäller de fall då någon uppsåtligt eller av oaktsamhet lämnar oriktiga, eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande och dessa haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering. Samma skäl gör sig gällande beträffande den delredovisning som företagen skall lämna när två år gått av programtiden. När det gäller oriktiga eller vilseledande uppgifter i en slutredovisning har dessa en sådan nära koppling till de skatterättsliga bestämmelserna och rätten till befrielse från skatt på elektrisk kraft, att skattebrottslagens (1971:69) bestämmelser torde äga tillämpning. Detta kräver således ingen särskild reglering i den föreslagna lagen.

De angivna gärningarna kan utgöra brott även enligt brottsbalken eller förberedelse till eller ett led i försök till skattebrott enligt bestämmelser i skattebrottslagen. Eftersom såväl de nu föreslagna bestämmelserna som skattebrottslagens ansvarbestämmelser är specialstraffrättsliga, måste frågan om vilka regler som skall ha företräde regleras. Genom den nära

kopplingen till de skatterättsliga bestämmelserna är det naturligt att ett brottsligt agerande, som har skatterättsliga konsekvenser, i första hand bör avgöras med tillämpning av skattebrottslagens bestämmelser. I övrigt är det motiverat att brottsbalkens bestämmelser skall äga företräde. De nu föreslagna bestämmelserna skall således tillämpas subsidiärt.

I enlighet med *Lagrådets* yttrande har en bestämmelse som tar sikte på grova brott utgått.

14 Överklagande

Regeringens förslag: Beslut av tillsynsmyndigheten i följande fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

- beslut i frågor om godkännande,
- beslut med anledning av en redovisning,
- återkallelser av godkännande,
- undantag beträffande en åtgärd eller en rutin,
- beslut att företag inte fullgjort sina åtaganden enligt programmet, och
- förelägganden m.m. som förenats med vite.

Prövningstillstånd skall krävas vid överklagande till kammarrätten.

Departementspromemorians förslag: Departementspromemorian innehöll en generell formulering om att tillsynsmyndighetens beslut enligt den föreslagna lagen eller enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: De beslut som tillsynsmyndigheten kommer att meddela gäller enskilds ställning i förhållande till det allmänna. Det är därför naturligt att tillsynsmyndighetens beslut skall få överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. De beslut som aktualiseras är myndighetens beslut i frågor om godkännande av företag, beslut med anledning av en redovisning, återkallelser av godkännanden, beslut om undantag från rutiner eller åtgärder, beslut att ett företag inte fullgjort sina åtaganden enligt programmet samt beslut om förelägganden vid vite och en begäran, vid vite, om att få tillträde till ett företags lokaler och områden som hör till sådana lokaler. I departementspromemorian föreslogs en regel om överklagande, med en enkel formulering om att tillsynsmyndighetens beslut enligt den föreslagna lagen, eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Under ärendets beredning, då systemet utvecklats, har det visat sig lämpligare att i bestämmelsen om överklagande uttryckligen nämna alla de beslut som får överklagas. Vidare föreslogs i departementspromemorian att prövningstillstånd skall krävas vid överklagande till kammarrätten. I enlighet med vad som är den allmänt gällande huvudregeln, bör kravet på prövningstillstånd gälla även i dessa fall, trots den nära kopplingen till de skatterättsliga bestämmelserna. Om, i det enskilda fallet, ett beslut av tillsynsmyndigheten överklagas och överprövas av länsrätten och kammarrätten efter överklagande finner att länsrättens beslut är felaktigt, kan prövningstillstånd medges och

kammarrättens dom kommer att ersätta det tidigare beslutet och ligga till grund för Skatteverkets beslut. En sådan ordning får anses i tillräcklig grad tillgodose de rättssäkerhetskrav som kan ställas på systemet.

Prop. 2003/04:170

15 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagen om program för energieffektivisering skall träda i kraft den 1 januari 2005. Ett företag som inom tre månader från lagens ikraftträdande ansöker om godkännande har rätt att tillgodoräkna sig programtid från och med den 1 juli 2004. Ett beslut om godkännande skall i sådana fall anses gälla från och med den 1 juli 2004.

Departementspromemorians förslag: Departementspromemorian innehöll inget förslag till övergångsbestämmelse

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Departementspromemorian innehöll inga förslag till övergångsbestämmelser, eftersom avsikten var att den föreslagna lagen om program för energieffektivisering skulle träda i kraft den 1 juli 2004. Lagen om program för energieffektivisering föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Skatten på sådan elektrisk kraft som förbrukas i företagens industriella tillverkningsprocesser enligt 11 kap. 3 § första stycket 1 lagen (1994:1776) om skatt på energi kommer att börja tillämpas den 1 juli 2004. För att samordna de skatterättsliga bestämmelserna med det föreslagna systemet, bör företagen ha rätt att retroaktivt tillgodoräkna sig programtid från och med den 1 juli 2004. Det påverkar inte programtidens längd, som även i dessa fall kommer att vara fem år, men de företag som väljer att åberopa denna möjlighet, skall således vara klara med sina första program vid en tidigare tidpunkt än dem som inte använder sig av denna möjlighet. Om ett företag önskar tillgodoräkna sig programtid från och med den 1 juli 2004, måste tillsynsmyndighetens gynnande beslut ges retroaktiv verkan, varigenom ett beslut om godkännande skall ges en tillbakaverkande effekt och skall anses gälla från och med den 1 juli 2004.

I övergångsbestämmelserna till lagen (1994:1776) om skatt på energi ges i konsekvens härmed ett företag som omfattas av övergångsbestämmelsen till lagen om program för energieffektivisering rätt till återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som förbrukats under perioden från och med den 1 juli 2004 till dess att lagen träder i kraft.

16 Övriga styrmedel

Regeringens bedömning: Det föreslagna programmet för energieffektivisering riskerar inte att komma i konflikt med eller störa effekterna av andra styrmedel på energi- eller miljöområdet. Tvärtom finns det aspekter som talar för att det kan uppstå synergieffekter vid tillämpningen av programmet.

Departementspromemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Svea hovrätt, Miljööverdomstolen*, delar promemorians uppfattning, att miljöbalkens regler inte kommer att påverkas av att företag deltar i det föreslagna programmet för energieffektivisering. *Miljöbalkskommittén* konstaterar att införandet av energiledningssystem och utförandet av energianalyser kan bidra till att företagen uppfyller de krav på kunskap som ställs i 2 kap. miljöbalken. Kommittén bedömer att kraven på hushållning med energi och bästa möjliga teknik som ställs i miljöbalken torde vara mer långtgående än vad som krävs inom programmet. Samtidigt menar kommittén att det är möjligt att de åtgärder som deltagandet i programmet skulle initiera, är sådana mer kortsiktiga åtgärder som kan vara svåra att smidigt hantera inom miljöbalkens regelsystem. Det föreslagna programmet skulle därmed komplettera miljöbalken.

Skälen för regeringens bedömning: I departementspromemorian behandlades förutsättningarna för en samverkan mellan det föreslagna programmet för energieffektivisering och tre andra styrmedel på de energi- och miljöpolitiska områdena; systemet för handel med utsläppsrätter, miljöbalken och elcertifikatsystemet. Den bedömning som då gjordes innebar i huvudsak följande. Ett deltagande i programmet ger information om energieffektiviseringar, som även kan understödja företagens förutsättningar till ett effektivt agerande inom ramen för systemet för handel med utsläppsrätter. Tillämpningen av miljöbalkens regler kommer inte att påverkas av att ett företag deltar i programmet för energieffektivisering. Det är dessutom rimligt att anta att det systematiska energiledningsarbete som krävs av de företag som ingår i programmet, kommer att vara av värde för dem även vid uppfyllandet av gällande miljökrav. Syftet med elcertifikatsystemet är ett annat än det för programmet för energieffektivisering och det finns inget som talar för att styrmedlen skulle störa varandra. En stor del av de företag som ingår i målgruppen för det föreslagna programmet för energieffektivisering kan dessutom antas vara undantagna från kvotplikt enligt elcertifikatsystemet.

Remissutfallet visar inget som motsäger analysen som gjordes i departementspromemorian. Tvärtom stärker det, som i förekommande fall sägs av remissinstanserna, denna tidigare analys. Regeringen gör mot bakgrund av detta bedömningen att styrmedlen kan tillämpas samtidigt utan att störa varandra och i vissa fall kan införandet av programmet för energieffektivisering medföra synergieffekter.

17 Offentligfinansiella och andra effekter

Regeringens bedömning: Kostnaderna beräknas uppgå till 5,5 miljoner kronor under perioden från och med år 2005 till och med år 2009 för de tillkommande utgifterna för tillsynsmyndighetens tillsyn över programmet. Den ökade arbetsbelastningen för Skatteverket får anses vara ringa och kostnaden för denna skall finansieras inom Skatteverkets anslag. Skattebefrielsen beräknas medföra minskade skatteintäkter med 90 miljoner kronor under 2004. Den periodiserade nettoeffekten beräknas uppgå till 70 miljoner kronor. Den fulla årseffekten uppträder från och med 2005 och beräknas då uppgå till 140 miljoner kronor netto.

Departementspromemorians bedömning: I departementspromemorian konstaterades att vissa utgiftsökningar skulle tillkomma för tillsynsmyndigheten när programmet införs. Något belopp angavs emellertid inte.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* bedömer i sitt remissvar att kostnaderna för tillsynsmyndighetens arbete med programmet under åren 2005 – 2009 uppgår sammanlagt till 25 miljoner kronor. *Skatteverket* anser att ett system med skattebefriade förbrukare innebär en utökad administration för skatteförvaltningen med en ökad administrativ kostnad som följd. Skatteverket beräknar initialt att ytterligare en årsarbetskraft krävs i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Tillsynsmyndigheten har en central funktion för såväl programmets resultat som dess trovärdighet. Detta kan inte täckas inom befintliga medel för den myndighet som regeringen utser. Av det budgetunderlag för 2004 som *Energimyndigheten* lämnade in till regeringen under våren innevarande år framgår, att för att klara tillsynen behöver det inrättas tre nya tjänster vid myndigheten samt upphandlas konsulttjänster, vilket sammantaget bedöms leda till utgifter omfattande 5,5 miljoner kronor årligen. Regeringen delar denna bedömning av kostnaderna och avser att återkomma i anslagsfrågan i budgetpropositionen för år 2005.

Införandet av ett system med skattebefriade förbrukare innebär att det är möjligt att effektivt kontrollera att skattebefrielsen inte missbrukas. Skatteverket kommer att ha tillgång till information om vilka som köper elektrisk kraft utan skatt, vilket gör det lättare att rikta kontroller mot dessa företag. Kravet på godkännande och befogenheten att återkalla ett godkännande gör vidare att Skatteverket får ett direkt inflytande över vilka som bör betros med rätten att köpa kraften utan skatt.

De nya arbetsuppgifterna för Skatteverket består främst i att pröva ansökningar om godkännande som skattebefriad förbrukare och återkallelse av redan meddelade godkännanden. Det antal företag som kan komma att omfattas av skattebefrielsen är begränsat. Ett motsvarande system finns redan i bruk avseende bränslebeskattningen. Systemet omfattar på detta område cirka 7 500 företag och föranledde vid sitt införande år 2001 inte att dåvarande Riksskatteverket tillfördes ökade

anslag för beskattningsmyndighetens arbete. Det antal företag som beräknas omfattas av program för energieffektivisering är betydligt färre.

Den befrielse från energiskatten på elektrisk kraft som nu föreslås införas, kommer visserligen särskilt i samband med lagens ikraftträdande att medföra en viss ökning av beskattningsmyndighetens uppgifter. Den ökade arbetsbelastningen för Skatteverket får dock anses vara ringa och regeringen gör mot den angivna bakgrunden sammantaget den bedömningen att kostnaden för denna skall finansieras inom Skatteverkets anslag.

Skattebefrielsen beräknas medföra minskade skatteintäkter med 90 miljoner kronor under 2004. Den periodiserade nettoeffekten beräknas uppgå till 70 miljoner kronor. Den fulla årseffekten uppträder från och med 2005 och beräknas då uppgå till 140 miljoner kronor netto. I 2004 års ekonomiska vårproposition har detta skatteintäktsbortfall beaktats i de intäktsberäkningar som har gjorts för 2004 och efterföljande år.

Några offentligfinansiella effekter av förslagen i övrigt kan inte förutses.

17.1 Domstolarnas, åklagares och polisens uppgifter

Regeringens bedömning: De tillkommande uppgifter som det föreslagna systemet medför för domstolar, åklagare och polis torde vara mycket begränsade och skall finansieras inom befintliga anslag.

Departementspromemorians bedömning: Departementspromemorian innehöll ingen bedömning i denna del.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte berört frågan.

Skälen för regeringens bedömning: Den definition av energiintensiv industri som föreslogs i departementspromemorian och som inte hade någon begränsning till sådan el som förbrukas i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen innebär att målgruppen för det föreslagna systemet var relativt stor. Samtidigt konstaterades, att de kostnader som är förenade med företagens åtaganden om att bl.a. införa energiledningssystem innebär att den krets av företag som i praktiken kommer att vara intresserade av att delta i programmen är mycket begränsad. Genom de begränsningar av målgruppen som nu föreslås och till de begränsningar som tillkommit enligt regeringens förslag i den nyligen presenterade propositionen om skattebefrielse för el i vissa industriella processer (prop. 2003/04:144), är den krets av företag som träffas av systemets bestämmelser mycket liten. De beslut som kan överklagas enligt förslaget i avsnitt 13 är inte särskilt många och vissa av besluten innebär en förhållandevis schematisk prövning och överprövning. Regeringen gör därför bedömningen att de tillkommande uppgifter som det föreslagna systemet medför för domstolarna, åklagare och polis torde bli mycket begränsade.

Beslut i ärenden om skattebefriad förbrukare kommer att kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Dessa ärenden skall överklagas till Länsrätten i Dalarnas län enligt 7 a § förordningen (1997:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m. Med hänsyn till att antalet företag som bedöms delta i programmet och därigenom vara

berättigade till en skattebefrielse är mycket begränsat och att det till största delen är fråga om en engångsföreteelse att godkänna skattebefriade förbrukare i samband med att programmet inleds, kommer sannolikt endast ett ringa antal ärenden överklagas både vad gäller godkännande och återkallelse. Detsamma bedöms gälla för överklaganden med anledning av eventuella skattebeslut till följd av programmet. Även om en tillfällig arbetsbelastning kan förutses i samband med att förslagen träder i kraft bedömer regeringen att förslagen endast leder till en ytterst marginell ökning av arbetsbelastning för de förvaltningsdomstolarna, som skall finansieras inom befintliga anslag/ramar.

18 Förslagets effekter för små och medelstora företag

Regeringens bedömning: För det enskilda företaget bedöms deltagandet i programmet inte medföra några betydande administrativa problem.

Departementspromemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Svenskt näringsliv* menar att även mindre och medelstora företag som är energiintensiva kan vara intresserade av programmet. Emellertid bedömer organisationen att för att dessa företag skall kunna genomföra de mer omfattande energianalyserna som ingår i programmet, bör det finnas en möjlighet till att statliga medel kan utgå för sådana analyser.

Skälen för regeringens bedömning: Deltagande i programmet för energieffektivisering är frivilligt och ger de företag, som är villiga att göra de åtaganden som följer av programmet, en möjlighet till befrielse från den skatt på elektrisk kraft som införs den 1 juli 2004 om den elektriska kraften använts i företagets industriella tillverkningsprocess. Den avgränsning av energiintensiv industri som programmet bygger på innebär att det till helt övervägande del kan antas bli relativt stora företag som berörs. Kraven på företag som väljer att delta i programmet innebär också uppoffringar och kostnader som företagen måste ställa i relation till de fördelar som ett deltagande kan medföra. För det enskilda företaget bedöms deltagandet i programmet inte medföra några betydande administrativa problem. Energiledningssystemet bygger på samma utgångspunkter som andra ledningssystem, som redan tillämpas i näringslivet, t.ex. miljöledningssystem. Det kan därför antas att företagen i stor utsträckning redan har kännedom om hur sådana system tillämpas. Ur skatteadministrativ synpunkt kräver programmet inledningsvis ett visst merarbete i form av främst ansökan om godkännande som skattebefriad förbrukare. Under programmets löptid bedöms dock systemet vara enkelt att administrera för de deltagande företagen. Utformningen av systemet har också fortlöpande diskuterats med företrädare för energiintensiv industri som visat positivt intresse för systemets övergripande utformning. När det gäller frågan om statliga

medel till analyser konstaterar regeringen att programmet erbjuder de deltagande företagen ett ekonomiskt incitament genom nedsatt skatt. Några ytterligare incitament är inte aktuella.

Prop. 2003/04:170

19 Ett råd för energieffektivisering

Regeringens bedömning: För att främja ett effektivt införande av program för energieffektivisering bör ett råd inrättas. Rådet skall verka för informationsspridning, ge förslag till utveckling av tolkningsdokument för energiledningssystemet och följa och dokumentera hur arbetet inom programmet fortskrider med avseende på bl. a. specifik energianvändning och koldioxidutsläpp. Rådet bör vara sammansatt av representanter för de medverkande företagen på branschnivå samt representanter för relevanta statliga aktörer.

Departementspromemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: LO menar att fackliga företrädare för de berörda branscherna skall beredas tillfälle att ingå i det råd som föreslås inrättas vid Energimyndigheten för utveckling av programmet.

Skälen för regeringens bedömning: Det ligger i alla berörda parter intresse att få tillgång till en aggregerad uppföljning av programmets resultat. Erfarenhetsutbyte är en viktig förutsättning för att genomförandet av programmet kontinuerligt skall kunna effektiviseras. Värmyndighet för rådet bör vara tillsynsmyndigheten. Närmare principer för rådets sammansättning och arbete bör definieras i samråd mellan de berörda parterna.

20 Elcertifikatsystemets utveckling

Regeringens proposition *Elcertifikat för att främja förnybara energikällor* behandlades av riksdagen i början av år 2003 och elcertifikatsystemet kunde träda i kraft den 1 maj 2003 (prop. 2002/03:40, bet. 2002/03:NU6, rskr. 2002/03:133). Elcertifikatsystemet syftar till att öka användningen av el från förnybara energikällor med 10 TWh från 2002 års nivå till år 2010. Erfarenheterna från den tid som systemet varit i drift visar att systemet tekniskt fungerat förhållandevis väl och att marknaden för elcertifikat är under utveckling. Den nordiska elbörsen, Nord Pool, lanserade i början av mars 2004 en spothandel för elcertifikat. Marknadsplatsen kommer att bidra till en ökad stabilitet och långsiktighet för prisbildningen på elcertifikat.

Regeringen föreslog i november 2003 i propositionen *Torv och elcertifikat* (prop. 2003/04:42) vissa ändringar i lagen (2003:113) om elcertifikat. Förslaget innebär att torv blir ett certifikatberättigande bränsle när den används för elproduktion i kraftvärmeverk. Vidare innebär förslaget att elleverantörerna fortlöpande, till tillsynsmyndigheten,

skall anmäla den ersättning de tar ut för att hantera kvotplikten åt elanvändare som förbrukar mindre än 50 000 kilowattimmar el per år. Tillsynsmyndigheten skall därefter offentliggöra information om de ersättningar som elleverantörerna tillämpar. Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag (bet. 2003/04:NU8, rskr. 2003/04:145) och ändringarna i lagen trädde i kraft den 1 april 2004.

I december 2003 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag (dnr. N2003/9037/ESB) att göra en översyn av elcertifikatsystemet. Bakgrunden är att regeringen redan i propositionen *Elcertifikat för att främja förnybara energikällor* aviserade att en översyn av de framtida kvotnivåerna bör göras vartannat år med start 2004. I uppdraget ingår även att göra en utvärdering av systemets funktion och effekter samt möjligheten till en höjning av ambitionsnivån vad gäller målet för förnybar el. I propositionen om *Torv och elcertifikat* aviserade även regeringen andra frågor som därefter tagits om hand i översynen.

Uppdraget till Energimyndigheten innehåller följande delar som skall analyseras vidare; en allmän översikt av elcertifikatsystemets funktions-sätt, framtagande av statistik om elcertifikatsystemet, bedömning av de framtida kvotnivåerna, analys av torvens fortsatta roll inom elcertifikat-systemet, överväga kvotpliktsavgiftens utformning, kartlägga och analysera villkor för konsumenten, analysera effekterna för vindkraften samt göra en helhetsbedömning av den elintensiva industrins undantag från kvotplikt. Uppdraget skall slutredovisas senast den 1 november 2004. Regeringen avser återkomma till riksdagen i dessa frågor senast våren 2005.

20.1 Internationell marknad för elcertifikat

Regeringens bedömning: Fördelarna med ett elcertifikatsystem kommer framför allt till sin rätt då en internationell handel möjliggörs. Sverige bör därför aktivt verka för att etablera en större marknad för elcertifikat med början i Norden.

Den norska regeringen har tagit initiativ till en diskussion med den svenska regeringen om möjligheterna till att etablera en gemensam elcertifikatmarknad. Regeringens bedömning är, efter en inledande analys, att det finns goda förutsättningar för en sådan gemensam marknad. Regeringens uppfattning är att en gemensam elcertifikatmarknad med Norge bör vara möjlig att etablera från och med den 1 januari 2006. Regeringen avser nu att ta fram ett fördjupat analysunderlag av konsekvenser och effekter av en utvidgad elcertifikatmarknad.

Bakgrund till regeringens bedömning: I propositionen *Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning* (prop. 2001/02:143 s. 94–95) gav regeringen sin syn på en internationell handel med elcertifikat. Bland annat sades att handel med certifikat mellan olika länder är önskvärd och att regeringen avser att inom EU och inom det nordiska arbetet driva frågan om internationell handel med elcertifikat. Regeringen utvecklade vidare sin syn i frågan i propositionen *Elcertifikat för att främja förnybara energikällor* (prop. 2002/03:40 s. 137–140).

Stortinget i Norge har bett regeringen att ta initiativ till en gemensam norsk-svensk elcertifikatmarknad. Den norska regeringen återkom till Stortinget i december 2003 (St. med. nr. 18 s. 90–91) med en orientering om arbetet med en gemensam marknad för elcertifikat med sikte att systemet kan träda i kraft den 1 januari 2006. Förslaget ingår som en åtgärd för att öka försörjningstryggheten genom en mer robust kraftförsörjning. Den norska regeringen har initierat ett förberedande arbete och avser återkomma till Stortinget med en skrivelse till sommaren 2004.

Sedan sommaren 2003 har det pågått diskussioner mellan Näringsdepartementet och Olje- och Energidepartementet för att klarlägga de grundläggande förutsättningarna för ett sådant gemensamt system. Det har även varit kontakter mellan respektive länders berörda myndigheter.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringens bedömning är att det finns en rad fördelar med en internationell marknad för elcertifikat. En internationell handel bidrar till en bättre fungerande marknad med högre likviditet och ökad omsättning. Detta skapar också högre effektivitet och en ökad press på produktionskostnaderna för den förnybara elproduktionen. En internationell elcertifikatmarknad skapar alltså bättre förutsättningar för att hålla nere konsumenternas kostnader för en ökad förnybar elproduktion. På en internationell marknad kan en lokalisering av förnybar elproduktion ske till de länder eller regioner som har bäst förutsättningar för detta. De komparativa fördelarna kommer att bli avgörande för var den framtida förnybara elproduktionen byggs. På sikt kommer en internationell marknad med elcertifikat att bidra till att ge mera förnybar elproduktion till lägre utvecklingskostnader.

När den svenska elcertifikatmarknaden utvidgas till att omfatta flera länder bör vissa allmänna förutsättningar för deltagande vara klarlagda. Rimliga krav som bör ställas är bl.a. att de länder som väljer att samverka inom ramen för sådan elcertifikatmarknad har en elmarknad som är avreglerad i lika stor utsträckning som den svenska. Vidare förutsätts att länderna har ett certifikatsystem baserat på kvoter samt att den elproduktion som ligger till grund för de omsatta certifikaten inte åtnjuter någon form av permanent stöd parallellt med certifikatsystemet. Kraven bör ställas för att säkerställa att certifikatsystemet leder till ökad produktion av förnybar el i de berörda länderna och att den elproduktion som baseras på förnybara energikällor konkurrerar på samma villkor på den gemensamma marknaden.

Ett elcertifikatsystem som är gemensamt för flera länder måste ansluta till de krav som den inre marknaden och EG-rätten ställer. Detta innebär en gemensam certifikatmarknad mellan Sverige och Norge måste öppnas så att andra EU-länder kan ansluta sig om de uppfyller ställda krav. En gemensam elcertifikatmarknad måste därför vara baserad på ett fastlagt regelverk. Systemet måste vara öppet för alla parter som uppfyller regelverkets krav och alla EU-länder och aktörer måste behandlas lika i systemet.

En annan viktig fråga inför anslutningen av ytterligare länder är att det finns en hög ambitionsnivå vad gäller att öka andelen förnybar elproduktion. Regeringen har erfarit att Norge har en tydlig ambition att öka satsningen på den förnybara elproduktionen. Detta görs bl.a. genom att skapa

ett kvotbaserat elcertifikatsystem som är mycket likt det svenska systemet. Detta är också en viktig förutsättning för att ett samarbete på området skall kunna möjliggöras inom rimlig tid.

Det finns vissa frågor som bör analysera ytterligare inför ett utvidgande av det svenska elcertifikatsystemet till att även omfatta andra länder. Regeringen avser därför att ge Energimyndigheten i uppdrag att bl.a. utreda vilka konsekvenser och effekter en gemensam elcertifikatmarknad mellan Sverige och Norge skulle innebära. Analysen bör omfatta hur prisbildningen på elcertifikat påverkas samt hur konkurrensen, systemets stabilitet samt hur byggande av anläggningar m.m. kommer att påverkas av en utvidgning. En utgångspunkt för utredningsarbetet bör vara att ett samarbete om en gemensam marknad för elcertifikat bör vara grundat på ett regelverk som i första hand fastställs i nationell lagstiftning. Det är därför viktigt att det tidigt klarläggs vilka gemensamma riktlinjer som skall gälla för t.ex. kvotnivåer, kvotperiodens längd, definitionen av berättigad förnybar elproduktion samt villkoren för hur regelverket för ett gemensamt system kan förändras. Det är regeringens uppfattning att en gemensam elcertifikatmarknad bör vara möjlig att etablera från och med den 1 januari 2006 om den fördjupade analysen, som bl.a. grundar sig på Energimyndighetens redovisning, inte visar på några avgörande hinder.

Regeringen anser att det är viktigt för elcertifikatsystemets stabilitet och tillförlitlighet att kvotnivån i framtiden fastställs för en längre tidsperiod än vad som hittills gjorts. En känd och stabil kvotnivå medför att elproducenterna och de som hanterar kvotplikten har möjlighet att förutse utvecklingen över tiden och att agera efter givna förutsättningar. Utgångspunkten för regeringens bedömning är att kvotnivån skall fastställas så långt fram i tiden så att det ytterligare stimulerar till nya investeringar. Genom att lägga fast en kvotutveckling på längre sikt skapas ökad stabilitet för inblandade aktörer, t.ex. förbättrade förutsättningar att fatta långsiktiga investeringsbeslut. Den svenska kvotplikten sträcker sig i dag till och med år 2010. I den översyn av elcertifikatsystemet som Energimyndigheten har i uppdrag att göra skall de framtida kvotnivåerna och kvotperiodens längd övervägas. I översynen bör en samordning av kvotperiodens längd i samband med en gemensam elcertifikatmarknad särskilt beaktas. Regeringen avser återkomma till riksdagen i dessa frågor senast våren 2005.

21.1 Förslaget till lag om program för energieffektivisering

*Lagens ändamål**1 §*

Paragrafen anger lagens ändamål och huvudsakliga tillämpningsområde.

Ett program för energieffektivisering löper på fem år, det är individuellt, och startar när ett företag godkänts för att delta i programmet.

Tillsynsmyndigheten meddelar beslut om godkännande för att delta i ett program, om ett företag uppfyller de förutsättningar som framgår av 3 §, nämligen att företaget bedriver industriell verksamhet, använder el i tillverkningsprocessen, är energiintensivt enligt något av de kriterier som framgår av 4 § och det kan förväntas genomföra de åtaganden som följer av 5–14 §§.

Under programmets två första år skall företagen bl.a. ha infört och certifierat ett standardiserat energiledningssystem enligt 6 §, gjort en särskild kartläggning och analys av företagets energianvändning enligt 7 § och infört rutiner som säkerställer en effektiv användning av energi enligt bestämmelser i 8–10 §§.

De första två årens deltagande skall företaget redovisa för tillsynsmyndigheten enligt bestämmelser i 11 § om en delredovisning. Kan tillsynsmyndigheten inte fastställa en sådan redovisning skall den enligt 12 § återkalla ett godkännande som meddelats med stöd av 3 § och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet.

Under programmets tre följande år skall företagen genomföra eleffektiviserande åtgärder och tillämpa de rutiner som fastställts, och resultatet av de eleffektiviserande åtgärderna skall redovisas till tillsynsmyndigheten efter det femte årets utgång enligt bestämmelser i 14 § om en slutlig redovisning av programperioden. Sådana eleffektiviserande åtgärder skall avse sådan elektrisk kraft som annars skulle ha beskattats med 0,5 öre per kWh, men som med stöd av de nu föreslagna reglerna i lagen (1994:1776) om skatt på energi befrias från energiskatt under programmets löptid.

Bestämmelser om förutsättningarna för ett deltagande i ett nytt program för energieffektivisering finns i 16 §.

Bestämmelser om återkallelse av ett godkännande och beslut om redovisningar finns i 17–18 §§.

Bestämmelser om tillsyn finns i 19–23 §§.

Bestämmelser om ansvar finns i 25 och 26 §§ och bestämmelser om överklagande finns i 28 §§.

Bestämmelser om befrielse från skatten på elektrisk kraft för de företag som deltar i ett program för energieffektivisering samt betalning av skatt, i den mån åtaganden enligt programmet inte uppfylls, finns i 11 kap. 5, 7a, 7b, 9, 11, 11a–c samt 12–14 §§ lagen om skatt på energi. Dessa lag-

rum kommenteras särskilt i författningskommentaren till de nämnda bestämmelserna.

Enligt artikel 17.4 i rådets direktiv 2003/04/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283/2003, 27.10.2003, s. 51, Celex 32003L0096) måste de åtgärder som företagen vidtar för att medges en befrielse från energiskatten leda till en ökad energieffektivitet som i stort sett motsvarar den som skulle ha uppnåtts om gemenskapens minimiskattnivå för skatten på elektrisk kraft i stället hade tillämpats. Syftet med lagen och de energiintensiva företagens möjligheter att delta i program för energieffektivisering är därför att uppnå en sådan ökad effektivitet, som i stort sett motsvarar den effekt som en sådan skatt skulle ha haft som styrmedel i detta avseende.

Definitioner

2 §

Paragrafen innehåller definitioner av ett antal begrepp som används i lagen.

Begreppet *företag* svarar nära mot den definition som i energiskattedirektivets artikel 11.2 ges för ”företagsenhet”. Med företag avses ett företag i sin helhet eller en del av ett företag, som kan driva sin verksamhet självständigt och med egna medel. Denna inskränkning till företagsenhet har sin bakgrund i att en företagsenhet kan vara energiintensiv enligt definitionen i 4 §, men att företaget i sin helhet inte skulle anses energiintensivt, när man även beaktar verksamheten i företagets övriga delar.

Ett *energiledningssystem* är ett standardiserat system för att styra ett företags verksamhet och organisation, vilket syftar till en effektiv energianvändning. En svensk standard för energiledningssystem är Swedish Standards Institutes, SIS, standard för energiledning, SS 62 77 50. Den danska motsvarigheten är DS 2403. De krav som ställs på det energiledningssystem som företagen skall införa och tillämpa under hela programmet framgår av 6 § och motsvarar såväl den svenska som den danska standarden.

En *effektiviserande åtgärd* är en åtgärd i ett företag, som innebär en minskad användning av elektrisk kraft i den industriella verksamhetens tillverkningsprocess och som inte redan omfattas av rätt till avdrag enligt de angivna bestämmelserna i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Det är således kraft som annars skulle ha beskattats med 0,5 öre per kWh, men som under programmets löptid skattebefrias. I likhet med vad som gäller enligt den lagen avses med ”elektrisk kraft i industriell tillverkningsprocess” inte bara den el som i mer begränsad bemärkelse används i själva tillverkningsprocessen, utan även den el som används i de hjälpsystem som hör till denna process, som exempelvis kan utgöras av belysning och motordrivna system, såsom fläktar, pumpar och annan sådan utrustning som hör till den anläggning där tillverkningsprocessen pågår. På så sätt undantas sådan elektrisk kraft som används i kontor, omklädningsrum, matsalar, försäljningslokaler och liknande utrymmen. Eftersom lagens syfte är en effektiv användning av energi, skall de effektiviserande åtgärderna relateras till företagets hela verksamhet.

En förutsättning för att delta i ett program för energieffektivisering är enligt 3 § första stycket 1 och 2 att företaget bedriver industriell verksamhet och använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen. De eleffektiviserande åtgärder som företagen skall genomföra för att befrias från energiskatten är – som nyss nämnts – sådana som effektiviserar användningen av den del av elen i tillverkningsprocessen som är kvar att beskatta, sedan andra bestämmelser om skattefrihet tillämpats (t.ex. användning i elektrolytiska processer enligt 11 kap. 9 § 2 lagen om skatt på energi).

En *elkrävande utrustning* är en utrustning som beräknas använda mer än 30 megawattimmar el per år. Utrustning är ett samlingsbegrepp för motorer, drivutrustningar och belysning.

I enlighet med *Lagrådets* förslag har definitionen av företag omformulerats.

Ansökan om godkännande för att delta i ett program för energieffektivisering

3 §

Genom paragrafen uppställs ett krav om att ett företag skall vara godkänt av tillsynsmyndigheten, för att få delta i ett program för energieffektivisering. Ett godkännande skall lämnas efter ansökan från företaget, om det uppfyller förutsättningarna i punkterna 1–4.

Förutsättningarna för ett godkännande enligt *punkterna 1 och 2* är att företaget bedriver industriell verksamhet och använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen. Detta är en koppling till den el, som enligt 11 kap. 3 § första stycket 1 lagen (1994:1776) om skatt på energi beskattas med 0,5 öre per kWh fr.o.m. den 1 juli 2004. Detta lagrum omfattar även yrkesmässig växthusodling, men sådan verksamhet undantas från lagens tillämpningsområde genom de krav på företagen som ställs i dessa punkter. Begreppet industriell verksamhet har samma betydelse som i lagen om skatt på energi. Om den närmare innebörden av detta begrepp, se RSV SP 1999:1, 4.2.1.

I enlighet med vad som anges i kommentaren till 2 § omfattar tillverkningsprocessen inte bara den tillverkande processen i inskränkt bemärkelse, utan även de hjälpsystem som hör till denna process, som exempelvis kan utgöras av belysning och motordrivna system, såsom fläktar, pumpar och annan sådan utrustning som hör till den maskinella utrustning, som har direkt eller indirekt betydelse för att produktionsprocessen fungerar. Begreppet tillverkningsprocessen har samma betydelse som i lagen om skatt på energi. Om den närmare innebörden av detta begrepp, se RSV SP 1991:1, 4.2.1.1.

Företaget skall vidare enligt *punkten 3* uppfylla något av de kriterier för energiintensitet som anges i 4 §.

Enligt *punkten 4* skall företaget förväntas kunna genomföra de krav som ställs i 5–14 §§. När en ansökan om godkännande görs, skall tillsynsmyndigheten göra en översiktlig bedömning av om företaget kan anses ha förutsättningar att effektivisera sin elanvändning i den utsträckning som krävs för att en skattebefrielse skall kunna komma i fråga. Om så inte är fallet, får ansökningen avslås.

Enligt *andra stycket* skall enligt huvudregeln ett godkännande gälla från det månadsskifte som följer efter det datum då en ansökan kommit in till myndigheten. Genom denna anpassning till månadsskiftet underlättas skatteadministrationen, som bygger på månadsvis redovisning. I särskilda fall får tillsynsmyndigheten bestämma ett senare månadsskifte då godkännandet skall börja gälla. Denna möjlighet kan t.ex. tillämpas då handläggningstiden dragit ut på tiden på grund av omständigheter som är att tillskriva företaget, såsom att ansökan inte varit fullständig från början och kompletteringarna av ansökan dröjt. En femårig programperiod börja löpa från den dag då ett godkännande enligt detta stycke har börjat att gälla.

Verkställighetsföreskrifter om hur en ansökan enligt första stycket skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla avses meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

I enlighet med vad som förordats av *Lagrådet*, har en omflyttning av punkterna 1–3 gjorts och punkten 4 har tillagts. Paragrafens andra stycke har även byggts ut.

4 §

I paragrafen uppställs de kriterier som ett företag skall uppfylla för att anses som energiintensivt enligt denna lag. Med ett energiintensivt företag avses ett företag där antingen energiprodukternas och elens inköpskostnad uppgår till minst 3 procent av företagets produktionsvärde, eller de betalade energi-, koldioxid- och svavelskatterna uppgår till minst 0,5 procent av företagets förädlingsvärde. Med energiprodukternas och elens inköpskostnad avses den faktiska kostnaden för inköpt energi eller energi som framställs inom företaget. Som framgår av definitionen i 2 § kan med företag avses såväl ett företag i sin helhet som, under vissa förutsättningar, en del av ett företag. Används begreppet del av ett företag skall motsvarande uppdelning också göras av inköpskostnader, förbrukning och andra faktorer som enligt paragrafen bestämmer om kravet på energiintensitet är uppfyllt. Dessa värden bör, om annan beräkningsgrund saknas, kunna beräknas proportionellt.

Vid beräkningen av inköpskostnaderna skall el, värme och energiprodukter som används för uppvärmningsändamål och i stationära motorer beaktas samt de energi-, koldioxid- och svavelskatter som tagits ut på sådana produkter. Energi som används för annat ändamål än motordrift och uppvärmning samt el enligt regeringens proposition 2003/04:144 om skattebefrielse för el i vissa industriella processer får inte räknas med. I konsekvens härmed bör företag som använder sig av sådan skattefri energi endast behöva ange produktionsvärde och andra uppgifter för den delen av sina anläggningar som försörjs med skattebelagd energi. På samma sätt som angetts för beräkning vid del av företag, bör dessa värden kunna beräknas proportionellt. Däremot finns ingen inskränkning i definitionen till att avse endast sådan elektrisk kraft som används i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, utan all elektrisk kraft som blir kvar att beskatta efter tillämpning av de nyss nämnda bestämmelserna om skattefrihet skall räknas med. Energi-, koldioxid- och svavelskatterna skall beräknas på de energimängder som förbrukats av företaget under basåret, men efter de materiella skattebestämmelser i övrigt som gäller vid en tidpunkt då ansökan görs.

Sådana bestämmelser torde främst avse olika fall av helt eller delvis skattebefriade användningsområden.

Med produktionsvärde avses omsättning, inklusive subventioner som är direkt kopplade till produktpriset, med tillägg eller avdrag för förändringar i lager av färdiga produkter, varor under tillverkning och varor och tjänster som inköpts för återförsäljning, med avdrag för inköp av varor och tjänster för återförsäljning, d.v.s. nettoomsättningen. Med förädlingsvärde avses den sammanlagda momspliktiga omsättningen inklusive export med avdrag för de sammanlagda momspliktiga inköpen inklusive import.

Avgränsningen är hämtad från rådets direktiv (2003/96/EG), energiskattedirektivet, som även finns omnämnt i kommentaren till 1 §. I definitionen omfattas omsättning enligt mervärdesskattelagstiftningen. Omsättning av varor till andra EU-länder får därmed anses ingå. Från beloppet av sammanlagda omsättningen skall inköp av varor och tjänster som omfattas av mervärdesskattelagstiftningen räknas bort. Dessutom får avdrag göras för import och inköp från andra länder.

Basåret är det år som föregår en ansökan om godkännande enligt 3 §. Skulle ett sådant år, på grund av olika omständigheter, inte vara representativt för företagets industriella verksamhet, får tillsynsmyndigheten välja ett annat kalenderår, som väl avspeglar företagets industriella verksamhet. En sådan omständighet kan exempelvis vara att företaget under basåret gjort omfattande investeringar på vilka det betalat mervärdesskatt, som skall dras av när förädlingsvärdet beräknas.

Energiledningssystem

5 §

Genom paragrafen uppställs ett krav om att ett företag, som deltar i ett program för energieffektivisering, skall införa ett standardiserat energiledningssystem inom två år från ett godkännande enligt 3 §. Begreppet energiledningssystem finns definierat i 2 § och är ett standardiserat system för att styra ett företags verksamhet och organisation, vilket syftar till en effektiv energianvändning. Ett energiledningssystem är således ett verktyg för företagets ledning och övriga anställda att arbeta med energifrågor på ett konsekvent och systematiskt sätt och innebär ett löpande arbete under hela programperioden med att finna åtgärder som förbättrar effektiviteten i företagets energianvändning. Att energiledningssystemet är standardiserat innebär att det, i likhet med miljöledningssystem och kvalitetssäkringssystem, är utformat av ett standardiseringsorgan och att de krav som enligt standarden ställs på företagen är likformiga för alla som tillämpar det. Ett standardiserat, svenskt energiledningssystem är Swedish Standards Institutes (SIS) standard SS 62 77 50. Ett annat system som uppfyller samma krav är den danska standarden DS 2403.

Av paragrafen följer också att företaget skall låta ett ackrediterat certifieringsorgan certifiera det införda systemet. Att certifieringsorganet är ackrediterat innebär att det uppfyller de krav som Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC, uppställer eller motsvarande organ, såvitt avser utländska standarder. En ackrediterad certifierare som företaget anlitar kan liknas vid en oberoende revisor och har till uppgift att kontrollera att företaget tillämpar det standardiserade energilednings-

systemet på ett korrekt sätt och, om så är fallet, utfärda ett certifieringsintyg. De krav som ett energiledningssystem skall uppfylla enligt denna lag följer av 6 §. Energiledningssystemet skall tillämpas under hela programperioden, och redovisas första gången för tillsynsmyndigheten när en delredovisning enligt 11 § görs.

Utöver att införa och certifiera ett standardiserat energiledningssystem, skall företaget även fullgöra vissa särskilda skyldigheter, som framgår av 7–10 §§ och som går utöver energiledningssystemets krav.

6 §

Genom paragrafen uppställs ett antal krav på det standardiserade energiledningssystem som ett företag skall tillämpa då det deltar i ett program för energieffektivisering. Att systemet är dokumenterat innebär att företaget upprättar och underhåller skriftlig information, i pappersform eller elektroniskt, för att beskriva energiledningssystemets huvuddelar och hur dessa samverkar och för att ge hänvisningar till relaterad dokumentation. Dokumentationen kan även ha betydelse för den redovisning, som företagen skall göra till tillsynsmyndigheten enligt 11 §.

Enligt *punkten 1* skall ett energiledningssystem innehålla ett krav om att företaget fastställer en energipolicy. Energipolicyn skall vara relevant i förhållande till verksamhetens art. Genom kravet på sådan relevans anpassas energipolicyn till den verksamhet företaget vid var tid bedriver och den energianvändning som företaget karaktäriseras av. Policyn speglar därför den energianvändning som följer av företagets aktiviteter, verksamheter, produkter och tjänster. Eftersom dessa kan ändras, kan även policyn ändras i takt med att verksamheten ändras. Energipolicyn skall även vara relevant i förhållande till verksamhetens omfattning. Genom kravet på sådan relevans skall energipolicyn vara anpassad till hur stor företagets energianvändning är, vilket också kan ändras över tiden. En energipolicy skall ange de övergripande riktlinjerna för företagets energianvändning och arbete med energiledningssystemet. Dessa riktlinjer kan formuleras på olika sätt i olika företag beroende på vilken energianvändning som det enskilda företaget karaktäriseras av och hur energiledningssystemet utformas i detalj. Energipolicyn skall slutligen innehålla ett åtagande om en fortlöpande effektivisering av företagets energianvändning. Ett sådant uttalande är en viktig del av policyn, eftersom det anger energiledningssystemets syfte; en fortlöpande effektivisering av företagets energianvändning. Policyn har ett nära samband med företagets energimål, som finns beskrivna i punkten 3, eftersom policyn utgör en grund för att fastställa sådana mål och att följa upp dessa.

Enligt *punkten 2* skall ett energiledningssystem även innehålla en fortlöpande kartläggning och analys av företagets energianvändning. Eftersom kartläggningen och analysen utgör basen för företagets arbete med energieffektiviseringen, skall den göras fortlöpande, vilket innebär att den skall uppdateras regelbundet. En sådan fortlöpande kartläggning och analys ger företaget tillgång till aktuella uppgifter om företagets energianvändning. Kartläggningen och analysen resulterar i att energieffektiviserande åtgärder identifieras och de åtgärder som skall vidtas skall också anges inom ramen för energiledningssystemet. Dessa åtgärder får betydelse när företaget upprättar sin handlingsplan enligt punkten 4. Exempel på sådana åtgärder är att företaget förändrar sin energi-

försörjning, byter utrustning, inför effektivare styr- och reglersystem, inför förbättrade rutiner för projektering, drift och underhåll av företagets anläggningar och för inköp av utrustning till sådana anläggningar, så att detta görs med en högre energieffektivitet som följd, inför energi-effektivare produktionsprocesser, genomför processintegration så att energianvändningen effektiviseras, utökar sitt energiutbyte med omgivande samhälle eller byter energibärare, dvs. ämnen eller tillstånd som kan användas för att lagra, förflytta eller överföra energi.

Enligt *punkten 3* skall ett energiledningssystem även innehålla krav om att företaget skall fastställa energimål, som är förenliga med företagets energipolicy samt mätbara och tidsbestämda. När ett företag har slagit fast sin energipolicy enligt *punkten 1* och gjort en energikartläggning och analys enligt *punkten 2* har det en grund för att uppställa ett eller flera energimål för företagets energianvändning. Eftersom energipolicyn slår fast de övergripande riktlinjerna för företagets energianvändning och dess arbete med energiledningssystemet och den syftar till en fortlöpande effektivisering av företagets energianvändning, är det naturligt att energimålen skall vara förenliga med policyn. Att energimålen skall vara mätbara, innebär att företaget kan definiera målen uttryckta i exempelvis kilowattimmar, kronor eller kilowattimmar per producerad enhet eller mängd. Att målen skall vara tidsbestämda innebär att det skall fastställas tidpunkter då dessa skall vara uppfyllda.

Enligt *punkten 4* skall ett energiledningssystem även innehålla krav om att företaget upprättar en handlingsplan, som slår fast vilka åtgärder som krävs för att uppnå företagets energimål, vilka resurser som krävs för sådana åtgärder och när dessa åtgärder skall inledas och vara genomförda. Handlingsplanen är ett centralt dokument i företagets energiledningssystem. Åtgärderna i handlingsplanen kan ha framkommit vid kartläggningen och analysen enligt *punkten 2*, men kan också ha ett annat ursprung och omfatta exempelvis informationskampanjer och utbildningar av företagets anställda. En energihandlingsplan skall även innehålla information om vilka resurser som krävs för åtgärdernas genomförande, alltså vem eller vilka som skall ansvara för detta och vilka övriga resurser som krävs därför. Handlingsplanen skall slutligen slå fast när åtgärderna skall inledas och vara slutförda.

Enligt *punkten 5* skall ett energiledningssystem även innehålla krav om att företaget fastställer rutiner av olika slag.

Enligt *punkten 5 a* skall rutiner fastställas, som säkerställer att den energianvändning som följer av projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar värderas. Med anläggningar avses maskinella anläggningar, fabrikslokaler och byggnader. Företaget skall också ha rutiner som värderar energianvändningen vid drift och underhåll av företagets anläggningar samt vid inköp av energikrävande utrustning och råvaror till dessa anläggningar. Syftet med dessa rutiner är att företag, i sin löpande verksamhet, skall ha etablerade rutiner som innebär att man alltid i förväg bedömer och värderar kostnaden för den energianvändning som blir en följd av de nämnda åtgärderna för att på så sätt flytta fokus från investeringskostnaden till den långsiktiga energikostnaden och i högre grad prioritera energieffektiva lösningar, som är syftet med energiledningssystemet.

Enligt *punkten 5 b* skall rutiner fastställas som säkerställer en regelbunden övervakning och mätning av den energianvändning, som har betydelse för företagets energimål.

Enligt *punkten 5 c* skall rutiner fastställas som säkerställer att avvikelser från energiledningssystemet förebyggs och korrigeras. En avvikelse kan exempelvis ske när en rutin i energiledningssystemet inte har följts. Detta måste således uppmärksammas, företaget skall finna orsaken till avvikelsen och – om möjligt – förhindra att den uppkommer igen.

Enligt *punkten 5 d* skall slutligen rutiner fastställas som säkerställer att företaget informerar och utbildar de anställda i den utsträckning som behövs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt. Energiledningssystemets funktioner är beroende av att det får genomslag i företagets hela verksamhet. Det är även viktigt att företagets anställda hålls underrättade om och utbildas i systemet och vilka roller de skall ha i detta. Detta är särskilt viktigt för de befattningar som kan antas påverka företagets energianvändning. Företaget skall i detta syfte även utarbeta rutiner för den utbildning av anställda, som krävs för att energiledningssystemet skall få avsedd effekt.

Enligt *punkten 6* skall ett energiledningssystem slutligen innehålla krav om att företaget skapar en organisationsstruktur och tillhandahåller de resurser som krävs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt. Det innebär att företaget har en organisationsstruktur som operativt kan införa, genomföra och fortlöpande administrera systemet. I praktiken innebär detta att ett företag exempelvis kan få inrätta nya administrativa funktioner och anställa personer på befattningar som har betydelse för systemets funktioner. Kravet innebär även att företaget skall tillhandahålla de resurser som behövs för att säkerställa ett effektivt fungerande energiledningssystem. Med resurser avses i detta fall såväl personella som ekonomiska resurser.

I enlighet med vad som förordats av *Lagrådet* har beträffande *punkten 2* ett förtydligande gjorts och *punkten 5 d* har givits en ny lydelse.

Särskilda skyldigheter utöver energiledningssystemet

7 §

De grundläggande kraven på kartläggningar och analyser enligt ett standardiserat energiledningssystem följer av 6 § 2. I denna paragraf ställs ytterligare krav, som inte följer av ett sådant energiledningssystem. Kartläggningen och analysen skall enligt *punkten 1* beskriva energianvändningen i företagets produktionsprocesser och hjälpsystem, dvs. i den del av företagets verksamhet som enligt kommentarerna till 2 och 3 §§ motsvarar tillverkningsprocessen, och hur dessa kan samverka i ett energieffektiviserande syfte. Med hjälpsystem avses exempelvis belysning och motordrivna system, såsom fläktar, pumpar och annan sådan utrustning som hör till den maskinella utrustning och som har direkt eller indirekt betydelse för produktionsprocessen. Företaget skall således anlägga ett systemperspektiv på en sådan beskrivning och analysera hur olika delar i en anläggning kan samverka. Ett sådant systemtänkande innebär att företaget kan identifiera effektiviserande lösningar, som består i att olika processer integreras med varandra.

Enligt *punkten 2* skall kartläggningen och analysen innehålla en bedömning av hur företagets energianvändning kan förändras på kort och lång sikt till följd av planerade eller förväntade ändrade produktionsförhållanden. Med förväntade ändrade produktionsförhållanden avses sådana som inte är planerade, men som ändå kan förväntas inträffa i en framtid. Till skillnad från kartläggningen och analysen enligt 6 § 2, som skall ske fortlöpande under programperioden och återspegla företagets energianvändning över tiden, skall företaget enligt denna bestämmelse bedöma sin framtida energianvändning. Denna bedömning kan utgöra ett av beslutsunderlagen vid beslut om förändringar i företagets energisystem och möjliggör därför ett långsiktigt tänkande. Med kort sikt avses energianvändningen under programperiodens längd och med lång sikt avses energianvändningen under ca 10 år framåt i tiden. Bestämmelsen innebär att företaget får ett mera långsiktigt perspektiv på sitt energisystem och hur detta kan förändras på sikt.

Enligt *punkten 3* skall kartläggningen och analysen göras så att företaget kan ange de eleffektiviserande åtgärder i företagets tillverkningsprocess som skall vidtas. Eleffektiviserande åtgärder finns definierade i 2 §. Till skillnad från kartläggningen och analysen i 6 § 2, som syftar till att energieffektiviserande åtgärder avseende företagets totala energianvändning identifieras, fokuseras kartläggningen och analysen enligt denna bestämmelse på möjliga åtgärder som innebär en effektivare användning av elektrisk kraft i den industriella verksamhetens tillverkningsprocess, enligt den definition av tillverkningsprocess som beskrivs ovan i punkten 1 och i kommentarerna till 2 och 3 §§. Sådana åtgärder är exempelvis minskade behov av elpannor, fläktar och pumpar. De eleffektiviserande åtgärderna skall gälla den del av tillverkningsprocessen som inte innefattar sådan verksamhet som anges i 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5 lagen om skatt på energi. Enligt de nämnda bestämmelserna gäller skattefrihet t.ex. för el som används i elektrolytiska processer. Genom att de eleffektiviserande åtgärderna skall utföras i den del av tillverkningsprocessen, vars elförbrukning annars skulle ha beskattats med 0,5 öre per kWh, uppnås en överensstämmelse mellan åtgärderna och den erhållna skattefriheten. Som framgår av 11 och 14 §§, är det ett krav att just eleffektiviserande åtgärder skall redovisas för tillsynsmyndigheten.

8 §

Genom paragrafen uppställs enligt *första stycket* ett krav om att eleffektiviserande åtgärder som företaget identifierat i sin kartläggning och analys enligt 6 § 2 eller 7 § skall fastställas i en särskild åtgärdsförteckning och ingå i en sådan handlingsplan som företaget upprättat i enlighet med 6 § 4. Eftersom åtgärderna skall ingå i handlingsplanen följer det av 6 § 4 att det även beträffande dessa åtgärder skall anges när åtgärderna skall inledas och vara genomförda.

En begränsning uppställs dock genom att bara sådana åtgärder som var och en innebär en återbetalningstid om högst tre år, skall fastställas i en sådan åtgärdsförteckning. Som framgår av 11 § andra stycket 3, skall dessa åtgärder, sammantagna, innebära en ökad effektivisering av företagets elanvändning, som i stort sett motsvarar vad som skulle ha

uppnåtts om en energiskatt i nivå med 0,5 euro per MWh hade tillämpats under hela programperioden.

Genom bestämmelsen i *andra stycket* får ett företag även fastställa åtgärder med en längre återbetalningstid, om det behövs för att uppnå en sådan effektivisering som avses i 11 § andra stycket 3. Detta kan vara fallet om företaget inte funnit ett tillräckligt antal åtgärder som uppfyller kraven enligt första stycket.

Med återbetalningstid enligt *tredje stycket* avses den tid som krävs för att en investering skall bli lönsam för företaget. Återbetalningstiden beräknas utan ränta och baseras på den investeringskostnad som åtgärden kommer att medföra, det genomsnittliga elpris som företaget har betalat under det år då åtgärdsförteckningen fastställs och den förväntade minskade elanvändning som åtgärden kommer att medföra vid en oförändrad produktionsvolym. Med investeringskostnad avses företagets investeringsbelopp, inklusive eventuella kostnader för installation, underhåll och övriga relevanta kostnader som är förknippade med åtgärdens genomförande, exklusive avdragsgill mervärdesskatt, i enlighet med hur sedvanliga investeringskalkyler görs. Att återbetalningstiden skall beräknas för en oförändrad produktionsvolym innebär att om åtgärden påverkar produktionsvolymen, så måste en korrigering göras för en sådan volymförändring.

De åtgärder som företagen fastställer i en sådan åtgärdsförteckning, skall, såsom ovan nämnts, innebära en sådan effektivisering av företagets elanvändning som avses i 11 § andra stycket 3 och skall genomföras under programperioden, för att företaget skall få en fullständig befrielse från skatten på elektrisk kraft enligt bestämmelser i 14 § och i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Detta utvecklas närmare i kommentaren till 11 § andra stycket 3 och 14 §.

I enlighet med vad som förordats av *Lagrådet* har – utan att någon ändring i sak åsyftats – en omformulering av paragrafen gjorts.

9 §

De grundläggande kraven på rutiner som skall finnas i ett energiledningssystem finns i 6 § 5. Vid projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar ställs ytterligare krav i denna paragraf. Sådana förändringar i företagets anläggningar innebär att företaget ställs inför en mängd valsituationer i olika skeden av planering- och arbetsprocessen. Syftet med bestämmelsen är att företaget skall överväga olika lösningar och i varje valsituation värdera vilken effekt respektive lösning har på företagets energieffektivitet. Ju tidigare en sådan avvägning görs, desto större möjligheter har företaget att påverka energieffektiviteten i sin framtida anläggning. Bestämmelsen innebär således att företaget, vid projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar skall tillämpa rutiner som säkerställer att man identifierar flera lösningar och uppmärksammas på vilken betydelse respektive lösning får för den framtida energikostnaden, vilket i sin tur kan leda till att företaget i högre utsträckning väljer mer energieffektiva lösningar. Sådana valsituationer kan beröra exempelvis dimensioneringen, bränslesammansättningen eller utformningen av den framtida anläggningen. Även i detta fall skall ett systemperspektiv anläggas, som innebär att företaget bedömer hur olika lösningar samverkar med övriga delar av

företagets befintliga anläggning, för att på så sätt uppnå energieffektivitet. Att beakta en lösnings livscykelkostnad innebär att företaget inte bara ser till den investering som lösningen innebär, utan även till den kostnad för energianvändning som den medför under sin förväntade brukstid. Med investeringskostnad avses företagets investeringsbelopp, inklusive eventuella kostnader för installation, underhåll och övriga relevanta kostnader som är förknippade med lösningens genomförande, exklusive avdragsgill mervärdesskatt, i enlighet med vad som anges i kommentaren till 8 §. Med brukstid avses den tidsperiod som företaget bedömer att utrustningen kommer att vara i bruk.

10 §

De grundläggande kraven på rutiner som skall finnas i ett energiledningssystem finns i 6 § 5. Vid inköp av elkrävande utrustning till företagets anläggningar ställs ytterligare krav i denna paragraf. Begreppet elkrävande utrustning finns definierat i 2 § och med sådan avses en utrustning som beräknas använda mer än 30 megawattimmar el per år och kan vara exempelvis motorer, drivutrustningar och belysningsutrustning.

Ett företag har stora möjligheter att påverka energieffektiviteten i sin anläggning då det köper ny utrustning. En elkrävande utrustning har ofta en brukstid om tio till femton år. Då sådan utrustning skall bytas ut, eller då en ny utrustning skall införskaffas, är det viktigt att företaget är uppmärksam på vilken energieffektiv utrustning det kan välja, för att långsiktigt öka energieffektiviteten och därmed få en lägre elanvändning. Bestämmelsens syfte är därför att företaget, vid inköp av elkrävande utrustning, skall jämföra olika alternativ för sitt behov och välja den mest energieffektiva utrustningen, om merkostnaden för en sådan utrustning inte är så hög, att den inte blir lönsam för företaget förrän efter tre år. De bedömningar som företaget kan göra i en sådan situation är att jämföra den nya, energieffektivare utrustningens merkostnad i förhållande till kostnaden för att köpa en utrustning som är likvärdig den befintliga eller, vid en nyinvestering, att köpa en utrustning med konventionell teknik.

En utrustnings energieffektivitet kan bedömas antingen utifrån en energiklassificering, om sådan finns, eller genom att företaget beräknar utrustningens livscykelkostnad. Med mest energieffektiv utifrån energiklassificering avses högsta klass vid en energiklassificering som är beslutad av EG eller Energimyndigheten. Exempel på sådana klassificeringar är EG:s klassificering av elmotorer, Eurodeem, och Energimyndighetens programkrav. Finns inte en sådan klassificering får företaget i stället jämföra de olika utrustningarnas livscykelkostnad.

Att företaget jämför olika utrustningars livscykelkostnad innebär att företaget inte bara ser till den investering som utrustningen medför, utan även till den kostnad för elanvändning som den medför under utrustningens förväntade brukstid. Med brukstid avses den tidsperiod som företaget bedömer att utrustningen kommer att vara i bruk. Med nuvärde avses det värde som en framtida betalning har om den värderas till dagens värde, genom att den framtida betalningen diskonteras med kalkylräntan. Vid beräkningen av ett rakt nuvärde räknas alla framtida betalningar om till samma tidpunkt som investeringen, för att möjliggöra en bedömning av om det är en lönsam investering. Vid beräkning med annuitet gör man tvärt om och fastställer hur stora löpande framtida

inbetalningar som krävs för att investeringen skall vara lönsam. Kalkylräntan är det pris som sätts på de pengar som omfattas av investeringen, för att kunna avgöra om det lönar sig att använda dem för den aktuella investeringen. Ett riktmärke vid valet av kalkylränta är att skillnaden mellan kalkylräntan och inflationen inte bör vara större än 5 procentenheter.

Den valda utrustningens återbetalningstid skall beräknas på i princip samma sätt som enligt 8 §, dvs. utan ränta och baseras på den investeringskostnad som utrustningen kommer att medföra, det genomsnittliga elpris som företaget betalat under det år då inköpet görs och den förväntade minskade elanvändning som utrustningen medför vid oförändrad produktionsvolym. Med investeringskostnad avses företagets investeringsbelopp, inklusive eventuella kostnader för installation och underhåll samt övriga relevanta kostnader som är förknippade med inköpet av utrustningen, exklusive avdragsgill mervärdesskatt, i enlighet med vad som anges i kommentaren till 8 §.

Att återbetalningstiden skall beräknas för en oförändrad produktionsvolym innebär att om åtgärden påverkar produktionsvolymen, så måste en korrigering göras för en sådan volymförändring.

Inköp av ifrågakvarande utrustningar sker ibland i ”paket”, så att ett inköp inkluderar en mängd utrustningar för ett visst ändamål. De bedömningar och beräkningar som anges i paragrafen avser en utrustning och de skall således göras beträffande varje utrustning för sig.

I enlighet med vad som förordats av *Lagrådet* har – delvis i överensstämmelse med förslaget till utformning av 8 § – en omformulering av paragrafen gjorts.

Redovisning och tillsynsmyndighetens bedömning av företagens åtaganden

11 §

Genom paragrafen uppställs ett krav om att de företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall lämna en redovisning av sitt deltagande efter programmets inledande två år. En sådan delredovisning skall ges in till tillsynsmyndigheten inom tre månader sedan den inledande tvåårsperioden av programmet gått till ända. Förutsättningarna för att få redovisning fastställd av myndigheten följer av punkterna 1–4.

Enligt *punkten 1* skall företaget tillämpa ett standardiserat energiledningssystem och ge in ett certifieringsintyg från ett ackrediterat certifieringsorgan, som visar att energiledningssystemet uppfyller de krav som anges i 6 §. Begreppen certifieringsintyg och ackrediterat certifieringsorgan finns kommenterade under 5 §.

Enligt *punkten 2* skall företaget ha genomfört och givit in en kartläggning och analys som uppfyller de krav som följer av 7 §.

Enligt *punkten 3* skall företaget ha upprättat en sådan särskild åtgärdsförteckning som avses i 8 §. Som framgår av 8 § gäller en sådan åtgärdsförteckning eleffektiviserande åtgärder. Begreppet eleffektiviserande åtgärd finns definierat i 2 §. De krav som ställs på företagen i fråga om sådana åtgärder har utformats i enlighet med energiskattedirektivets krav.

Enligt energiskattedirektivet får medlemsstaterna tillämpa skattenivåer ned till noll på energiprodukter och elektricitet som används i energi-

intensiva företag, under förutsättning att det ingås avtal eller införs system för handel med utsläppsrätter eller likvärdiga arrangemang, som leder till att miljöskyddsmål uppnås eller till att energieffektiviteten förbättras (se artikel 17.1 b och 17.2). Enligt artikel 17.4 måste emellertid avtalen, systemen för handel med utsläppsrätter eller likvärdiga arrangemang leda till att miljömål eller ökad energieffektivitet uppnås, i stort sett motsvarande vad som skulle ha uppnåtts om gemenskapens vanliga minimiskattesatser hade iakttagits. Den bedömning som det enskilda företaget och myndigheten har att göra är således vilken styreffekt den nämnda skattesatsen hade gett om den tillämpats under programperioden och hur stor den eleffektivisering skall vara som i stort sett motsvarar denna styreffekt. Syftet är att ersätta ett styrmedel – skatten – med ett annat – programmet för energieffektivisering – och att effekten av deltagandet i programmet i stort sett måste vara minst densamma som om skatten hade tillämpats.

Den bedömning som det enskilda företaget och tillsynsmyndigheten har att göra är således vilken styreffekt som en tillämpning av den nämnda skattesatsen hade inneburit om den hade tillämpats under programperioden. För förfluten tid i programmet får denna bedömning bygga på den faktiska elanvändningen och hur stor skatten varit om den hade tillämpats, medan bedömningen för den resterande tiden i programmet får bygga på en prognos av företagets elanvändning. Därefter skall det konstateras vilka effektiviseringsåtgärder som har identifierats och som skall genomföras under perioden. Slutligen skall bedömas hur stor eleffektivisering åtgärderna beräknas medföra under programperioden och om de i stort sett motsvarar den styreffekt som skatten skulle ha haft, om den tillämpats.

Begreppet ”i stort sett” är hämtat från direktivet och bör i detta fall ge vissa, men inte särskilt stora, marginaler i fråga om bristande uppfyllelse. Samtidigt medger det en viss flexibilitet med hänsyn till att de åtgärder i syfte att uppnå eleffektiviseringar som kan finnas tillgängliga för de enskilda företagen kan vara av väsentligt olika karaktär. Förutsättningarna för effektiviseringsåtgärder kan bl.a. skilja mellan olika branscher, mellan företag som använder olika slag av processer och teknisk utrustning samt mellan företag som redan tidigare i olika grad har utvecklat sin energieffektivisering. De effektiviseringsåtgärder som finns tillgängliga för de enskilda företagen kan vidare bestå av olika proportioner mellan mindre åtgärder förenade med begränsade uppoffringar samt mer omfattande åtgärdspaket som kräver investeringar under en längre tidsperiod. Stora effektiviseringsresultat kan i vissa fall uppnås i samband med utbyte av grundläggande delar av företags produktionsutrustning, vilket i allmänhet sker med långa mellanrum. Begreppet tillgodoser även de marginaler som krävs med hänsyn till osäkerhet i beräkningar, den eleffektiviserande effekt som beräknas uppnås genom en viss åtgärd eller prognoser om företagets produktion och elanvändning under den resterande programperioden, vilket är särskilt viktigt när tillsynsmyndigheten enligt 14 § skall pröva om företagen uppnått de eleffektiviseringar som är ett krav för skattebefrielsen.

Sammanfattningsvis kan sägas att de företag som kommer att delta i programmet för energieffektivisering i allmänhet redan har uppnått en hög effektiviseringsgrad. Om skattens styreffekt i fråga om ett visst

företag är liten, t.ex. därför att företaget redan har genomfört omfattande effektiviseringsåtgärder, bör kravet på ytterligare sådana åtgärder följaktligen kunna ställas lägre än de krav som bör ställas på ett företag med mer omodern utrustning och äldre teknik, som skall nå upp till en högre effektivisering för att motsvara lagens krav.

Enligt *punkten 4* skall företaget ha infört sådana rutiner som avses i 9 och 10 §§ och ge in en dokumentation som visar att rutinerna uppfyller de krav som följer av de nämnda paragraferna.

Verkställighetsföreskrifter om hur en redovisning skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla avses meddelas av regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer.

Följderna av att ett företag inte får sin redovisning fastställd följer av 12 §.

Bestämmelsen i punkten 3 har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

12 §

Ett deltagande i ett program för energieffektivisering är uppdelat i två perioder. Den första perioden kan ses som en inledande fas då företagen, genom att införa ett energiledningssystem, genom det särskilda kravet på kartläggning och analys och genom att införa rutiner, lägger en grund för den eleffektivisering som är kopplad till skattebefrielsen. För ett företag inte sin redovisning enligt 11 § fastställd, är dessa grundläggande förutsättningar för ett fortsatt deltagande i programmet inte längre för handen och tillsynsmyndigheten skall återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Det innebär också att företaget inte har rätt till den skattebefrielse som följer av bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Paragrafen har byggts ut och omformulerats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

13 §

Av paragrafen framgår att ett företag, som fått eleffektiviserande åtgärder fastställda i ett beslut enligt 11 § andra stycket 3, kan ansöka om att inte behöva genomföra sådana åtgärder under programperioden. En förutsättning för bifall till en sådan ansökan är att det finns synnerliga skäl. Med sådana skäl avses t.ex. att omständigheter, som företaget inte haft anledning att räkna med när det lämnade sin redovisning enligt 11 §, inneburit att åtgärden blivit tekniskt omöjlig att genomföra eller att oväntade omläggningar av produktionen eller förändringar i anläggningen såsom brand, maskinhaverier eller andra extraordinära händelser gjort åtgärden onödig.

Av paragrafen framgår vidare att ett företag, som fått rutiner rörande projekteringar, ändringar eller renoveringar av företagets anläggningar eller inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar fastställda i ett beslut enligt 11 § andra stycket 4, kan ansöka om att inte behöva tillämpa en sådan rutin i ett enskilt fall. En förutsättning för bifall till en sådan ansökan, är att företaget även i detta fall kan visa att det föreligger synnerliga skäl. Exempel på sådana skäl är att rutinen i det enskilda fallet skulle ge en försämrad produktkvalitet eller försämrad teknisk tillförlit-

lighet eller att förändringar i produktionen eller företagets anläggning medför att tillämpningen av rutinen skulle bli onödig eller av andra skäl tekniskt omöjlig att tillämpa.

Bestämmelserna, som skall tillämpas restriktivt, syftar till att företagen under sådana mycket speciella omständigheter inte skall drabbas av att bli betalningsskyldiga för den skatt på elektrisk kraft som en bristande uppfyllelse av lagens krav enligt 14 § skulle medföra.

I enlighet med *Lagrådets* förslag har begreppet särskilda skäl i paragrafen bytts ut mot synnerliga skäl, i syfte att markera den restriktiva tillämpning som avses.

14 §

Genom paragrafen uppställs ett krav om att de företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall lämna en slutlig redovisning av sitt deltagande i programmet när fem år förflutit från godkännandet enligt 3 § och att en sådan slutlig redovisning skall ha inkommit till myndigheten inom tre månader därefter.

Enligt *andra stycket* skall tillsynsmyndigheten pröva om företagen uppnått en sådan ökad eleffektivisering som avses i 11 § andra stycket 3. Beträffande denna prövning, se kommentaren till det nämnda lagrummet. Till skillnad från den prövning som görs enligt 11 § 3, som bygger på beräkningar och prognoser i vissa delar, skall nu resultatet av de eleffektiviserande åtgärderna bedömas. Den prövning som nu görs bygger således på företagets faktiska elanvändning under perioden och åtgärdernas faktiska effekt. Har företaget uppnått en eleffektivisering som i stort sett motsvarar den effektivisering som uppnåtts i fall skatten i stället hade tillämpats, har företaget fullgjort sina åtaganden enligt programmet. Begreppet ”i stort sett” kan inte här anges i procentuella tal eller liknande, utan medger i stället en viss flexibilitet med hänsyn till exempelvis osäkerhetsfaktorer i beräkningar och åtgärdernas faktiska effekt. I de fall den faktiska effekten ännu inte med säkerhet kunnat fastställas, får beräkningar i stället tillämpas.

Vid denna prövning skall, såsom anges i *tredje stycket*, sådana åtgärder anses genomförda som omfattas av ett beslut enligt 13 §.

Verkställighetsföreskrifter om hur en redovisning skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla avses meddelas av regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer.

15 §

Paragrafen reglerar det förhållandet att en slutlig redovisning enligt 14 § inte har lämnats av företaget, eller att en lämnad redovisning har sådana brister, att den inte kan ligga till grund för en sådan prövning som anges i 14 § andra stycket, och ger tillsynsmyndigheten en rätt att i sådana situationer besluta att företaget inte fullgjort sina åtaganden enligt programmet.

I enlighet med vad som förordats av *Lagrådet* har regeln i paragrafen fått en ny lydelse.

16 §

Genom paragrafen ges företag, som deltagit i ett program för energieffektivisering, möjlighet att delta i ett nytt program. Förutsättningarna

för ett sådant nytt deltagande är att företaget ansöker om ett nytt godkännande enligt 3 §. För att ett glapp mellan det tidigare och det nya programmet inte skall uppstå, med skatteadministrativa problem som följd, skall ett sådant nytt beslut om godkännande, till skillnad från vad som gäller enligt 3 § andra stycket, gälla från den tidpunkt då den förra programperioden löpte ut.

Återkallelse av beslut om godkännande och redovisningar

17 §

Ett deltagande i ett program för energieffektivisering är frivilligt. Om ett företag vill avbryta sitt deltagande i ett program innan fem år förflutit från ett godkännande enligt 3 §, eller om det ändrat sin verksamhet på ett sådant ingripande sätt att det inte längre kan anses uppfylla de krav som anges i 3 § första stycket, skall det enligt *första stycket* anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Denna situation gäller sådana ingripande förändringar i verksamheten som t.ex. inneburit att företaget sålt den energiintensiva delen av företaget eller förändrat inriktningen på sin produktion på ett sådant avgörande sätt, att dessa förutsättningar inte längre är för handen. Genom bestämmelsens krav om sådana förändringar i verksamheten gäller denna paragraf inte sådana situationer då företaget bara, genom energieffektiviseringar, kommit att hamna under den gräns för energiintensitet som anges i 4 §. Tillsynsmyndigheten kan även på andra sätt, genom sin tillsyn, få kännedom om att ett företag ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller kraven enligt 3 §.

När tillsynsmyndigheten fått en sådan anmälan, eller fått sådan kännedom, skall myndigheten enligt *andra stycket* återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Ett sådant beslut skall gälla omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

Paragrafen har omformulerats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

18 §

Paragrafens *första stycke* reglerar den situationen då ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 § och dessa haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering. I 3 § första stycket anges de grundläggande förutsättningarna för att få delta i ett program för energieffektivisering. Är någon av dessa förutsättningar inte för handen när företaget ansöker om godkännande, men företaget lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana förhållanden i sin ansökan och de lämnade uppgifterna har en sådan betydelse, att de borde ha medfört att företaget inte skulle ha godkänts för att delta i programmet, skall tillsynsmyndigheten återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. I 11 § anges förutsättningarna för att ett företag skall få sin redovisning fastställd av tillsynsmyndigheten. Om sådana lämnade uppgifter är oriktiga eller vilseledande och uppgifterna har en sådan betydelse att de borde ha medfört att tillsynsmyndigheten inte skulle ha fastställt redovisningen, skall myndigheten återkalla det tidigare

meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet.

Om ett företag enligt *andra stycket* lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en redovisning enligt 14 § och dessa uppgifter haft betydelse för tillsynsmyndighetens prövning enligt 14 § andra stycket, skall tillsynsmyndigheten återkalla det tidigare meddelade beslutet enligt 14 §.

Paragrafen har omformulerats i enlighet med *Lagrådets* yttrande och i konsekvens med de ändringar som följer av yttrandet beträffande 17 §.

Tillsyn

19 §

Som framgår av avsnitt 5 avser regeringen att utse Statens energimyndighet till tillsynsmyndighet.

20 §

Genom paragrafen ges tillsynsmyndigheten en rätt att få de uppgifter, handlingar eller upplysningar som behövs för tillsynen. Ett föreläggande kan riktas mot ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering och ett sådant företags elleverantör, som har uppgifter om försäljningen av el till ett sådant företag. Myndighetens rätt begränsas till sådana uppgifter, handlingar och upplysningar som behövs för att myndigheten skall kunna utöva tillsyn enligt denna lag.

I enlighet med *Lagrådets* yttrande har paragrafens tillämpningsområde inskränkts.

21 §

Genom paragrafen ges tillsynsmyndigheten en rätt att förelägga ett företag, som inte lämnar en redovisning enligt 11 eller 14 § i rätt tid, att lämna en sådan redovisning. Ett förläggande får också meddelas om den redovisning som ett företag lämnat är ofullständig. Med ofullständig avses att redovisningen inte uppfyller de formella krav som kommer att meddelas i verkställighetsföreskrifter rörande redovisningarnas utformning och vilka uppgifter som företagen skall lämna i dessa.

22 §

Genom paragrafen ges tillsynsmyndigheten en rätt att få tillträde till företagets lokaler och områden som hör till sådana lokaler. Syftet med bestämmelsen är att tillsynsmyndigheten på plats skall kunna kontrollera att företagen är energiintensiva, använder el i en industriell tillverkningsprocess och att sådana eleffektiviserande åtgärder har genomförts som avses i 11 § andra stycket 3 och 14 § andra stycket. Med företag avses, i likhet med vad som gäller enligt 20 §, sådana företag som deltar i ett program för energieffektivisering. Med område avses till fabrikslokaler och andra företagsbyggnader angränsande mark. I den mån bostäder kan finnas i företagets lokaler eller på områden som hör till sådana lokaler, skall myndigheten inte ha rätt till tillträde till sådana.

23 §

Av allmänna rättsäkerhetsskäl och med hänvisning till passivitetsrätten inom ramen för Europakonventionen om mänskliga rättigheter (artikel

6), får inte den som omfattas av tillsynen och som kan antas ha begått brott, föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som omfattas av brottsmisstanken. Prop. 2003/04:170

Elektronisk hantering

24 §

Genom paragrafen bemyndigas regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, att meddela föreskrifter om en rätt att få överföra de handlingar som nämns i paragrafen och därtill hörande handlingar elektroniskt. Under vilka förutsättningar detta skall gälla kräver relativt tekniska bestämmelser, som bör anpassas till den administration som är förknippad med tillsynsmyndighetens uppgifter samt de säkerhetskrav som bör ställas på den elektroniska hanteringen.

Ansvar

25 §

Enligt paragrafen kan den dömas till ansvar som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnat en oriktig eller vilseledande uppgift i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 § och en sådan uppgift haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energi-effektivisering. Bestämmelsen korresponderar med förutsättningarna för att återkalla ett godkännande enligt 18 § första stycket. Genom begränsningen, att uppgiften skall ha haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering, omfattar bestämmelsen bara sådan oriktiga eller vilseledande uppgifter som är av sådan vikt, att de inneburit att företaget fått ett beslut om godkännande enligt 3 § eller ett sådant fastställelsebeslut som avses i 11 § utan att vara berättigat till det. En uppgift som lämnats i en ansökan om godkännande eller i en redovisning behöver i sig inte vara oriktig, men kan ha lämnats på ett sådant sätt, eller i ett sådant sammanhang, att den blir vilseledande i paragrafens bemärkelse.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

26 §

Av paragrafen framgår att samma gärning inte kan föranleda ansvar både med stöd av denna lag och enligt brottsbalkens eller skattebrottslagens bestämmelser. Denna lags ansvarsbestämmelser skall därför gälla subsidiärt i förhållande till de nämnda bestämmelserna.

27 §

Av paragrafen framgår att den som ålagts att betala ett vite inte kan dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet. Bestämmelsen korresponderar med 23 § andra stycket.

Överklagande

28 §

Av paragrafen framgår vilka av tillsynsmyndighetens beslut som enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I enlighet med vad som förordats av *Lagrådet* har paragrafen fått en delvis ny lydelse.

Övergångsbestämmelserna

Genom en ändring i 11 kap 3 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, som träder i kraft den 1 juli 2004, införs en energiskatt om 0,5 öre per kWh använd el för tillverkningsindustrin. Detta skulle innebära att det uppkommer ett tidsmässigt glapp mellan den lagens ikraftträdande och denna lags ikraftträdande. Enligt punkten 2 i övergångsbestämmelserna skall ett företag som inom tre månader från lagens ikraftträdande ansöker om godkännande enligt 3 § ha rätt att tillgodoräkna sig programtid från och med den 1 juli 2004. Leder en sådan ansökan om godkännande till ett beslut om godkännande skall det beslutet anses gälla från och med den 1 juli 2004.

21.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

11 kap.

5 §

I *första stycket* förs in en punkt enligt vilken skattskyldighet uppkommer om möjligheten att befrias från skatten på elektrisk kraft som används i sådan verksamhet som omfattas av ett program för energieffektivisering (i fortsättningen programmet) missbrukas, genom att kraften säljs eller förbrukas för annat ändamål. Punkten avser de företag som godkänts som skattebefriad förbrukare eller fått skatten återbetald. Den som förbrukar egen producerad elektrisk kraft omfattas av punkten 1.

Andra stycket reglerar de fall då ett företag, helt eller delvis, inte uppfyller sina åtaganden enligt programmet. Oavsett om skattebefrielsen ges till företag som godkänts som skattebefriad förbrukare, fått skatten återbetald eller förbrukat egen producerad kraft, uppkommer skattskyldighet om det av beslut från tillsynsmyndigheten i samband med återkallande av godkännande att delta i programmet eller ett slutligt fastställande framgår att åtagandena inte uppfyllts. Det är således förbrukaren av den elektriska kraften som blir skattskyldig, i stället för som normalt elleverantören. Skattskyldigheten är dock begränsad till annan elektrisk kraft än sådan som används i processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet (9 § 2, 3 och 5). Det sker inte någon rättelse av det tidigare beskattningsbeslutet, som togs i anledning av att den elektriska kraften ursprungligen levererades eller förbrukades utan skatt med stöd av att då gällande förutsättningar var uppfyllda (se 11 kap. 9 § 6 eller 7).

I enlighet med *Lagrådets* yttrande införs ett nytt *fyjärde stycke* i vilket anges att med tillsynsmyndighet i 11 kap. LSE avses samma myndighet som i 19 § LPE. Som framgått av avsnitt 5 avser regeringen att utse Statens energimyndighet till tillsynsmyndighet.

På förslag av *Lagrådet* byts, för att uppnå bättre överensstämmelse med 9 §, uttrycket ”elektrisk kraft som befriats från skatt” i första stycket och uttrycket ”elektrisk kraft för vilken ingen skatt tagits ut” i andra stycket ut mot ”elektrisk kraft för vilken avdrag för skatt har gjorts”.

7 a §

Även denna paragraf är ny och reglerar skattskyldighetens inträde i de fall den elektriska kraften, som skattebefriats med anledning av att den används för verksamhet som omfattas ett aktuellt program, förbrukats i annan verksamhet. Till skillnad mot 7 b § inträder skattskyldigheten i samband med ianspråktagandet av den elektriska kraften. Det kan t.ex. röra sig om att ett företag som deltar i programmet förbrukar den elektriska kraften för uppvärmning av en byggnad där försäljningsverksamhet eller annan fristående verksamhet bedrivs. Det är alltså i detta fall fråga om sådan verksamhet som enligt beskattningsmyndighetens praxis visserligen är att anse som industriell verksamhet men som inte ryms inom begreppet tillverkningsprocessen (jfr RSV Sp 1999:1 s. 5 f.).

7 b §

I paragrafen, som är ny, regleras skattskyldighetens inträde för den som är skattskyldig enligt 5 § andra stycket LSE. Skattskyldighet kan i detta fall inträda vid en tidpunkt förhållandevis lång tid efter att den elektriska kraft som omfattas av skattskyldigheten faktiskt har förbrukats, eftersom tillsynsmyndigheten i normalfallet gör en utvärdering om företaget fullgjort sina åtaganden först efter det att programperioden har upphört.

Enligt *andra stycket* omfattar skattskyldigheten all den elektriska kraft som förbrukats under programtiden. Någon möjlighet att delvis bli skattebefriad om delar av programmet fullföljts finns inte. Avsikt är att i förordning meddela regler om skyldighet för tillsynsmyndigheten att genast underrätta beskattningsmyndigheten om beslut enligt 12, 14, 15, 17 och 18 §§ PFE

Redovisningen av skatten skall enligt *tredje stycket* omfatta hela den period under vilken ett företag deltagit i ett program. Den i 10 kap. 14 § SBL angivna redovisningsperioden om en månad skall således inte gälla i dessa fall.

9 §

I paragrafen tillförs två nya punkter. *Punkten 6* avser avdragsrätt för förbrukning av egen producerad elektrisk kraft i den del den används i verksamhet som omfattas av ett program för energieffektivisering. *Punkten* har förenklats i enlighet med *Lagrådets* yttrande. *Punkten 7* avser avdragsrätt vid motsvarande förvärv av en skattebefriad förbrukare. *Lagrådet* har föreslagit att avdragsrätten skall knytas till försäljningen av den elektriska kraften. Riksdagen har tidigare beslutat beträffande bränsle att skattebefrielse och därmed följande avdragsrätt skall ges i samband med mottagande. Detta har främst motiverats med kontrollskäl. Det finns inte anledning att avvika från denna bedömning vad gäller den nu aktuella avdragsrätten för skatt på elektrisk kraft.

Vid försäljning av elektrisk kraft till den som inte är skattebefriad förbrukare men i och för sig godkänd att delta i programmet, föreligger ingen avdragsrätt. I detta fall, som bedöms uppkomma endast undantagsvis, skapas en möjlighet till återbetalning av energiskatten (se 11 kap. 13 §).

Förbrukning av elektrisk kraft i tillverkningsprocessen i sådan industriell verksamhet som omfattas av ett program för energieffektivisering kan avse även sådan kraft som berättigar till avdrag enligt 9 § 2, 3 eller 5. Avsikten är emellertid inte att ytterligare avdrag skall tillåtas för sådan förbrukning. Paragrafen anger därför uttryckligen att avdrag inte medges för sådan kraft som det gjorts avdrag för med stöd av de nämnda punkterna.

11 §

Med anledning av att det i 9 § tillförts två nya punkter, förtydligas det i paragrafen i vilka avseende det är möjligt att köpa elektrisk kraft mot försäkrans. Inskränkningen till ”annan än den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2” har bedömts sakna praktisk betydelse och har därför slopats.

11 a §

Paragrafen motsvarar möjligheten att köpa bränsle utan energiskatt i 8 kap. LSE. Den som förbrukar elektrisk kraft vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet och omfattas av ett program för energi-effektivisering får godkännas som skattebefriad förbrukare. Godkännandet får dock inte omfatta den elektriska kraft som används i processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet.

Andra och tredje styckena motsvarar i princip 8 kap. 1 § andra och tredje styckena LSE.

Utformningen av paragrafen överensstämmer i huvudsak med *Lagrådets* förslag. Systematiken i LSE bygger på att lagtexten är neutral beträffande subjekten. Lagrådet har föreslagit att subjektet i det aktuella lagrummet är ett företag. Det finns emellertid inte anledning att avvika från den systematik som i övrigt präglar LSE.

11 b §

Paragrafen, som är ny, motsvarar den reglering om skyldighet att föra anteckningar som gäller enligt 8 kap. 2 § LSE för inköp av bränsle för den som är skattebefriad förbrukare. SBL:s bestämmelse i detta avseende omfattar inte skattebefriade förbrukare av elektrisk kraft eftersom skattskyldighet uppkommer först vid tillsynsmyndighetens beslut enligt 12, 14, 15, 17 eller 18 § LPE (se 11 kap. 7 a §).

11 c §

Paragrafen, som även denna är ny, motsvarar delvis den reglering som gäller för återkallande av godkännande som skattebefriad förbrukare av bränsle. Därutöver får godkännande återkallas om det av beslut hos tillsynsmyndigheten framgår att det inte längre är aktuellt för företaget att delta i ett program för energieffektivisering eller den elektriska kraften använts i annan verksamhet än den som omfattas av programmet.

12 §

I paragrafen regleras till följd av förslaget endast materiellt i vad mån återbetalning kan ske för energiskatt på elektrisk kraft som förbrukats i annan yrkesmässig jordbruksverksamhet än vid växthusodling eller i yrkesmässig skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet. Den närmare regleringen av förfarandet har av förenklingskäl, utan några ändringar i sak, förts över till en ny paragraf, 14 §. Reglerna för förfarandet i 14 § omfattar således nu samtliga fall av återbetalning av energiskatten på elektrisk kraft.

13 §

I paragrafen, som är ny, ges de företag som inte har ett godkännande som skattebefriad förbrukare enligt 11 a §, möjlighet till återbetalning av den

skatt som leverantören erlagt för elektrisk kraft som förbrukas i sådan verksamhet som vid deltagandet i programmet ger rätt till skattebefrielse. Samma begränsning som ovan i 11 a § att godkännandet skall begränsas till den elektriska kraft som inte används i processer som är befriade från skatt enligt andra regler om skattefrihet skall gälla även vid tillämpningen av denna paragraf. Även utformningen av denna paragraf har förenklats med utgångspunkt i *Lagrådets* yttrande. Lagrådet har förordat en bestämmelse som utgår från deltagandet i ett program. Den av Lagrådet föreslagna utformningen av bestämmelsen är alltför vidsträckt eftersom en sådan utformning av bestämmelsen även omfattar de fall då skatt inte påförts. Vidare har, i förhållande till lagrådsremissens förslag, vissa redaktionella ändringar gjorts i syfte att göra lagtexten tydligare.

14 §

Paragrafen, som är ny, innehåller de förfaranderegler som tidigare fanns i 12 §. Bestämmelserna avser nu även återbetalning av skatt på elektrisk kraft som använts i verksamhet som omfattas av ett program för energieffektivisering.

Övergångsbestämmelserna

Punkten 2 i övergångsbestämmelserna har tillkommit för att den energiskatt om 0,5 öre per kWh elektrisk kraft som införs för tillverkningsindustrin den 1 juli 2004, skall sammanfalla med möjligheten att delta i ett program för energieffektivisering. LPE föreslås förvisso träda i kraft den 1 januari 2005. Enligt övergångsbestämmelserna till LPE kan dock den femårsperiod som programmet skall pågå räknas från och med den 1 juli 2004. Avsikten med punkten 2 i övergångsbestämmelserna till LSE är ett företag, som tillsynsmyndigheten godkänner för deltagande i programmet och vars programperiod sålunda räknas från och med den 1 juli 2004, skall ha rätt till återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som förbrukats under perioden från och med detta datum till dess att lagen träder i kraft. Från det att lagen börjat gälla följer skattebefrielsen av reglerna i 11 kap. 9 § 6 eller 7 respektive av 13 §. Även vid återbetalning med stöd av övergångsbestämmelsen gäller samma begränsningar som följer av de sistnämnda bestämmelserna avseende vilken kraft som får omfattas av en skattebefrielse.

21.3 Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

1 kap.

4 §

Enligt paragrafens punkt 9 skall den som har rätt till återbetalning av skatt enligt LSE likställas med skattskyldig. Därmed hanteras återbetalningar med stöd av förfarandet i skattebetalningslagen (SBL). Även om en återbetalningsberättigad enligt 11 kap. 13 § LSE kan bli skattskyldig med stöd av 11 kap. 5 § 4–5 LSE, är de dock inte att anses som skattskyldiga i ett återbetalningsärende. Paragrafen föreslås därför även omfatta återbetalning med stöd av 11 kap. 13 § LSE.

Liksom för de återbetalningsberättigade enligt 11 kap. 12 § LSE skall någon deklaration inte lämnas utan den som är berättigad till återbetalning får ansöka hos beskattningsmyndigheten om detta. Se vidare kommentaren till 11 kap. 13 § LSE.

10 kap.

32 a §

Den som är skattskyldig enligt SBL skall lämna in en särskild deklaration senast inom fem dagar, räknat från den skattepliktiga händelsen. Ändringen innebär att för den som inte blir skattskyldig i samband med förbrukningen av elektrisk kraft utan först senare med anledning av den bedömning som görs av tillsynsmyndigheten i enlighet med 12, 14, 15, 17 eller 18 § LPE, skall deklarationen lämnas in senast en månad efter dagen för tillsynsmyndighetens beslut.

11 kap.

1 §

Beslut om återbetalning av energiskatt skall anses som beskattningsbeslut. I paragrafen skall därför även hänvisas till 11 kap. 13 §.

Sammanfattning av departementspromemorian Förslag till program för energieffektivisering i energiintensiva företag (Ds 2003:51)

En lag om program för energieffektivisering införs och träder i kraft den 1 juli 2004. Det övergripande målet med programmet är att främja en effektiv och miljövänlig användning av energi.

Lagen ger energiintensiva företag en möjlighet att delta i program för energieffektivisering i utbyte mot att en nedsättning av energiskatten på elektrisk kraft i enlighet med bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Programperioden skall omfatta fem år, med en möjlighet för de deltagande företagen att inleda nya femåriga program.

I promemorian föreslås att Statens energimyndighet utses till tillsynsmyndighet för programmet.

De företag som vill delta i ett program skall ansöka om godkännande hos tillsynsmyndigheten. Ett beslut om godkännande skall meddelas om företaget uppfyller energiskattedirektivets definition på energiintensiva företag och de åtar sig att införa ett energiledningssystem, genomföra en energianalys och att genomföra de åtgärder som innebär en betydande effektivisering av företagets elanvändning och som innebär en investering med en återbetalningstid om högst tre år.

Genomförandet av programmet kan delas in i två faser. En inledande analysfas om två år och en därpå följande genomförandefas om tre år.

Uppföljningar skall göras i samband med slutet på analysfasen och vid slutet på genomförandefasen, då företagen skall lämna deklARATIONER till tillsynsmyndigheten och visa att de fullgjort sina åtaganden enligt programmet. Vid den första uppföljningen granskas att företagen har infört energiledningssystem, utfört en energianalys och formulerat förslag till åtgärder. Vid den andra uppföljningen skall företagen visa att de genomfört de föreslagna åtgärderna och – om så är fallet – få ett slutligt godkännande.

Ett företag som vill avbryta sitt deltagande i programmet skall anmäla det till tillsynsmyndigheten och om företaget då redan genomfört el-effektiviserande åtgärder i sådan omfattning som rimligen kan förväntas med hänsyn till den tid som företaget deltagit i programmet, så skall företaget även i ett sådant fall få ett slutligt godkännande.

Tillsynsmyndigheten skall ha rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Myndigheten skall också ha rätt att på begäran få tillträde till företagets lokaler i den utsträckning det behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt den föreslagna lagen skall få överklagas till allmän förvaltningsdomstol och prövningstillstånd skall krävas vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2004 föreslagit att den gällande nollskattesatsen för el som förbrukas i industriella verksamheters tillverkningsprocesser, skall ersätta med en energiskatt om 0,5 öre per kWh.

För företag som deltar i program för energieffektivisering kan den skattskyldige elleverantören göra skatteavdrag för dessa leveranser. I vissa fall kan företaget självt vara skattskyldigt och kan då göra avdrag i den egna energiskattedeklarationen.

Om ett företag inte fullgör åtagandena enligt programmet blir företaget skattskyldigt och därigenom skyldigt att betala tillbaka de skattebelopp som tidigare dragits av. Eftersom godkännanden lämnas av tillsynsmyndigheten både inledningsvis och successivt fordrar det att den skattskyldige elleverantören, som skall göra avdrag, informeras om detta. Godkännanden måste således hela tiden finnas som grund för skatteavdraget. Företag som deltar i programmet måste i försäkran till den skattskyldige elleverantören fortlöpande bekräfta att företaget uppfyller förutsättningarna för skatteavdrag.

Det informationsutbyte som kan bli nödvändigt mellan tillsynsmyndigheten och Skatteverket bör kunna regleras i förordning.

Förslag till lag om program för energieffektivisering

Härigenom föreskrivs följande

Lagens ändamål

1 § Lagens ändamål är att främja en effektiv och miljövänlig användning av energi. I detta syfte innehåller lagen bestämmelser som ger energiintensiva företag en möjlighet att delta i program för energieffektivisering i utbyte mot en nedsättning av energiskatten på elektrisk kraft i enlighet med bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Energieffektiviseringsprogram

2 § Ett företag som vill delta i ett program för energieffektivisering skall vara godkänt av tillsynsmyndigheten.

3 § Ett beslut om godkännande skall meddelas på ansökan från företaget om det

1. uppfyller något av kraven på energiintensitet i 4 §,
2. åtar sig att införa ett energiledningssystem enligt 6 §,
3. åtar sig att genomföra en energianalys enligt 7 §, och
4. åtar sig att genomföra de åtgärder som följer av 2 och 3 och som uppfyller de krav som anges i 8 §.

Närmare föreskrifter om hur en ansökan enligt första stycket skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla meddelas av regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer.

4 § Ett företag är energiintensivt om

1. inköpskostnaden för energiprodukter och el uppgår till minst 3 procent av företagets produktionsvärde, eller
2. energi- och koldioxidskatten uppgår till minst 0,5 procent av företagets förädlingsvärde.

Vid beräkningen av inköpskostnaden enligt första stycket 1 skall el, värme och energiprodukter som används för uppvärmningsändamål och i stationära motorer beaktas samt alla skatter på sådana produkter, utom avdragsgill moms.

Vad som i första stycket sägs om företag skall också gälla en företagsenhet som är organisatoriskt fristående och som kan fungera fristående från företaget i övrigt.

5 § Ett företag som godkänts av tillsynsmyndigheten enligt 3 § och som anmält detta till sin elleverantör kan medges nedsättning av energiskatten på el enligt bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Närmare föreskrifter om vilka uppgifter en anmälan enligt första stycket skall innehålla meddelas av regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer.

Prop. 2003/04:170
Bilaga 2

Energiledningssystem och energianalys

6 § Ett energiledningssystem skall dokumenteras och innehålla

1. en energipolicy,
2. en energikartläggning,
3. ett eller flera energimål,
4. en energihandlingsplan, och
5. en verksamhetsstyrning.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om innehållet i ett energiledningssystem och hur detta skall dokumenteras.

7 § En energianalys skall dokumenteras och utgå från hela företagets energianvändning i syfte att finna åtgärder som innebär en effektiv energianvändning i företagets hela produktionsprocess och hjälpsystem.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om innehållet i en energianalys och hur den skall dokumenteras.

8 § De åtgärder som företaget identifierat vid energikartläggningen och energianalysen skall ingå i företagets energihandlingsplan enligt 6 § första stycket 4 och skall

1. vara relevanta i förhållande till den genomförda energikartläggningen och energianalysen,
2. innebära en betydande effektivisering av företagets elanvändning, och
3. omfatta investeringar med en återbetalningstid om högst tre år.

Uppföljning och kontroll

9 § Ett företag som godkänts enligt 3 § skall inom två år från godkännandet ge in en deklARATION till tillsynsmyndigheten som visar att det

1. fortfarande uppfyller något av kraven på energiintensitet enligt 4 §,
2. infört och tillämpar ett energiledningssystem enligt 6 §,
3. genomfört en energianalys enligt 7 §, och
4. upprättat en energihandlingsplan med åtgärder som avses i

8 §.

Ett företag som uppfyller kraven i första stycket skall få ett förnyat godkännande av tillsynsmyndigheten. Företaget skall anmäla till sin leverantör att det fått ett sådant godkännande.

10 § Tillsynsmyndigheten får befria ett företag från skyldigheten att genomföra en åtgärd som avses i 8 § om

1. den anläggning som åtgärden avser har en kortare livslängd än tre år,
2. det är tekniskt omöjligt att genomföra åtgärden,

3. åtgärden ger en försämrad produktkvalitet, eller
4. planerade förändringar i produktionen innebär att åtgärden blir onödig.

11 § Ett företag som fått ett förnyat godkännande enligt 9 § skall inom tre år från det godkännandet ge in en slutlig deklARATION till tillsynsmyndigheten som visar att företaget fortfarande uppfyller något av kraven på energiintensitet enligt 4 § och att det genomfört de åtgärder som följer av 8 §.

Ett företag som uppfyllt kraven i första stycket skall få ett slutligt godkännande av tillsynsmyndigheten. Företaget skall anmäla till sin elleverantör att det fått ett sådant godkännande.

12 § I en deklARATION enligt 11 § får ett företag ansöka om godkännande för att delta i ett nytt program för energieffektivisering.

Ett godkännande enligt första stycket skall lämnas om företaget uppfyller de krav som följer av 3 § 1, 3 och 4 och fortfarande har ett energiledningssystem enligt 6 §.

I ett nytt program för energieffektivisering skall bestämmelserna i 4–11 och 13 §§ tillämpas. Ett sådant program får påbörjas sedan fem år förflutit från ett godkännande enligt 3 §.

13 § Ett företag som vill avbryta sitt deltagande i ett program för energieffektivisering innan fem år förflutit från ett godkännande enligt 3 § skall till tillsynsmyndigheten anmäla att det inte avser att fullfölja sina åtaganden enligt 3 eller 8 §.

Om företaget har vidtagit åtgärder som följer av åtagandena enligt 3 eller 8 § och är de åtgärdena av en omfattning som rimligtvis kan förväntas med hänsyn till den tid företaget deltagit i programmet för energieffektivisering, skall företaget få ett slutligt godkännande av tillsynsmyndigheten. Företaget skall anmäla till sin elleverantör att det fått ett sådant godkännande.

14 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall utöva tillsyn enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En sådan begäran får förenas med vite.

15 § Tillsynsmyndigheten skall på begäran få tillträde till företagens lokaler i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

16 § Om det finns anledning anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

17 § En ansökan om godkännande enligt 3 §, en deklARATION enligt 9 eller 11 § samt en anmälan enligt 13 § och därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

Överklagande

18 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 5, 7, 9 och 11 §§ lagen om (1994:1776) om skatt på energi skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

5 §

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. yrkesmässigt framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent), 2. yrkesmässigt levererar av honom framställd elektrisk skattepliktig kraft eller av annan framställd elektrisk kraft (leverantör), <i>och</i> 3. <i>den som</i> för annat ändamål än som avses i 9 § säljer och förbrukar elektrisk kraft, som förvärvats utan skatt mot försäkran enligt 11 §.	2. yrkesmässigt levererar av honom framställd elektrisk skattepliktig kraft eller av annan framställd elektrisk kraft (leverantör), 3. för annat ändamål än som avses i 9 § säljer och förbrukar elektrisk kraft, som förvärvats utan skatt mot försäkran enligt 11 §, <i>och</i> 4. <i>omfattas av ett godkännande enligt 3 § första stycket, 9 § andra stycket, 11 § andra stycket, 12 § andra stycket eller 13 § andra stycket lagen (2004:000) om program för energieffektivisering och som förvärvat elektrisk kraft utan skatt mot försäkran enligt 11 § men inte fullföljt sina åtaganden enligt den lagen.</i>

Den för vars räkning elektrisk kraft förs in till Sverige och den som utan att betala ersättning tar emot skattepliktig elektrisk kraft anses ha framställt den elektriska kraften.

7 §⁵

Skyldigheten att betala energiskatt inträder

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2, när elektrisk kraft a) levereras till en förbrukare som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2, <i>eller</i> b) tas i anspråk för annat ändamål än försäljning, <i>och</i>	a) levereras till en förbrukare som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2, b) tas i anspråk för annat ändamål än försäljning, <i>eller</i> c) <i>tagits i anspråk enligt b och då omfattats av ett godkännande enligt 3 § första stycket, 9 § andra stycket, 11 § andra stycket, 12 §</i>

⁵ Senaste lydelse 2002:422.

andra stycket eller 13 § andra stycket lagen (2004:000) om program för energieffektivisering, vid den senare tidpunkt när åtagandet enligt den lagen inte fullföljts,

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 3, när elektrisk kraft levereras till en köpare eller tas i anspråk för annat ändamål än försäljning.

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 3, när elektrisk kraft levereras till en köpare eller tas i anspråk för annat ändamål än försäljning, och

3. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4, när åtagandet inte fullföljts.

9 §⁶

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft som

1. förbrukats eller sålts för förbrukning i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. förbrukats eller sålts för förbrukning för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning eller för användning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

3. förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan framställning av produkter som avses i 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats eller sålts för förbrukning i sådan verksamhet som omfattas av ett godkännande enligt 3 § första stycket, 9 § andra stycket, 11 § andra stycket, 12 § andra stycket eller 13 § andra stycket lagen (2004:000) om program för energieffektivisering i den mån avdrag inte har gjorts enligt 1–4.

11 §⁷

Annan än den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2 får köpa elektrisk kraft utan energiskatt mot att han lämnar en försäkran till leverantören att den elektriska kraften skall användas för ett sådant ändamål som avses i 9 § första stycket 1–3 eller 5.

Annan än den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2 får köpa elektrisk kraft utan energiskatt mot att han lämnar en försäkran till leverantören att den elektriska kraften skall användas enligt 9 §.

⁶ Senaste lydelse prop. 2003/04:1.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2003/04:170
Bilaga 3

Departementspromemorian Förslag till program för energieffektivisering i energiintensiva företag (DS 2003:51) har utsänts på remiss till följande instanser, totalt 39 stycken.

Svea hovrätt, Miljööverdomstolen, Växjö tingsrätt, Miljööverdomstolen, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Södermanslands län, SWEDAC, Kommerskollegium, Ekonomistyrningsverket, Riksskatteverket, Konjunkturinstitutet, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Vetenskapsrådet, Kungliga tekniska högskolan, Luleå tekniska universitet, Handelshögskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola AB, Naturvårdsverket, Stiftelsen för miljöstrategisk forskning, Konkurrensverket, Sveriges Geologiska Undersökning, Statens energimyndighet, Verket för näringslivsutveckling, Verket för innovationssystem, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Jernkontoret, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige, AB Svenska Miljöstyrningsrådet, Gröna Näringens riksorganisation, Industrins utredningsinstitut, Kommitté M 1999:03 Miljöbalkskommittén, Kommitté N 2001:08 Ett system och regelverk för Kyotoprotokollets flexibla mekanismer, Plast och Kemiföretagen, SIS Miljömärkning AB, Skogsindustrierna, Svensk industriförening, Svenska gruvföreningen, Teknikföretagen.

Remissvar har även inkommit från Svenska Kalkföreningen, Svenskt Aluminium och Svenska Tvätteriförbundet.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om program för energieffektivisering

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens ändamål

1 § Lagens ändamål är att främja en effektiv användning av energi. I detta syfte innehåller lagen bestämmelser som ger energiintensiva företag en möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot en befrielse från energiskatten på elektrisk kraft i enlighet med bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Definitioner

2 § I denna lag avses med

företag: ett företag i sin helhet eller en företagsenhet, som inte är mindre än en del av en juridisk person som till sin organisation utgör ett oberoende företag och är en enhet som kan driva sin verksamhet med egna medel,

energiledningssystem: ett standardiserat system för att styra ett företags verksamhet och organisation, vilket syftar till en effektiv energianvändning,

energiaspekter: ett företags verksamheter, aktiviteter, produkter eller tjänster, som påverkar företagets energianvändning,

effektiviserande åtgärd: en åtgärd som medför en minskad användning av elektrisk kraft i en industriell verksamhets tillverkningsprocess i förhållande till användningen i företagets hela verksamhet och som inte innefattar sådan verksamhet som anges i 11 kap. 9 § 2, 3 och 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi, och

elkrävande utrustning: en utrustning vars elanvändning överstiger 30 megawattimmar per år.

Ansökan om godkännande för att delta i ett program för energieffektivisering

3 § Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall vara godkänt av tillsynsmyndigheten. Ett godkännande skall meddelas på ansökan av företaget om det

1. uppfyller något av kraven på energiintensitet i 4 §,
2. bedriver industriell verksamhet, och
3. använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen.

Ett godkännande skall gälla från det månadskifte som följer efter den dag då en fullständig ansökan kommit in till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en ansökan om godkännande skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

Prop. 2003/04:170
Bilaga 4

4 § Ett företag skall vid tillämpningen av denna lag anses energiintensivt om

1. inköpskostnaderna för energiprodukter och el uppgått till minst 3 procent av företagets produktionsvärde under basåret, eller

2. energi-, koldioxid- och svavelskatterna på de energiprodukter och den el som förbrukats av företaget under basåret uppgått till minst 0,5 procent av företagets förädlingsvärde under samma period.

Vid beräkningen av inköpskostnaderna samt förbrukningen av energiprodukter och el skall el, värme och energiprodukter som används för uppvärmning och i stationära motorer beaktas, samt de energi-, koldioxid-, och svavelskatter som tagits ut på sådana produkter. Sådana skatter skall beräknas på de energimängder som använts av företaget under basåret, men efter de skattenivåer som gäller när ansökan om godkännande görs.

Med basår enligt första stycket 1 och 2 avses det kalenderår som föregår en ansökan om godkännande enligt 3 §, eller ett annat kalenderår som väl avspeglar företagets industriella verksamhet.

Energiledningssystem

5 § Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall inom två år från ett godkännande enligt 3 §

1. tillämpa ett standardiserat energiledningssystem som uppfyller de krav som följer av 6 § och låta ett ackrediterat certifieringsorgan certifiera systemet, och

2. fullgöra de särskilda skyldigheter som följer av 7–10 §§.

6 § Det standardiserade energiledningssystem som ett företag tillämpar skall dokumenteras och innehålla krav om att företaget

1. fastställer en energipolicy, som är relevant för verksamhetens art och omfattning, anger de övergripande riktlinjerna för företagets energianvändning och arbete med energiledningssystemet och innehåller ett åtagande om en fortlöpande effektivisering av företagets energianvändning,

2. fortlöpande kartlägger och analyserar företagets betydande energiaspekter och identifierar energieffektiviserande åtgärder,

3. fastställer energimål för de betydande energiaspekterna, som är förenliga med företagets energipolicy samt är mätbara och tidsbestämda,

4. upprättar en handlingsplan, som anger vilka åtgärder som krävs för att företagets energimål skall uppnås, vilka resurser som krävs för sådana åtgärder och när dessa åtgärder skall inledas och vara genomförda,

5. fastställer rutiner, som säkerställer att företaget

a) värderar den energianvändning som följer av projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar, drift och underhåll av sådana anläggningar, inköp av energikrävande utrustning och råvaror till

sådana anläggningar samt nya eller ändrade verksamheter, produkter eller tjänster,

b) regelbundet övervakar och mäter den energianvändning som har betydelse för att energimålen uppnås,

c) förebygger och korrigerar avvikelser från energiledningssystemet, samt

d) dokumenterar energiledningssystemet, delger de anställda dokumentationen och utbildar de anställda så att energiledningssystemet fungerar på ett tillförlitligt sätt, och

6. skapar en organisationsstruktur och tillhandahåller de resurser som krävs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt.

Särskilda skyldigheter utöver energiledningssystemet

7 § Utöver vad som följer av 6 § 2 skall den fortlöpande kartläggningen och analysen

1. beskriva energianvändningen i företagets produktionsprocesser och hjälpsystem och hur dessa kan samverka i energieffektiviserande syfte,

2. innehålla en bedömning av hur företagets energianvändning kan förändras på kort och lång sikt till följd av planerade eller förväntade ändringar i produktionsförhållandena, och

3. identifiera eleffektiviserande åtgärder i företagets hela tillverkningsprocess.

8 § De eleffektiviserande åtgärder som företaget identifierat vid en kartläggning och analys enligt 6 § 2 och 7 §, och som var och en har en återbetalningstid om högst tre år, skall fastställas i en åtgärdsförteckning och tas upp i en sådan handlingsplan som avses i 6 § 4.

En eleffektiviserande åtgärd som har en längre återbetalningstid än den som anges i första stycket får också fastställas i en sådan åtgärdsförteckning, om det behövs för att uppfylla kravet på en betydande effektivisering enligt 11 § andra stycket 3.

Återbetalningstiden skall beräknas utan ränta och baseras på den investering som åtgärden medför, det genomsnittliga elpris som företaget betalat under det år då åtgärdsförteckningen fastställdes och den förväntade minskade elanvändning som åtgärden medför vid en oförändrad produktionsvolym.

9 § Utöver vad som följer av 6 § 5 a skall företaget vid projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar identifiera olika lösningar och bedöma hur de i energieffektiviserande syfte kan samverka med den befintliga anläggningen samt bedöma vilka livscykelkostnader de har.

En lösnings livscykelkostnad skall beräknas som summan av den investering som lösningen medför och lösningens energikostnad under dess förväntade brukstid.

10 § Utöver vad som följer av 6 § 5 a, skall företaget, vid inköp av en elkrävande utrustning, välja den utrustning som tillhör den mest energieffektiva klassen om sådan finns angiven, eller har den lägsta livs-

cykelkostnaden, om merkostnaden för den mest energieffektiva utrustningen, jämförd med en i andra avseenden likvärdig utrustning, har en återbetalningstid om högst tre år.

En utrustnings livscykelkostnad skall beräknas som summan av den investering som utrustningen medför och utrustningens elkostnad under dess förväntade brukstid, omräknade till nuvärdet. Ett sådant nuvärde får beräknas som rakt nuvärde eller med annuitet och med hänsyn till kalkylränta och prisförändringar.

Återbetalningstiden skall beräknas utan ränta och baseras på den investering som utrustningen medför, det genomsnittliga elpris som företaget betalat under det år då inköpet görs och den förväntade minskade elanvändning som utrustningen medför vid en oförändrad produktionsvolym.

Redovisning och tillsynsmyndighetens bedömning av företagens åtaganden

11 § När två år förflutit från ett godkännande enligt 3 § skall företaget inom tre månader till tillsynsmyndigheten ge in en redovisning av programperiodens första två år.

Tillsynsmyndigheten skall bedöma om företagets redovisning kan fastställas. Ett beslut om att fastställa redovisningen skall meddelas om företaget

1. tillämnar ett standardiserat energiledningssystem och givit in ett certifieringsintyg från ett ackrediterat certifieringsorgan, som visar att energiledningssystemet uppfyller de krav som anges i 6 §,

2. genomfört och givit in en kartläggning och analys som uppfyller de krav som följer av 7 §,

3. givit in en åtgärdsförteckning som uppfyller de krav som följer av 8 § och de eleffektiviserande åtgärderna, sammantagna, förväntas medföra en betydande effektivisering av elanvändningen i tillverkningsprocessen, och

4. försäkrat att det infört rutiner för projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar samt för inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar och givit in en dokumentation, som visar att rutinerna uppfyller de krav som följer av 9 och 10 §§.

En fastställd redovisning innebär att företaget har rätt att fortsätta att delta i programmet.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en redovisning skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

12 § Om tillsynsmyndigheten inte kan fastställa en redovisning enligt 11 §, skall myndigheten omgående återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

13 § Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten, på ansökan av företaget, besluta att en eleffektiviserande åtgärd som omfattas av ett fastställelsebeslut enligt 11 § andra stycket 3 inte behöver genomföras

under programperioden, eller att en rutin som omfattas av ett fastställelsebeslut enligt 11 § andra stycket 4 inte behöver tillämpas i ett enskilt fall.

14 § När fem år förflutit från ett godkännande enligt 3 § skall företaget inom tre månader ge in en slutlig redovisning till tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten skall bedöma om företagets redovisning kan fastställas. Ett beslut om att fastställa redovisningen skall meddelas om företaget

1. tillämpat ett standardiserat energiledningssystem och givit in ett certifieringsintyg från ett ackrediterat certifieringsorgan, som visar att energiledningssystemet uppfyller de krav som anges i 6 §,

2. genomfört de eleffektiviserande åtgärder som fastställts enligt 11 § andra stycket 3 och som inte omfattas av ett beslut enligt 13 §, och

3. haft anledning att tillämpa sådana rutiner som fastställts enligt 11 § andra stycket 4 och som inte omfattas av ett beslut enligt 13 § och redovisat vilken energieffektivisering dessa medfört.

En fastställd redovisning innebär att företaget fullgjort sina åtaganden enligt programmet.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en redovisning skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

15 § Om ett företag inte genomfört en sådan eleffektiviserande åtgärd som fastställts enligt 11 § andra stycket 3 och som inte omfattas av ett beslut enligt 13 §, skall tillsynsmyndigheten i ett beslut enligt 14 § fastställa den icke genomförda åtgärdens andel av den totala eleffektivisering som alla åtgärder skulle ha medfört enligt 11 § andra stycket 3.

16 § Om ett företag vill delta i ett nytt program för energieffektivisering, som skall starta i direkt anslutning till den pågående programperioden, skall företaget ansöka om ett nytt godkännande enligt 3 § innan den pågående programperioden löpt ut. Ett nytt beslut om godkännande enligt 3 § skall gälla från den tidpunkt då den tidigare programperioden löpte ut.

Återkallelse av beslut om godkännande och fastställda redovisningar

17 § Om ett företag vill avbryta sitt deltagande i ett program för energieffektivisering, eller om det ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller de krav som anges i 3 § andra stycket, skall företaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Har tillsynsmyndigheten fått en sådan anmälan, eller har den av annan anledning fått kännedom om att företaget ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt, skall myndigheten omgående återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Har ett beslut om att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet meddelats efter ett fastställelsebeslut enligt 11 § och har företaget

inte genomfört en sådan eleffektiviserande åtgärd som fastställts enligt 11 § andra stycket 3 och som inte omfattas av ett beslut enligt 13 §, skall tillsynsmyndigheten i ett beslut enligt andra stycket fastställa den icke genomförda åtgärdens andel av den totala eleffektivisering som alla åtgärder skulle ha medfört enligt 11 § andra stycket 3.

18 § Om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 § och dessa uppgifter haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering, skall tillsynsmyndigheten omgående återkalla tidigare meddelade beslut som ger företaget rätt att delta i programmet. Tillsynsmyndigheten skall då besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet.

Om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en redovisning enligt 14 § och dessa uppgifter haft betydelse för företagets rätt att få en sådan redovisning fastställd, skall tillsynsmyndigheten omgående återkalla det tidigare meddelade fastställelsebeslutet enligt 14 §.

Beslut enligt första och andra stycket gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet. Har företaget inte genomfört en sådan eleffektiviserande åtgärd som fastställts enligt 11 § första stycket 3 och som inte omfattas av ett beslut enligt 13 §, skall tillsynsmyndigheten i ett beslut enligt andra stycket fastställa den icke genomförda åtgärdens andel av den totala eleffektivisering som alla åtgärder skulle ha medfört enligt 11 § andra stycket 3.

Tillsyn

19 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall utöva tillsyn enligt denna lag och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

20 § Tillsynsmyndigheten får förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter eller handlingar eller att lämna upplysningar i den utsträckning det behövs för tillsynen.

21 § Om ett företag inte lämnar en redovisning enligt 11 eller 14 § i rätt tid, eller om den lämnade redovisningen är ofullständig, får tillsynsmyndigheten förelägga företaget att lämna en redovisning eller att göra de kompletteringar som behövs. Föreläggande får även ges att lämna uppgifter och att visa upp handlingar i den utsträckning det behövs för kontrollen av att redovisningen är korrekt.

22 § Tillsynsmyndigheten skall på begäran få tillträde till företagets lokaler och områden som hör till sådana lokaler i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

23 § Ett föreläggande enligt 20 eller 21 §, eller en begäran enligt 22 §, får förenas med vite.

Om det finns anledning anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning

av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Prop. 2003/04:170
Bilaga 4

Elektronisk hantering

24 § En ansökan om godkännande enligt 3 §, en redovisning enligt 11 eller 14 § samt en anmälan enligt 17 § och därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

Ansvar

25 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet lämnar en oriktig eller vilseledande uppgift i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 § om uppgiften haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering.

Är ett brott som avses i första stycket att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år. I ringa fall döms inte till ansvar.

26 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalkens eller skattebrottslagens (1971:69) bestämmelser.

27 § Den som överträtt ett vitesföreläggande får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet.

Överklagande

28 § Beslut av tillsynsmyndigheten i följande frågor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol

1. godkännande enligt 3 §,
2. fastställande av en redovisning enligt 11 eller 14 §,
3. återkallelse enligt 12, 17 och 18 §§,
4. undantag från rutiner eller åtgärder enligt 13 §, och
5. föreläggande eller begäran som förenats med vite enligt 23 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2004.

2. Ett företag som inom tre månader från lagens ikraftträdande ansöker om godkännande enligt 3 §, har rätt att tillgodoräkna sig programtid från och med den 1 juli 2004, om ansökningsen leder till ett beslut om godkännande. Ett sådant beslut om godkännande skall anses gälla från och med den 1 juli 2004.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi dels att 11 kap. 5, 9, 11 och 12 §§ samt rubriken närmast före 11 kap. 12 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 11 kap. 7 § skall lyda ”Skattskyldighetens inträde m.m.”,

dels att det i lagen skall införas åtta nya paragrafer, 1 kap. 8 § samt 11 kap. 7 a, 7 b, 11 a–11 c, 13 och 14 §§, samt närmast före 11 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 §

Med tillsynsmyndighet i 11 kap. menas den myndighet som avses i 19 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering.

11 kap.

5 §

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. yrkesmässigt framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent),
2. yrkesmässigt levererar av honom framställd elektrisk skattepliktig kraft eller av annan framställd elektrisk kraft (leverantör),
och
3. *den som för annat ändamål än som avses i 9 § säljer eller förbrukar elektrisk kraft, som förvärvats utan skatt mot försäkran enligt 11 §.*

2. yrkesmässigt levererar av honom framställd elektrisk skattepliktig kraft eller av annan framställd elektrisk kraft (leverantör),

3. för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 säljer eller förbrukar elektrisk kraft, som förvärvats utan skatt mot försäkran enligt 11 §,

4. *för annat ändamål än det som var föremål för skattefriheten, säljer eller förbrukar elektrisk kraft som befriats från skatt enligt 9 § 7.*

Den som godkänts att delta i ett program för energieffektivisering enligt 3 § lagen (2004:00) om program för energieffektivisering och som förbrukat elektrisk kraft för vilken ingen skatt tagits ut enligt 9 § 7 eller skatten återbetalats enligt 13 § är skyldig att betala energiskatt om tillsynsmyndigheten beslutar att,

a) åtagandena enligt 14 § lagen om program för energieffektivisering, helt eller delvis inte är uppfyllda, eller

b) återkalla godkännanden enligt 12, 17 eller 18 § lagen om program för energieffektivisering.

Den för vars räkning elektrisk kraft förts in till Sverige och den som utan att betala ersättning tar emot skattepliktig elektrisk kraft anses ha framställt den elektriska kraften.

7 a §

Skyldigheten att betala energiskatt för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4 inträder när elektrisk kraft tas i anspråk för annat ändamål än sådan industriell verksamhet i tillverkningsprocessen som omfattas av ett godkännande att delta i programmet för energieffektivisering.

7 b §

Skyldigheten att betala energiskatt för den som är skattskyldig enligt 5 § andra stycket inträder när tillsynsmyndigheten beslutat att

1. åtagandena enligt programmet inte uppfyllts, eller
2. återkalla godkännandet att delta i programmet.

Skatt enligt första stycket skall betalas för den elektriska kraft som förbrukats under den tid som den skattskyldige deltog i programmet, i förhållande till den andel av åtagandena enligt programmet som den skattskyldige inte uppfyllt. Skatten skall bestämmas till ett belopp som motsvarar vid varje tidpunkt gällande skattesats och med beaktande av vid tidpunkten gällande bestämmelser om hel eller delvis befrielse från skatt.

Redovisningsperioden skall omfatta den tid som den skattskyldige deltagit i programmet.

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft som

1. förbrukats eller sålts för förbrukning i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats eller sålts för förbrukning för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan framställning av produkter som avses 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats eller sålts för förbrukning i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2.

5. förbrukats eller sålts för förbrukning i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2,

6. förbrukats i den industriella tillverkningsprocessen hos den skattskyldige som omfattas av ett godkännande att delta i program för energieffektivisering enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2, 3 eller 5,

7. har tagits emot av en skattebefriad förbrukare i enlighet med vad som framgår av dennes godkännande enligt 11 a §, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2, 3 eller 5.

11 §⁹

Annan än den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2 får köpa elektrisk kraft utan energiskatt mot att han lämnar en försäkran till leverantören att den elektriska kraften skall användas för ett sådant ändamål som avses i 9 §.

Annan än den som är skattskyldig får köpa elektrisk kraft utan energiskatt mot att han lämnar en försäkran till leverantören att den elektriska kraften skall användas för ett sådant ändamål som avses i 9 § 1–5.

⁸ Lydelse enligt prop. 2003/04:144.

⁹ Senaste lydelse 2003:810.

11 a §

Som skattebefriad förbrukare får godkännas den som

1. förbrukar elektrisk kraft i den del av tillverkningsprocessen i industriell verksamhet som inte avses i 9 § 2, 3 eller 5,

2. omfattas av ett godkännande att delta i program för energi-effektivisering enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering, och

3. med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheter i övrigt är lämplig.

Ett godkännande som skattebefriad förbrukare får meddelas för viss tid eller tills vidare. Ett godkännande får förenas med villkor.

Den som godkänts som skattebefriad förbrukare har rätt att från en skattskyldig köpa elektrisk kraft utan skatt i det fall som avses i första stycket.

11 b §

En skattebefriad förbrukare skall löpande bokföra inköp och förbrukning av elektrisk kraft befriad från skatt och på lämpligt sätt se till att det finns underlag för kontrollen av att den elektriska kraft som köpts in befriad från skatt använts för det ändamål som var förutsättning för skattebefrielsen.

11 c §

Ett godkännande som skattebefriad förbrukare får återkallas om

1. tillsynsmyndigheten enligt 12, 17 eller 18 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering har återkallat godkännandet att delta i programmet,

2. förutsättningarna för godkännandet som skattebefriad för-

*brukare i övrigt inte längre finns,
3. den elektriska kraften har
använts för annat ändamål än som
anges i godkännandet som skatte-
befriad förbrukare,*

*4. förbrukaren inte fullgör sina
skyldigheter enligt 11 b §, eller*

*5. förbrukaren inte medverkar
vid skatterevision enligt skatte-
betalningslagen (1997:483).*

*Beslut om återkallelse gäller
omedelbart, om inte något annat
anges i beslutet.*

Återbetalning av energiskatt   Återbetalning av energiskatt m.m.

12 §¹⁰

Om elektrisk kraft har förbrukats i annan yrkesmässig verksamhet än vid växthusodling eller i yrkesmässig skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, beslutar beskattningsmyndigheten efter ansökan om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraften.

Ansökan om återbetalning skall omfatta perioden den 1 juli – den 30 juni (årsperiod). Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns. Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och ett belopp beräknat efter skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del av skillnaden som överstiger 1 000 kronor per årsperiod.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och ett belopp beräknat efter skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del av skillnaden som överstiger 1 000 kronor per årsperiod.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av årsperioden respektive kalenderkvartalet.

¹⁰ Senaste lydelse 2003:810.

13 §¹¹

Beskattningsmyndigheten beslutar, efter ansökan, om återbetalning av energiskatten om sådan har påförts elektrisk kraft som

1. förbrukats i den del av tillverkningsprocessen i industriell verksamhet som inte avses i 9 § 2, 3 eller 5, och

2. omfattas av ett godkännande att delta i program för energieffektivisering enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering.

14 §

Ansökan om återbetalning enligt 12 och 13 §§ skall omfatta perioden den 1 juli – den 30 juni (årsperiod). Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av årsperioden respektive kalenderkvartalet.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2004. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

2. Den som omfattas av punkten 2 i övergångsbestämmelsen till lagen (2004:000) om program för energieffektivisering har, efter ansökan, rätt till återbetalning av påfordrad energiskatt på elektrisk kraft som förbrukats i den del av tillverkningsprocessen i industriell verksamhet som inte omfattas av 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5 lagen om skatt på energi, för tiden efter den 30 juni 2004 men före lagens ikraftträdande. Ansökan om återbetalning av skatt skall ha inkommit till beskattningsmyndigheten senast den 31 december 2005.

¹¹ Tidigare 13 § upphävd genom 2002:422.

Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 §, 10 kap. 32 a § och 11 kap. 1 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

Vad som sägs i denna lag om skatt och skattskyldig gäller även

1. avgift och avgiftsskyldig,
2. belopp som skall dras från ersättning för arbete, ränta eller utdelning för betalning av preliminär skatt (avdragen skatt) och den som är skyldig att göra sådant avdrag, samt
3. skattetillägg, förseningsavgift, kontrollavgift och ränta och den som är skyldig att betala skattetillägg, avgift eller ränta.

Med skatt likställs

1. belopp som någon annan än den skattskyldige är betalningsskyldig för enligt denna lag eller, såvitt gäller belopp som har debiterats enligt denna lag, 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag, och

2. belopp som betalats tillbaka till den skattskyldige men som på grund av ett senare beskattningsbeslut skall betalas in igen till Skatteverket.

Med skattskyldig likställs

1. handelsbolag även om det inte är skyldigt att betala någon av de skatter som anges i 1 §,
2. den som har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen (1994:200),
3. den som utan att vara skattskyldig här i landet har fått en F-skattsedel enligt 4 kap. 7 eller 8 §,
4. den som Skatteverket enligt 23 kap. 3 § har beslutat skall svara för redovisning och betalning av skatt som hänför sig till verksamhet som bedrivs genom enkelt bolag eller partrederi,
5. den som är grupphuvudman enligt 6 §,
6. delägare i handelsbolag som enligt 2 kap. 20 § lagen om handelsbolag och enkla bolag har ålagts betalningsskyldighet för skatt,
7. dödsbo som enligt 54 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall förskjuta arvsskatt,
8. den som har rätt till återbetalning enligt
  - a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
  - b) 8 § lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,
  - c) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller
  - d) 28–30 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
9. den som har rätt till återbetalning, kompensation eller ned-sättning enligt 9 kap. 2–6 §§ eller

9. den som har rätt till återbetalning, kompensation eller ned-sättning enligt 9 kap. 2–6, 8 a, 9,

¹ Senaste lydelse 2003:747.

8 a, 9, 10 eller 11 § eller 11 kap. 12 § lagen (1994:1776) om skatt på energi eller omfattas av ett slutligt beslut om skattnedsättning enligt 9 kap. 9 b § andra stycket samma lag, och

10. den som i egenskap av företrädare för en juridisk person är betalningsskyldig enligt 12 kap. 6 eller 6 a § eller som träffat överenskommelse enligt 12 kap. 7 c §.

10 eller 11 § eller 11 kap. 12 eller 13 § lagen (1994:1776) om skatt på energi eller omfattas av ett slutligt beslut om skattnedsättning enligt 9 kap. 9 b § andra stycket samma lag, och

10 kap. 32 a §²

Den som är skattskyldig enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och som inte skall registreras enligt 3 kap. 1 § första stycket 7 f–h, skall redovisa skatten i en särskild skattedeklaration för varje skattepliktig händelse. Deklarationen skall lämnas in senast fem dagar efter den skattepliktiga händelsen.

Den som är skattskyldig enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och som inte skall registreras enligt 3 kap. 1 § första stycket 7 f–h, skall redovisa skatten i en särskild skattedeklaration för varje skattepliktig händelse. Deklarationen skall lämnas in senast fem dagar efter den skattepliktiga händelsen. *För den som är skattskyldig enligt 11 kap. 5 § första stycket 4 eller 5 lagen om skatt på energi skall dock deklarationen lämnas in senast en månad efter den skattepliktiga händelsen.*

Även den som är skattskyldig enligt 16 § första stycket lagen om tobaksskatt, 15 § lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 § lagen om skatt på energi och som inte företräds av en representant som är godkänd av Skatteverket skall redovisa skatten i en särskild skattedeklaration för varje skattepliktig händelse. Deklarationen skall lämnas in senast vid den skattepliktiga händelsen.

Om den som är skattskyldig enligt 9 § 5 eller 16 § fjärde stycket lagen om tobaksskatt, 8 § 5 lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 1 § 5 lagen om skatt på energi inte ställt säkerhet för skattens betalning, skall deklarationen i stället för vad som föreskrivs i första stycket lämnas in senast vid den skattepliktiga händelsen.

11 kap. 1 §³

Genom beskattningsbeslut bestäms om den som är skattskyldig skall betala skatt eller få tillbaka skatt och skattens storlek.

² Senaste lydelse 2003:664.

³ Senaste lydelse 2003:747.

Som beskattningsbeslut anses också

1. beslut om betalningsskyldighet enligt 12 kap.,
2. omprövningsbeslut enligt 21 kap.,
3. beslut i fråga om återbetalning av ingående skatt enligt 10 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen (1994:200),
4. beslut om betalningsskyldighet för arvsskatt och gåvoskatt enligt lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
5. beslut om återbetalning av skatt enligt
  - a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
  - b) 8 § lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,
  - c) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller
  - d) 28–30 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
6. beslut om återbetalning, kompensation eller nedsättning enligt 9 kap. 2–6 §§, 8 a, 9 eller 9 b § andra stycket eller 10 eller 11 § eller 11 kap. 12 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, och
6. beslut om återbetalning, kompensation eller nedsättning enligt 9 kap. 2–6, 8 a, 9 §, 9 b § andra stycket eller 10, 11 § eller 11 kap. 12 eller 13 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, och
7. överenskommelse om betalningsskyldighet enligt 12 kap. 7 c §, om företrädaren har fullföljt en överenskommelse på överenskommet sätt inom rätt tid.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2004.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2004-06-01

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Magnusson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och justitierådet Nina Pripp.

Enligt en lagrådsremiss den 29 april 2004 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om program för energieffektivisering,
2. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi, och
3. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Susanne Åkerfeldt samt kansliråden Karin Sjökvist och Jan Larsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

De remitterade lagförslagen hänger samman med rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet. Direktivet (i fortsättningen kallat EG-direktivet) innehåller bl.a. bestämmelser om minimiskattenivåer för motorbränslen och bränslen för uppvärmning samt för elektricitet. När det gäller yrkesmässig användning av elektricitet skall minimiskattenivån vara 0,5 euro per megawattimme (se tabell C i bilaga 1 till direktivet).

För svensk del gäller f.n. enligt 11 kap. 3 § första stycket 1 lagen om skatt på energi (energiskattelagen) att någon energiskatt inte tas ut på elektrisk kraft som förbrukas i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen. Med hänsyn till EG-direktivet införs emellertid, med verkan fr.o.m. den 1 juli 2004, skatt på sådan elektricitet (SFS 2003:810). Skatten uppgår till 0,5 öre per kilowattimme, vilket ungefär motsvarar miniminivån i EG-direktivet.

EG-direktivet öppnar emellertid vissa möjligheter att underskrida de föreskrivna miniminivåerna för skatt på energiprodukter och elektricitet. Medlemsstaterna får sålunda tillämpa skattenivåer ned till noll på energiprodukter och elektricitet som används av energiintensiva företag, under förutsättning att det ingås avtal eller införs system för handel med utsläppsrätter eller likvärdiga arrangemang, som leder till att miljöskyddsmål uppnås eller till att energieffektiviteten förbättras (se artikel 17 punkt 1 b och punkt 2). Enligt artikel 17 punkt 4 måste emellertid avtalen, systemen för handel med utsläppsrätter eller likvärdiga arrangemang leda till att miljömål eller ökad energieffektivitet uppnås, i stort sett motsvarande vad som skulle ha uppnåtts om gemenskapens vanliga minimiskattesatser hade iakttagits.

Det framlagda förslaget till lag om program för energieffektivisering skall ses mot bakgrund av de angivna undantagsbestämmelserna i EG-direktivet. Lagen öppnar möjlighet för energiintensiva företag som bedriver industriell verksamhet och använder elektrisk kraft i tillverknings-

processen att delta i femåriga program för energieffektivisering. Ett företag som vill delta i ett sådant program skall vara godkänt av en tillsynsmyndighet och följa en stor mängd detaljföreskrifter som uppställs i lagen. Tillsynsmyndigheten skall kontrollera att företaget har uppfyllt sina åligganden dels när två år av programtiden har förflutit, dels vid programtidens slut. Har åliggandena uppfyllts, kan företaget erhålla befrielse från energiskatt. Bestämmelser om detta föreslås bli införda i energiskattelagen.

Enligt Lagrådets mening inger de framlagda lagförslagen betänkligheter i flera avseenden.

Det finns till en början anledning att ifrågasätta lagstiftningens praktiska betydelse. Den skattebefrielse som det kan bli fråga om uppgår, som nämnts, inte till mer än 0,5 öre per kilowattimme. Energiintensiva företag har anledning att – även utan en skattebefrielse av denna storlek – vidta ekonomiskt försvarbara åtgärder som leder till en minskad förbrukning av elektrisk kraft. I förhållande till den elkostnad som kan sparas genom den bortfallande förbrukningen är skatten obetydlig. Skattens styrande effekt på företagens handlande får därför antas vara mycket begränsad.

Till detta kommer att de företag som vill delta i ett program för energieffektivisering enligt den nya lagen måste underkasta sig ett omfattande byråkratiskt system. De måste bl.a. införa och tillämpa ett standardiserat energiledningssystem, ge in ett certifieringsintyg från ett ackrediterat certifieringsorgan avseende detta system och upprätta en detaljerad åtgärdsförteckning. De skall också vid två olika tillfällen under den femåriga programperioden ge in utförliga redovisningar till tillsynsmyndigheten. Även om företagen i någon utsträckning redan skulle ha tillgång till det underlag som behövs för att uppfylla lagens krav synes det klart att de kommer att få vidkännas kostnader för olika administrativa åtgärder. Av större betydelse är att företagen, för att kunna uppnå de effektivitetsmål som uppställs, i allmänhet kommer att tvingas genomföra investeringar och liknande kostnadskrävande åtgärder.

Med hänsyn till det anförda kan det enligt Lagrådets mening ifrågasättas om lagförslagen kan antas tillgodose de syften som anges i lagrådsremissen.

En central fråga är hur den föreslagna lagen om program för energieffektivisering förhåller sig till EG-direktivet, dvs. om ett företag som vidtar de åtgärder som lagen föreskriver därmed också uppfyller det villkor för skattebefrielse som ställs upp i direktivet. Här uppstår det problemet att direktivet inte är alldeles lättolkat och att det i varje fall är ägnat att vålla praktiska tillämpningssvårigheter.

Som framgår av den tidigare redogörelsen för direktivets innehåll krävs det, för att minimiskattenivån beträffande elektrisk kraft skall få underskridas, att medlemsstaten genomför ett arrangemang som leder till att ökad energieffektivitet uppnås, i stort sett motsvarande vad som skulle ha uppnåtts om gemenskapens vanliga minimiskattesats hade iakttagits. Bestämmelsen bygger uppenbarligen på uppfattningen att en tillämpning av den ”vanliga” minimiskattesatsen för yrkesmässig elanvändning, 0,5 euro per megawattimme, ger företagen ett incitament att minska sin elanvändning och därigenom eliminera den kostnadshöjande effekten av skatten. Mot denna uppfattning kan i princip inga invändningar riktas.

Det kommer dock, enligt Lagrådets mening, att uppstå stora praktiska svårigheter att göra den jämförelse som bestämmelsen förutsätter. Det gäller först att för varje enskilt företag bedöma vilken styrande effekt på företagets handlande som skatten, om den tillämpades, skulle medföra. Denna effekt varierar självfallet från företag till företag, beroende framför allt på vilka åtgärder företaget kan genomföra för att effektivisera sin användning av elektrisk kraft. De åtgärder som står ett företag till buds beror i sin tur på vilka åtgärder företaget redan har genomfört. Till den osäkerhet som är förenad med bedömningen av skattens styreffekt kommer den ytterligare svårighet som föreligger att bedöma vilka effekter planerade åtgärder kan komma att få på elanvändningen.

Skäl talar för att EG-direktivet skall förstås så att, om skattens styreffekt i fråga om ett visst företag är liten, t.ex. därför att företaget redan har genomfört omfattande effektiviseringsåtgärder, kravet på ytterligare sådana åtgärder får ställas lägre än när ett företag med enkla medel kan åstadkomma en betydande effektivisering. Det kan emellertid tänkas att ett företag som i och för sig skulle kunna vidta effektiviseringsåtgärder som helt och hållet skulle eliminera skattens kostnadshöjande effekt nöjer sig med att genomföra åtgärder som är mindre långtgående. Fråga uppstår om företaget i ett sådant fall kan erhålla en partiell skattebefrielse. En sådan möjlighet står i dålig överensstämmelse med artikel 17 punkt 4 i EG-direktivet. Som Lagrådet skall återkomma till bygger emellertid förslaget till lag om program för energieffektivisering på att den angivna möjligheten finns (se 15 § i lagförslaget).

I den föreslagna lagen om program för energieffektivisering har man, utan att lämna någon närmare motivering, valt att frångå formuleringen i artikel 17 punkt 4 i EG-direktivet. Den centrala bestämmelsen, som finns i 11 § andra stycket punkt 3, innebär att ett företag, för att få fullfölja programmet, skall vidta eleffektiviserande åtgärder som sammantagna kan förväntas medföra ”en betydande effektivisering av elanvändningen i tillverkningsprocessen”. I författningskommentaren sägs att med ”en betydande effektivisering” avses en effektivisering om cirka 2 procent under den femåriga programtiden. I ett högteknologiskt företag, som har modern utrustning och som nyligen har gjort omfattande investeringar i ny teknik, skall kraven kunna sättas något lägre.

Enligt Lagrådets mening kan flera invändningar riktas mot den återgivna lagbestämmelsen. Bortsett från att formuleringen ”betydande effektivisering” är otydlig synes den sakna stöd i EG-direktivet. Skulle skattens styrande effekt för ett visst företag vara liten torde, som nyss har framhållits, direktivet inte kräva mer än att de eleffektiviserande åtgärder som skall vidtas motsvarar denna styreffekt, oavsett om resultatet blir en ”betydande” eller en liten effektivisering. Det är också osäkert om den i författningskommentaren angivna effektiviseringsnivån om cirka 2 procent alltid uppfyller EG-kraven.

För att man inte skall komma i konflikt med EG-direktivets bestämmelser kan det övervägas att utforma lagtexten i enlighet med artikel 17 punkt 4. Då kvarstår emellertid de tidigare berörda tillämpningssvårigheterna.

Lagrådet har i ett tidigare yttrande uttalat sig om lämpligheten av att i svensk skattelag använda sig av formuleringar i ett EG-direktiv (se prop. 2000/01:118 bilaga 5 s. 242). Lagrådets yttrande gällde utformningen av

en bestämmelse om vilka produkter som skulle beläggas med tobaksskatt. Lagrådet uttalade att, trots att bestämmelsen hade utformats efter mönster av en bestämmelse i ett EG-direktiv, den måste preciseras så att det med rimlig grad av säkerhet kunde avgöras vilka typer av produkter den kunde komma att tillämpas på. I avsaknad av ett avgörande från EG-domstolen krävdes enligt Lagrådets mening att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet gjordes ett ställningstagande angående direktivbestämmelsens innebörd som kunde läggas till grund för en mer preciserad lagregel.

Vad Lagrådet sålunda yttrade har giltighet även i det nu aktuella lagstiftningsärendet. Innan en proposition föreläggs riksdagen bör således de relevanta bestämmelserna i EG-direktivet analyseras och ställning tas till hur bestämmelserna bör tillämpas i olika situationer. På grundval av detta ställningstagande bör i lagen om program för energieffektivisering föras in regler som på ett tydligt sätt anger vilka mål som skall uppnås för att ett företag skall kunna erhålla befrielse från energiskatt.

Efter de allmänna påpekanden som nu har gjorts övergår Lagrådet till att mera i detalj kommentera de olika paragraferna i de framlagda lagförslagen.

Förslaget till lag om program för energieffektivisering

2 §

I paragrafen har tagits in definitioner av ett antal begrepp som förekommer i lagen.

Bl.a. finns en definition av ”företag” som nära svarar mot den som i artikel 11 punkt 2 i EG-direktivet ges för ”företagsenhet”. Lagrådet förordar att definitionen omformuleras för att bättre svara mot svenska förhållanden, förslagsvis enligt följande: ”ett företag i sin helhet eller en del av ett företag som kan driva sin verksamhet självständigt och med egna medel.”.

I paragrafen definieras också ”energiaspekter”. Detta begrepp förekommer i 6 § i lagförslaget. Som framgår av det följande föreslår Lagrådet en omformulering av denna paragraf som innebär att begreppet inte längre står kvar där. Definitionen i förevarande paragraf bör därför utgå.

3 §

Första stycket

I paragrafen finns bestämmelser om godkännande för att delta i ett program för energieffektivisering. För att ett godkännande skall meddelas krävs det enligt första stycket att företaget (1) uppfyller något av kraven på energiintensitet i 4 §, (2) bedriver industriell verksamhet och (3) använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen.

Av förslaget till lag om ändring i energiskattelagen följer att någon energiskatt inte kommer att belasta sådan elektrisk kraft som ett företag förbrukat i ett effektiviseringsprogram (se närmare 11 kap. 9 § första stycket 6 och 7 samt 13 §). Förslaget innebär att företaget under i vart fall de två första åren redan genom ett godkännande enligt förevarande para-

graf kan få en sådan skatteförmån utan att företaget ännu vidtagit några energieffektiva åtgärder över huvud taget. Ett godkännande kan emellertid återkallas (se 12 och 17 §§ i förevarande lag). Om så sker, blir företaget enligt 11 kap. 5 § andra stycket b i förslaget till lag om ändring i energiskattelagen skyldigt att betala energiskatt.

Ett deltagande i ett program för energieffektivisering ställer ett antal krav på företaget. Kraven framgår av 5 – 14 §§. Eftersom ett deltagande i programmet ger företaget en skattebefrielse eller i vart fall en skatte-kredit redan från programperiodens början, förordar Lagrådet att det för ett godkännande att delta i ett sådant program skall krävas, utöver vad som följer av första stycket 1 – 3, att företaget kan förväntas genomföra vad som följer av de nyssnämnda paragraferna. När en ansökan om deltagande görs, får det ankomma på tillsynsmyndigheten att göra en översiktlig bedömning av om företaget kan anses ha förutsättningar att effektivisera sin elförbrukning i den utsträckning som krävs för att en skattebefrielse skall kunna komma i fråga. Om så inte är fallet, får ansökningen avslås.

Sammanfattningsvis föreslår Lagrådet, som också förordar en omflyttning av de föreslagna punkterna 1–3, att första stycket i förevarande paragraf ges följande lydelse:

”Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall vara godkänt av tillsynsmyndigheten. Ett godkännande skall meddelas på ansökan av företaget, om det

1. bedriver industriell verksamhet,
2. använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen,
3. uppfyller något av kraven på energiintensitet i 4 §, och
4. kan förväntas genomföra vad som följer av 5–14 §§.”

Andra stycket

Enligt andra stycket skall ett godkännande gälla från det månadsskifte som följer efter den dag då en fullständig ansökan kommit in till tillsynsmyndigheten. Vad som avses med en fullständig ansökan har inte närmare kommenterats i lagrådsremissen.

Lagrrådet vill ifrågasätta kravet på att en ansökan skall vara fullständig för att ett godkännande skall börja gälla, sett mot bakgrund av det administrativa merarbete som ett sådant krav kan komma att förorsaka tillsynsmyndigheten. Lagrådet förordar att tillägget utgår. Eventuellt kan myndigheten ges möjlighet att i särskilda fall bestämma att godkännandet skall gälla från en senare tidpunkt än den dag då ansökan kommit in till myndigheten, t.ex. då handläggningstiden dragit ut på tiden på grund av omständigheter som är att tillskriva företaget.

Avsikten är att ett godkännande som meddelats enligt 3 § skall gälla för en programperiod om fem år. Lagrådet förordar att programperiodens omfattning får komma till uttryck redan i 3 §, förslagsvis i paragrafens andra stycke.

6 §

I paragrafen finns bestämmelser om det standardiserade energiledningssystemet.

Enligt punkten 2 skall det energiledningssystem som ett företag tillämpar innehålla krav om att företaget "fortlöpande kartlägger och analyserar företagets betydande energiaspekter och identifierar energieffektiviserande åtgärder". I punkten 3 ställs krav på att företaget fastställer energimål för "de betydande energiaspekterna, som är förenliga med företagets energipolicy samt är mätbara och tidsbestämda".

Av den i 2 § föreslagna definitionen av begreppet energiaspekter framgår att med begreppet avses vad som i företaget påverkar dess energianvändning. Lagrådet förordar att punkten 2 förtydligas enligt följande: "fortlöpande kartlägger och analyserar företagets energianvändning och anger de energieffektiviserande åtgärder som skall vidtas". Beträffande punkten 3 föreslår Lagrådet att orden "för de betydande energiaspekterna" får utgå.

I punkten 5 d föreskrivs att företaget skall dokumentera energiledningssystemet, delge de anställda dokumentationen och utbilda de anställda så att energiledningssystemet fungerar på ett tillförlitligt sätt.

Att energiledningssystemet skall dokumenteras följer redan av paragrafens inledning. Kravet på dokumentation i punkten 5 d bör därför utgå.

Enligt vad som upplysts under föredragningen av lagrådsremissen är inte avsikten att varje anställd skall i formell mening delges dokumentationen och att samtliga anställda skall ges utbildning om energiledningssystemet. Lagrådet förordar därför att punkten 5 d ges följande lydelse: "informerar och utbildar de anställda i den utsträckning som behövs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt".

8 §

I paragrafen finns bestämmelser om åtgärdsförteckningar. Lagrådet förordar – utan att någon ändring i sak åsyftas – följande omformulering av de föreslagna bestämmelserna:

"De eleffektiviserande åtgärder som företaget angett enligt 6 § 2 och 7 § och som medför investeringar som beräknas vara återbetalda inom tre år skall fastställas i en åtgärdsförteckning och tas upp i en sådan handlingsplan som avses i 6 § 4.

En eleffektiviserande åtgärd som medför en investering som beräknas vara återbetald först efter en längre tid än som anges i första stycket får också fastställas i en sådan åtgärdsförteckning, om det behövs för att uppfylla det krav som i 11 § andra stycket 3 ställs på eleffektiviserande åtgärder.

En kalkyl över kostnaderna för de investeringar som avses i första eller andra stycket skall göras utan ränteberäkning. Kalkylen skall baseras på den investeringskostnad som åtgärden medför, företagets genomsnittliga elpris under det år då åtgärdsförteckningen fastställs och den minskade elanvändning som åtgärden förväntas medföra vid en oförändrad produktionsvolym."

10 §

I paragrafen finns bestämmelser om företagets val vid inköp av elkrävande utrustning. Lagrådet förordar, delvis i överensstämmelse med sitt förslag till utformning av 8 §, följande omformulering av paragrafen:

”Utöver vad som följer av 6 § 5 a skall företaget vid inköp av en elkrävande utrustning välja den utrustning som är mest energieffektiv utifrån energiklassificering eller beräknad livscykelkostnad, om merkostnaden för en sådan utrustning jämförd med en i andra avseenden likvärdig utrustning beräknas vara återbetald inom tre år.

En utrustnings livscykelkostnad skall beräknas som summan av den investeringskostnad som utrustningen medför och utrustningens elkostnad under dess förväntade brukstid, omräknade till nuvärdet. Ett sådant nuvärde får beräknas som rakt nuvärde eller med annuitet och med hänsyn till kalkylränta och prisförändringar.

En kalkyl över kostnaden för inköp som avses i första stycket skall göras utan ränteberäkning. Kalkylen skall baseras på den investeringskostnad som utrustningen medför, företagets genomsnittliga elpris under det år då inköpet görs och den minskade elanvändning som utrustningen förväntas medföra vid en oförändrad produktionsvolym.”

11 §

I paragrafens första stycke finns bestämmelser om skyldighet för ett företag att till tillsynsmyndigheten ge in en redovisning av programperiodens första två år. Enligt andra stycket skall myndigheten bedöma om företagets redovisning kan fastställas. Beslutet har betydelse för företagets möjlighet att stå kvar i energiprogrammet med den skattebefrielse som kan följa med ett sådant deltagande. I andra stycket anges under skilda punkter förutsättningarna för att myndigheten skall kunna besluta att fastställa redovisningen.

Av central betydelse är innehållet i punkten 3 i andra stycket. I denna punkt anges som en förutsättning för fastställelse att företaget ”givit in en åtgärdsförteckning som uppfyller de krav som följer av 8 § och de el-effektiverande åtgärderna, sammantagna, förväntas medföra en betydande effektivisering av elanvändningen i tillverkningsprocessen”.

Som framgår av vad Lagrådet inledningsvis har uttalat kan flera invändningar riktas mot den föreslagna lagtexten. Bortsett från att formuleringen ”betydande effektivisering” är otydlig synes den sakna stöd i EG-direktivet. Enligt Lagrådets mening bör den föreslagna texten ersättas med regler som närmare ansluter till direktivet och som på ett tydligt sätt anger vilka mål som skall uppnås.

Enligt tredje stycket innebär en fastställd redovisning att företaget har rätt att fortsätta delta i programmet. Bestämmelsen synes Lagrådet överflödigt, eftersom ett företag får anses ha rätt delta i programmet så länge det är godkänt enligt 3 §. Lagrådet föreslår därför att bestämmelsen får utgå.

12 §

I paragrafen regleras det fallet att tillsynsmyndigheten inte kan fastställa en redovisning enligt 11 §. Myndigheten skall då omgående återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet.

Enligt Lagrådets mening bör paragrafen byggas ut, så att den också omfattar den situationen att ett företag över huvud taget inte lämnar någon redovisning enligt 11 §. Lagtexten bör även i övrigt justeras något.

Lagrådet föreslår följande formulering av 12 §:

”Om en redovisning enligt 11 § inte har lämnats eller om tillsynsmyndigheten i annat fall inte kan fastställa en sådan redovisning, skall myndigheten återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget inte längre skall delta i programmet. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.”

En fråga som uppstår i sammanhanget är om ett företag, som har fått sitt godkännande återkallat enligt förevarande paragraf, genast kan ansöka om att på nytt bli godkänt och därmed påbörja en ny femårig programperiod. Om tanken är att en sådan ny ansökan skall kunna göras, får det förutsättas att tillsynsmyndigheten, innan ett godkännande beviljas, gör en ingående prövning av om företaget har förutsättningar att genomföra vad som följer av 5–14 §§. Det är naturligt att tillsynsmyndigheten också beaktar de närmare orsakerna till att en lämnad redovisning inte kunde fastställas.

13 §

I paragrafen öppnas en möjlighet för tillsynsmyndigheten att besluta att en eleffektiviserande åtgärd som omfattas av ett fastställelsebeslut enligt 11 § andra stycket 3 inte behöver genomföras eller att en rutin som fastställts enligt 11 § andra stycket 4 inte behöver tillämpas. En förutsättning för ett sådant beslut är att det finns särskilda skäl.

Enligt vad som sägs i författningskommentaren är bestämmelsen tänkt att tillämpas restriktivt. Som exempel på fall då särskilda skäl skall kunna anses föreligga nämns att en viss åtgärd har blivit tekniskt omöjlig att genomföra eller att oväntade omläggningar av produktionen eller förändringar i anläggningen, t.ex. brand, maskinhaveri eller andra extraordinära händelser, har gjort åtgärden onödig.

Med hänsyn till vad som anförs i författningskommentaren finns det enligt Lagrådets mening anledning att ersätta uttrycket ”särskilda skäl” med ”synnerliga skäl”.

14 §

I paragrafen sägs bl.a. att ett företag, när fem år har förflutit från ett godkännande enligt 3 §, skall ge in en slutlig redovisning till tillsynsmyndigheten och att myndigheten skall bedöma om redovisningen kan fastställas. I paragrafen anges också vilka förutsättningar som skall vara uppfyllda för att ett fastställandebeslut skall kunna meddelas. Företaget skall således enligt andra stycket (1) ha tillämpat ett standardiserat energiledningssystem och gett in ett certifieringsintyg från ett ackrediterat certifieringsorgan som visar att energiledningssystemet uppfyller

de krav som anges i 6 §, (2) ha genomfört de eleffektiviserande åtgärder som har fastställts enligt 11 § andra stycket tredje punkten, och (3) ha haft anledning att tillämpa sådana rutiner som fastställts enligt 11 § andra stycket 4 och redovisat vilken energieffektivisering dessa medfört.

Enligt Lagrådets mening är det mindre viktigt att tillsynsmyndigheten vid sin prövning av ett företags slutredovisning undersöker om företaget har tillämpat ett visst energiledningssystem eller vissa fastställda rutiner. Det kan inte rimligtvis vara en förutsättning för skattebefrielse att företaget har handlat på det sättet. Punkterna 1 och 3 i paragrafens andra stycke bör därför utgå.

Det är däremot av central betydelse att tillsynsmyndigheten prövar om företaget har uppnått en sådan ökad eleffektivisering som krävs i EG-direktivet. Detta är en förutsättning för att företaget skall kunna få en skattelättnad. Andra stycket bör därför formuleras om, så att det framgår att tillsynsmyndigheten skall pröva om företaget har uppnått en sådan ökad eleffektivisering som det är fråga om.

Den centrala regeln om det effektivitetsmål som skall uppnås har tagits in i 11 § andra stycket punkten 3, och det hänvisas till det lagrummet i förevarande paragraf. Som Lagrådet tidigare har anfört bör 11 § andra stycket 3 ersättas med regler som bättre ansluter till EG-direktivet och som på ett tydligt sätt anger vilka mål som skall uppnås.

Det är tänkbart att ett företag, som i och för sig har genomfört vissa eleffektiviserande åtgärder, inte har nått så långt att kraven för en total skattebefrielse är uppfyllda. Den situationen behandlas i 15 § i remissförslaget, där det föreskrivs att, om ett företag inte har genomfört en viss fastställd åtgärd, tillsynsmyndigheten i ett beslut enligt 14 § skall fastställa den icke genomförda åtgärdens andel av den totala effektivisering som alla åtgärder skulle ha medfört.

Som Lagrådet tidigare har varit inne på är det tveksamt om den angivna bestämmelsen står i överensstämmelse med EG-direktivet. Om det emellertid anses godtagbart med hänsyn till EG-direktivet att ett företag kan erhålla partiell skattebefrielse, bör den frågan behandlas i 14 §. Det bör i så fall lämpligen anges att tillsynsmyndigheten skall pröva ”i vilken utsträckning” effektivitetsmålet är uppnått.

15 §

I enlighet med vad Lagrådet har anfört i anslutning till 14 § bör den bestämmelse som har tagits in i 15 § i det remitterade förslaget utgå. Paragrafen bör i stället lämpligen innehålla en regel motsvarande 12 §, som tar sikte på den situationen att en slutredovisning inte har lämnats eller är alltför bristfällig. Lagrådet förordar att regeln får följande lydelse:

”Om en slutlig redovisning enligt 14 § inte har lämnats eller om den lämnade redovisningen är så bristfällig att den inte kan ligga till grund för en prövning enligt 14 § andra stycket, får tillsynsmyndigheten besluta att företaget inte har fullgjort sina åtaganden enligt programmet för energieffektivisering.”

17 §

I paragrafen har tagits in regler beträffande fall då ett företag vill avbryta sitt deltagande i ett program för energieffektivisering eller då ett företag

har ändrat sin verksamhet. Enligt första stycket skall företaget anmäla ett sådant förhållande till tillsynsmyndigheten, och enligt andra stycket skall myndigheten återkalla det tidigare meddelade godkännandet och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Dessa regler torde vara tillämpliga under hela programtiden.

I tredje stycket har tagits in en bestämmelse som är tillämplig i fall då tillsynsmyndigheten har meddelat ett beslut enligt andra stycket efter det att företaget har fått en redovisning enligt 11 § fastställd. Tillsynsmyndigheten skall då kunna fatta ett beslut av samma slag som anges i den föreslagna 15 §.

Enligt Lagrådets mening kan samma invändning riktas mot 17 § tredje stycket som Lagrådet tidigare har fört fram beträffande 15 §.

Reglerna i 17 § första och andra styckena bör formuleras om i anslutning till 12 § och ges följande lydelse:

”Om ett företag vill avbryta sitt deltagande i ett program för energi-effektivisering eller om ett företag har ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller de krav som anges i 3 § första stycket, skall företaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Har tillsynsmyndigheten fått en sådan anmälan eller har myndigheten av någon annan anledning fått kännedom om att ett företag har ändrat sin verksamhet enligt vad som sägs i första stycket, skall myndigheten återkalla det tidigare godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget inte längre skall delta i programmet. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.”

18 §

Paragrafen innehåller regler för sådana fall då ett företag har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 eller 14 §. Reglerna motsvarar de föreslagna bestämmelserna i 17 §.

Vad Lagrådet har anfört i anslutning till 17 § har giltighet även när det gäller 18 §.

20 §

Enligt denna paragraf får tillsynsmyndigheten förelägga ett företag eller ”någon annan” att tillhandahålla uppgifter eller handlingar eller att lämna upplysningar i den utsträckning det behövs för tillsynen.

Lagrådet ifrågasätter om det inte är tillräckligt att tillsynsmyndigheten kan rikta förelägganden mot företag som deltar i ett program för energi-effektivisering samt eventuellt också mot elleverantörer.

25 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff för den som uppsåtligt eller av oaktsamhet lämnar en oriktig eller vilseledande uppgift i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 §.

Normalstraffet är, enligt vad som föreskrivs i första stycket, böter eller fängelse i högst sex månader. Enligt andra stycket skall emellertid straffet kunna bestämmas till fängelse i högst två år, om brottet är att anse som grovt.

Enligt Lagrådets mening kan det ifrågasättas om det finns behov av en bestämmelse som tar sikte på grova brott.

Prop. 2003/04:170
Bilaga 5

28 §

Paragrafen, som handlar om överklagande av tillsynsmyndighetens beslut, bör förtydligas och anpassas till vad Lagrådet har föreslagit i det föregående. Lagrådet förordar att paragrafen får följande lydelse:

”Beslut av tillsynsmyndigheten i följande fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut i frågor om godkännande enligt 3 §,
2. beslut med anledning av en redovisning enligt 11 eller 14 §,
3. återkallelser av godkännande enligt 12, 17 eller 18 §,
4. undantag enligt 13 § beträffande en åtgärd eller en rutin,
5. beslut enligt 15 § att ett företag inte har fullgjort sina åtaganden,
6. förelägganden m.m. som har förenats med vite enligt 23 §.

Andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.”

Förslaget till lag om ändring i lagen om skatt på energi

I lagen föreslås ändringar som föranleds av förslaget till lag om program för energieffektivisering. Förslagen innebär att företag som deltar i program för energieffektivisering får befrielse från energiskatt som annars skulle belasta den elektriska kraft som de förbrukar i den industriella tillverkningsprocessen. För företag som själva är skattskyldiga till energiskatt uppnås skattebefrielsen genom att de får göra avdrag för den skatt som belastar denna elektriska kraft. För andra företag uppnås skattebefrielsen genom att de antingen i egenskap av skattebefriade förbrukare förvärvar kraften utan skatt från leverantörer eller får återbetalning av skatten.

De ändringar som föranleds av förslaget till lag om program för energieffektivisering är förhållandevis omfattande. Bestämmelserna är placerade i olika befintliga eller nya paragrafer i 11 kap. energiskattelagen. Enligt Lagrådets mening skulle det föreslagna systemet för skattebefrielse vinna i tillgänglighet om bestämmelserna hölls samman bättre, t.ex. i ett eget kapitel.

Beträffande de föreslagna bestämmelserna har Lagrådet följande synpunkter.

1 kap. 8 §

I paragrafen bestäms vad som i 11 kap. avses med tillsynsmyndighet. Eftersom denna myndighet förekommer endast i det kapitlet är det enligt Lagrådets mening lämpligare att bestämmelsen tas in där, förslagsvis som ett nytt fjärde stycke i 11 kap. 5 § av följande lydelse:

”Med tillsynsmyndighet i andra stycket, 7 b § första stycket och 11 c § första stycket menas den myndighet som avses i 19 § lagen om program för energieffektivisering.” Prop. 2003/04:170 Bilaga 5

11 kap. 5 §

I paragrafen anges vem som är skyldig att betala energiskatt (skattskyldig). I första stycket 4 behandlas det fallet att en skattebefriad förbrukare kunnat förvärva elektrisk kraft som befriats från skatt enligt 11 kap. 9 § 7. Den skattebefriade förbrukaren är skattskyldig för den förvärvade kraften, om den använts för annat ändamål än det som var föremål för skattefriheten. I paragrafens andra stycke föreskrivs om skattskyldighet för ett företag som godkänts att delta i ett program för energieffektivisering. Lagrummet behandlar två olika situationer. Den ena situationen är då tillsynsmyndigheten beslutat att företagets åtaganden enligt programmet helt eller delvis inte är uppfyllda och den andra då tillsynsmyndigheten med stöd av lagen om program för energieffektivisering beslutat att återkalla företagets godkännande.

I första stycket 4 används uttrycket ”elektrisk kraft som befriats från skatt enligt 9 § 7” och i andra stycket uttrycket ”elektrisk kraft för vilken ingen skatt tagits ut enligt 9 § 7”. I de sju punkter som 9 § omfattar anges att den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft i olika situationer. Enligt Lagrådets mening uppnås en bättre överensstämmelse med bestämmelserna i 9 §, om de angivna uttrycken byts ut mot uttrycket ”elektrisk kraft för vilken avdrag har gjorts enligt 9 § 7”.

Motsvarande ändring bör göras i paragrafens andra stycke.

11 kap. 9 §

Avdragsbestämmelsen i punkt 6 synes kunna förenklas och förslagsvis ges följande lydelse:

”6. förbrukats i den industriella tillverkningsprocessen hos den skattskyldige, om denne deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2, 3 eller 5,”

För att nå bättre överensstämmelse med övriga punkter i paragrafen bör punkten 7 ges följande lydelse:

”7. sålts för förbrukning hos en skattebefriad förbrukare i enlighet med vad som framgår av dennes godkännande enligt 11 a §, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2, 3 eller 5.”

11 kap. 11 a §

Även första stycket i denna paragraf synes kunna förenklas något och redigeras om. Lagrådet förordar att stycket ges följande lydelse:

”Ett företag får godkännas som skattebefriad förbrukare under förutsättning att företaget

1. deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering,
2. förbrukar elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 9 § 2, 3 eller 5, och
3. med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämpligt.”

11 kap. 13 §

Paragrafen bör, delvis i överensstämmelse med vad Lagrådet förordat i fråga om 11 kap. 11 a §, ges följande lydelse:

”Om elektrisk kraft har förbrukats i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering, beslutar beskattningsmyndigheten om återbetalning av skatten till den del den har avsett elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 9 § 2, 3 eller 5. Beslut om återbetalning sker efter ansökan av det företag som har förbrukat kraften.”

Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 juni 2004

Närvarande: statsrådet Engqvist, ordförande, och statsråden Ulvskog, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Lövdén, Ringholm, Bodström, Sommestad, Lund, Nykvist, Andnor, Nuder, Johansson, Björklund, Holmberg, Jämtin

Föredragande: statsrådet Pagrotsky.

Regeringen beslutar proposition 2003/04:170 Program för energi-effektivisering, m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om program för energieffektivisering	24 §	
